

AUDYT

ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU OTWOCKIEGO

Dokument został sporządzony na zamówienie
STAROSTWA POWIATOWEGO W OTWOCKU
przez Fundację TERRA HUMANA
na podstawie materiałów będących produktem przeprowadzonych szkoleń.

Zespół audytujący:

Audytorzy: Zenon Sobowiec	Analitycy: Tadeusz Rycharski
-------------------------------------	--

Karta dokumentu:

Zaakceptował:
Jarosław Bittel

Fundacja TERRA HUMANA
ul. Kawęczyńska 49
03-775 Warszawa

SPIS TREŚCI

1. INFORMACJE WSTĘPNE	3
1.1. Informacje o audycie	3
LIPIEC – LISTOPAD 2003	3
1.2. Syntetyczna charakterystyka powiatu	4
PROFIL SPOŁECZNY	5
2. WSKAŹNIKOWA ANALIZA PORÓWNAWCZA	11
2.1. Syntetyczny opis metodyki oceny wskaźników	11
$Z = S(W) / W_{\text{ŚRED}} \times 100\%$	13
2.2 ANALIZA ŁADU ŚRODOWISKOWEGO I PRZESTRZENNEGO UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO POWIATU	14 I 14
2.3 ANALIZA ŁADU SPOŁECZNEGO	34
2.4. ANALIZA ŁADU GOSPODARCZEGO	53
2.5. ANALIZA ŁADU INSTYTUCJONALNO-POLITYCZNEGO	63
3. OCENA STANU ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	79 79
3.1 IDENTYFIKACJA „SŁABYCH” I „MOCNYCH” STRON POWIATU	80
3.1.1. Identyfikacja „słabych” stron POWIATU	80
3.1.2. Identyfikacja „mocnych” stron POWIATU	84
PODSTAWOWE POJĘCIA, W TYM ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU	88
Matryca1. Podstawowe definicje	88
Agenda 21	88
Schemat 1. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ NA POZIOMIE LOKALNYM - gminy i powiatu	93
Schemat 2. Polityka, plan, strategia i program zrównoważonego rozwoju	94
Matryca 2. Zasady zrównoważonego rozwoju	95

1. INFORMACJE WSTĘPNE

1.1. Informacje o audycie

Fundacja TERRA HUMANA		
Metodyka	Podstawowe etapy audytu: 1) szkolenie przedstawicieli urzędu, 2) zebranie informacji, 3) diagnoza stanu jednostki samorządowej, 4) analiza porównawcza (benchmarking powiat), 5) ocena stanu realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, 6) określenie najważniejszych działań, które powinny zostać podjęte.	
Cechy audytu	1) niezależny (realizowany przez niezależną jednostkę), 2) kompleksowy (obejmujący zagadnienia dotyczące: środowiska, przestrzeni, społeczeństwa, gospodarki oraz rozwiązania instytucjonalne), 3) obiektywny (bazujący na wskaźnikach zrównoważonego rozwoju), 4) porównywalny (realizowany według jednolitej metodyki, dzięki czemu wyniki poszczególnych audytów są porównywalne w czasie i przestrzeni), 5) analizujący podstawowe symptomy ZR.	
Korzyści z audytu	1) niezależna, oparta na analizie wskaźnikowej diagnoza realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, 2) ocena stanu zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do innych powiat, średniej krajowej, wymagań prawa itp., 3) wskazanie najważniejszych działań do realizacji (włącznie z zestawem dobrych praktyk przy rozwiązywaniu danego rodzaju problemów), 4) uzyskanie certyfikatu w przypadku zadowalającego wyniku audytu.	
Termin audytu	Lipiec – listopad 2003	
Zespół audytujący	Audytory: Zenon Sobowiec	Analitycy: Tadeusz Rycharski
Osoby współpracujące z ramienia powiatu	Mgr inż. Janusz Krupa Wicestarosta Powiatu Otwockiego	

1.2. Syntetyczna charakterystyka powiatu

Mapa 1. Położenie powiatu

Podstawowe informacje o powiecie

Położenie i obszar powiatu	<p>Powiat otwocki o powierzchni 615 km² i ponad 112 tysiącach mieszkańców usytuowany jest w środkowej części województwa mazowieckiego, w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy. Obejmuje rozległe obszary Niziny Południowomazowieckiej i wchodzących w jej skład regionów: Doliny Środkowej Wisły oraz Równin - Garwolińskiej i Wołomińskiej. Terytorium powiatu współtworzą powiaty miejskie - Otwock i Józefów, gmina miejsko-wiejska Karczew i gminy wiejskie: Celestynów, Kołbiel, Osieck, Sobienie-Jeziory i Wiązowna.</p> <p>Od północy i wschodu powiat otwocki graniczy z powiatami warszawskim i mińskim, od zachodu przez rzekę Wisłę, na długości 38 km z powiatami piaseczyńskim i grójeckim, od południa zaś z powiatem garwolińskim.</p>
Status	<p>Powiat otwocki został reaktywowany 1 stycznia 1999 r. na mocy ustawy z dnia 24 lipca 1998 roku o wprowadzeniu podziału terytorialnego państwa.</p>

Profil społeczny	<p>Powiat jest jednostką administracyjną kierowaną przez starostę. Rada powiatu jest jednostką samorządową, stanowiącą i kontrolną powiatu, kierowaną przez przewodniczącego rady.</p> <p>Powiat (starostwo) ma w swej gestii m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - edukację publiczną (szkoły ponadgimnazjalne), - gospodarkę nieruchomościami Skarbu Państwa, - ochronę środowiska, - drogi powiatowe, - walkę z bezrobociem, - w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń - np. powodzi, starości podlegają bezpośrednio: policja, straż pożarna, inspektor ochrony środowiska i inspektor sanitarny; starosta kieruje akcją ratunkową i odpowiada za decyzje podejmowane w czasie klęski żywiołowej. <p>Powiat zamieszkuje 112.800 mieszkańców z czego ponad 62% mieszka w miastach. Gęstość zaludnienia wynosi 183 osoby na kilometr kwadratowy. Powiat charakteryzuje się dodatnim saldem migracyjnym wynoszącym + 3,4 i ujemnym przyrostem naturalnym.</p> <p>Prawie 35% mieszkańców powiatu znajduje zatrudnienia w rolnictwie i działach pokrewnych, 25% w przemyśle i budownictwie, 16,2% w usługach rynkowych i 24,2% w usługach nierynkowych.</p> <p>Na terenie powiatu działają następujące jednostki organizacyjne podlegające Starostwu i powołane w celu wykonywania zadań powiatu.</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Otwock, ul. Karczewska 37</p> <p>Oświata Powiatowa Otwock, ul. Karczewska 37 (Do jej zadań należy przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca z dyrektorami placówek, dla których organem prowadzącym jest Powiat Otwocki w zakresie określonym ustawą i Kartą Nauczyciela; - przyjmowanie skarg i wniosków dotyczących pracy powiatowych placówek oświatowych; - udzielanie informacji o obowiązujących przepisach prawa oświatowego; - przyjmowanie dokumentacji niezbędnej do uzyskania wpisu do ewidencji niepublicznych placówek oświatowych i wydawanie zaświadczeń o dokonaniu wpisu lub odmowie jego dokonania). <p>Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Otwock, ul. Pułaskiego 7</p> <p>Młodzieżowy Dom Kultury w Otwocku Otwock, ul. Poniatowskiego 10</p>

Dom Pomocy Społecznej w Otwocku-Świdrze „Wrzos”
Otwock, ul. Zagłoby 8/10

Dom Pomocy Społecznej w Anielinie
Karczew, ul. Anielin 1

Dom Pomocy Społecznej w Otwocku
Otwock, ul. Konopnickiej 15/17

Dom Dziecka nr 8
Józefów, ul. Marszałka Piłsudskiego 25

Dom Dziecka Nr 13
Otwock, ul. Komunardów 10

Dom Dziecka Nr 14
Otwock, ul. Myśliwska 2
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla Dzieci
Niestyszających i Słabostyszających w Otwocku, ul. Literacka 8

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy
Otwock, ul. Majowa 17/19
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla Dzieci
Zagrożonych Niedostosowaniem Społecznym i z Zaburzeniami
Zachowania „Jędrus” w Józefowie, ul. Główna 10.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Nr 5
Józefów, ul. Ks. Malinowskiego 7

Zespół Szkół Ogólnokształcących im. K. I. Gałczyńskiego
Otwock, ul. Filipowicza 9

Zespół Szkół Ekonomiczno – Gastronomicznych im. Staszica
Otwock, ul. Konopnickiej 3

Zespół Szkół Nr 1 w Otwocku
Otwock, ul. Słowackiego 4/10

Zespół Szkół Nr 2 w Otwocku
Otwock, ul. Pułaskiego 7

Zespół Szkół Zawodowych w Kołbieli
Kołbiel, ul. Parkowa 18 A

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Otwocku
Otwock, ul. Narutowicza 80

Zespół Szkół Specjalnych dla Dzieci i Młodzieży w Zagórze
Wiązowna, Zagórze

**Zespół Szkół Ogólnokształcących w Państwowym Szpitalu
Klinicznym Nr 2 im. prof. A. Grucy**
Otwock, ul. Konarskiego 13,

**Zespół Szkół Ogólnokształcących w Szpitalu Uzdrowiskowym
w Józefowie - Józefów, ul. 3 Maja 127,**

**Ognisko Wychowawcze im. Kazimierza Lisieckiego
„Dziadka”**
Otwock-Świder, ul. Mickiewicza 43/47

**Powiatowe Gimnazjum nr 21 przy Ognisku Wychowawczym
im. K. Lisieckiego „Dziadka”**
Otwock-Świder, ul. Mickiewicza 43/47

**Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezji i Kartografii w
Otwocku - Gospodarstwo Pomocnicze Nr 1**
Otwock, ul. Górna 13,

Gospodarstwo Pomocnicze Nr 2 w Otwocku

	<p>Otwock, ul. Karczewska 37 (Zajmuje się administrowaniem mieniem Skarbu Państwa) Zarząd Dróg Powiatowych Karczew, ul. Bohaterów Westerplatte 1 Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej Otwock, ul. Batorego 44 Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Otwocku Otwock, ul. Karczewska 4/6 Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego Otwock, ul. Andriollego 80 Powiatowy Urząd Pracy Otwock, ul. Górna 11</p>
<p>Profil środowiskowy</p>	<p>Powiat otwocki leży w obrębie dwóch mezoregionów Niziny Środkowomazowieckiej - Doliny Środkowej Wisły i Równiny Garwolińskiej. Ich granica, wyznaczana przez zbocze doliny, dzieli terytorium powiatu na dwie mniej więcej równe części. W ukształtowaniu powierzchni rozległej doliny Wisły, o szerokości do kilkunastu kilometrów, można wyróżnić kilka poziomów równoległych do rzeki tarasów, zbudowanych z osadów pra-Wisły i piasków rozwiewanych na przedpolu lądolodu pokrywającego tysiące lat temu tereny północnej Polski. Najbliższy rzeki i zarazem najmłodszy holoceni taras zalewowy - uformowany już po ustąpieniu lodowca, ma powierzchnię położoną 1- 5 metrów ponad średni poziom Wisły i obfituje w liczne malownicze starorzecza. Z jego wschodnim skrajem sąsiaduje szosa z Warszawy do Puław. Taras ten na terenach nie chronionych wałem przeciwpowodziowym podlega stałym przekształceniom, związanym z wezbraniem i przemieszczaniem się koryta rzeki. Kolejne trzy wyższe tarasy, wzniesione około 90 – 120 m n.p.m. (grzbiety wydmy), z których pierwszy, sięgający po linię Osieck – Karczew, zajmują w części rozległe torfowiska, wypełniające obniżenie porzuconego przed wiekami dawnego koryta Wisły, są urozmaicone wydmami osiagającymi ponad 20 m wysokości względnej. Występujący tu oryginalny krajobraz z zalesionymi wydmami, z charakterystyczną zabudową osiedli, zatopioną w zieleni sosnowych borów, współtworzą jeden z najbardziej interesujących pejzaży Polski i Mazowsza.</p> <p>Podobne, względnie jednorodne warunki przyrodnicze, typowe dla piaszczystych tarasów prawobrzeżnego skraju doliny Wisły, od Marysina Wawerskiego w Warszawie po okolice Dębina, sprawiły, że obszar ten zyskał też potoczną nazwę Pasma Otwockiego. Przed ponad stu laty, taka właśnie naturalna sceneria, w połączeniu z leczniczymi walorami klimatu i bliskością Warszawy, zadecydowała o powstaniu największych obecnie miast powiatu – Otwocka i Józefowa. Położony we wschodniej części powiatu region Równiny Garwolińskiej określany jest jako zdenudowana wysoczyzna polodowcowa zlodowacenia Warty (stadiu mazowiecko-podlaskiego zlodowacenia środkowopolskiego). Monotonną miejscami rzeźbę Równiny urozmaicają doliny małych rzek –</p>

FUNDACJA TERRA HUMANA

	<p>Świdra i jego dopływów, z których największym jest Mienia. Krajobraz wzbogacają także zalesione wydmy, nadbudowujące często wypiętrzenia morenowej powierzchni. Kulminacje wydmych wałów w okolicach Celestynowa, Zabieżek i Osiecka osiągają wysokość 150 –155 m n.p.m. Najwyższe wzniesienie powiatu (157,6 m n.p.m.) wznosi się na granicy z powiatem mińskim, na wschód od Rudna i na północ od Podgórzyna w gminie Kołbiel. Tym samym różnica poziomów między najniższym punktem powiatu – brzegiem Wisły na granicy Józefowa i Warszawy (83 m n.p.m.) a najwyższym - wynosi prawie 75 m.</p>
<p>Profil gospodarczy</p>	<p>Na terenie powiatu otwockiego działa łącznie 10 998 podmiotów gospodarczych, w tym zdecydowana większość (10 785 podmiotów) należy do sektora prywatnego, przy czym jest to 8919 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. 470 podmiotów gospodarczych stanowią spółki prawa handlowego, 115 podmiotów jest z udziałem kapitału zagranicznego.</p>
<p>Profil organizacyjno instytucjonalny</p>	<p>Na czele powiatu stoi Starosta. Do jego kompetencji należy w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydawanie decyzji administracyjnych jako organu pierwszej instancji, oraz upoważnianie innych pracowników starostwa do podejmowania decyzji w jego imieniu, - zawieranie porozumień w sprawie powierzenia prowadzenia zadań publicznych jednostkom lokalnego samorządu terytorialnego, a także z województwem, na którego obszarze znajduje się terytorium powiatu, - ustalenie regulaminu pracy Starostwa oraz wydawanie zarządzeń, instrukcji i wytycznych w sprawach należących do jego właściwości, - wykonywanie uprawnień i obowiązków pracodawcy, określonych w kodeksie pracy, ustawie o pracownikach samorządowych oraz ustawie o pracownikach administracji rządowej w stosunku do pracowników starostwa, oraz zwierzchnika wobec kierowników jednostek organizacyjnych powiatu i powiatowych służb inspekcji i straży, - wydawanie Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego polecenia podjęcia działań zmierzających do usunięcia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia ludzi związanych z budową, utrzymaniem lub rozbiórką obiektów budowlanych, - przedkładanie projektów uchwał Zarządowi i w imieniu Zarządu Radzie Powiatu, - nadzór nad realizacją uchwał Rady Powiatu, Zarządu, - nadzór nad realizacją budżetu Starostwa, - przyjmowanie mieszkańców powiatu w sprawach skarg i wniosków,

Struktura organizacyjna Starostwa

- Starosta Powiatu
- Wicestarosta Powiatu
- Sekretarz
- Skarbnik
- Biuro Rady Powiatu
- Wydział Organizacyjny i Spraw Społecznych
- Wydział Administracyjno-Gospodarczy
- Referat Kadr
- Stanowisko ds. Zamówień Publicznych
- Wydział Planowania i Realizacji Budżetu
- Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska
- Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami
- Zespół Radców Prawnych
- Wydział Architektury i Budownictwa
- Powiatowy Rzecznik Konsumentów
- Wydział Promocji, Kultury, Sportu, Turystyki oraz Współpracy Regionalnej
- Wydział Komunikacji i Transportu
- Stanowisko ds. współpracy z zespolonymi służbami, inspekcjami i strażami
- Wydział Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych
- Przewodniczący Zespołu Uzgadniania Dokumentacji Projektowej
- Stanowisko ds. bezpieczeństwa i higieny pracy,
- Stanowisko audytu i kontroli wewnętrznej
- Biuro Rady.
- Powiatowy Inżynier Ruchu

Na obszarze powiatu funkcjonują następujące urzędy miast i gmin:

- Urząd Gminy w Celestynowie
- Urząd Miasta w Józefowie
- Urząd Miasta w Karczewie
- Urząd Gminy w Kołbieli
- Urząd Gminy w Osiecku
- Urząd Miasta w Otwocku
- Urząd Gminy Sobienie Jeziory
- Urząd Gminy Wiązowna

W ramach Rady Powiatu funkcjonują następujące komisje:

Komisja ds. Rodziny

- ochrona i pomoc rodzinie;
- opieka i pomoc socjalna;
- przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy;
- ochrona praw konsumenta.

Komisja Rewizyjna

Komisja Rewizyjna powołana jest do wykonywania zadań związanych z realizacją funkcji kontrolnej Rady Powiatu w związku z realizacją:

- ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. Nr 91 poz. 578);
- Statutu Powiatu;
- Innych uchwał Rady Powiatu.

Komisja Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska

- rolnictwo i gospodarka leśna;
- gospodarka wodna;
- ochrona środowiska - edukacja ekologiczna.

Komisja Rozwoju Gospodarczego i Promocji Powiatu

- transport, komunikacja i drogi publiczne;
- zagospodarowanie przestrzenne i nadzór budowlany;
- gospodarka nieruchomościami;
- geodezja, kartografia i kataster.

Komisja Zdrowia

- profilaktyka i promocja zdrowia;
- funkcjonowanie zakładów opieki zdrowotnej;
- opieka i pomoc społeczna;
- wspieranie osób niepełnosprawnych (terapia kliniczna, społeczna, psychologiczna)

Komisja Edukacji, Kultury, Sportu i Rekreacji

- oświata i wychowanie;
- funkcjonowanie szkół ponadpodstawowych;
- funkcjonowanie placówek kultury ponadgminnych;
- sport i rekreacja.

Komisja Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli

- przestrzeganie porządku publicznego;
- przeciwdziałanie patologiom społecznym;
- ochrona przeciwpożarowa, przeciwpowodziowa i inne nadzwyczajne zagrożenia;
- obronność.

Komisja Budżetowa

- planowanie i realizacja budżetu;

Doraźna Komisja Statutowa

- opracowywanie projektów Statutu Powiatu Otwockiego i Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego,
- opracowywanie projektów ewentualnych zmian w Statucie i Regulaminie Organizacyjnym.

2. WSKAŹNIKOWA ANALIZA PORÓWNAWCZA

2.1. Syntetyczny opis metodyki oceny wskaźników

A. Wskaźniki ze względu na charakter oddziaływania na zrównoważony rozwój dzielą się na trzy grupy:

- **wskaźniki - stymulatory** ("progresory", **wskaźniki pozytywne**), tzn. takie wskaźniki, których wzrost wartości jest pożądanym z punktu widzenia zasad zrównoważonego rozwoju - innymi słowy - rosnącym wartościom tych wskaźników przyporządkowane są rosnące oceny; wartością najkorzystniejszą **stymulatora** jest wartość maksymalna, najmniej korzystną - wartość minimalna; np. wskaźniki - udziału wód klasy I, udziału pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym itp.
- **wskaźniki - destymulatory** ("regresory", **wskaźniki negatywne**), tzn. takie wskaźniki, których wzrost wartości jest niepożądany z punktu widzenia zasad zrównoważonego rozwoju - innymi słowy - rosnącym wartościom tych wskaźników przyporządkowane są malejące oceny; wartością najkorzystniejszą **destymulatora** jest wartość minimalna, najmniej korzystną - wartość maksymalna; np. wskaźniki - emisji zanieczyszczeń, udziału trwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem itp.
- **wskaźniki - neutralne** o charakterze informacyjnym, tzn. wskaźniki nie podlegające ocenie.

B. Podstawą oceny wskaźnika dla danej jednostki (gminy, powiatu) jest rozkład wartości wskaźnika w porównywalnej grupie jednostek, tzn.:

- w grupie gmin wiejskich,
- w grupie gmin miejsko-wiejskich: do 10 tys. i powyżej 10 tys. mieszkańców
- w grupie gmin miejskich: do 10 tys., od 10 do 20 tys., od 20 do 40 tys., od 40 do 100 tys. i powyżej 100 tys.
- w grupie powiatów ziemskich,
- w grupie powiatów grodzkich

Wartości wskaźników (W) konkretnej jednostki (gminy, powiatu) w celu ich oceny odnoszone są do 3 parametrów wyznaczonych w porównywalnej grupie jednostek. Porównanie odbywa się w dwóch fazach.

W pierwszej odnoszone są do:

- wartości minimalnej – W_{\min} ; wartości maksymalnej – W_{\max} .

W drugiej do:

- wartości średniej – $W_{\text{śred}}$.

C.1. Pierwsza faza porównań (budowy ocen) odbywa się poprzez przekształcanie konkretnych wartości wskaźników zrównoważonego rozwoju **na jednolitą skalę ocen od 0 do 10 pkt.** według sprawdzonych w statystycznej analizie porównawczej formuł:

dla wskaźnika - stymulatora $O_p = [W - W_{\min} / W_{\max} - W_{\min}] \times 10$

dla wskaźnika - destymulatora $O_p = [W_{\max} - W / W_{\max} - W_{\min}] \times 10$

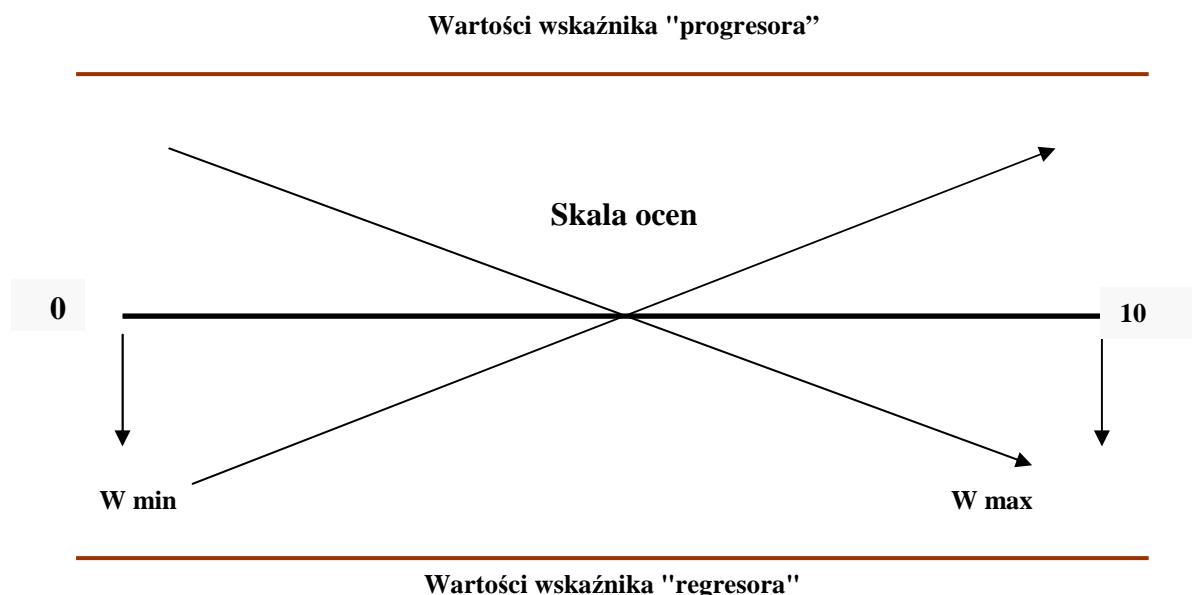
lub $O_p = 10 - [W - W_{\min} / W_{\max} - W_{\min}] \times 10$

dla średniej wartości wskaźnika $O_{\text{śred}} = [W_{\text{śred}} - W_{\min} / W_{\max} - W_{\min}] \times 10$

gdzie: O_p - punktowa ocena wartości wskaźnika W dla konkretnej jednostki (gminy, powiatu)

$O_{\text{śred}}$ - punktowa ocena średniej wartości wskaźników dla porównywalnej grupy jednostek terytorialnych; ocena ta zależy od rozkładu wartości wskaźnika - w przypadku rozkładu symetrycznego lub bliskiego symetrycznego ocena ta wynosi 5 lub przyjmuje wartości bliskie 5.

na skali ocen wyższa wartość oznacza zawsze wyższą ocenę dla wskaźników obu grup (stymulatorów i destymulatorów) zgodnie z następującym schematem:

C.2. Druga faza porównań (budowy ocen) odbywa się przez odnoszenie wartości wskaźnika konkretnej jednostki (gminy, powiatu) do średniego poziomu w porównywalnej grupie jednostek wg formuły:

FUNDACJA TERRA HUMANA

$$[(W / W_{\text{śred}}) \times 100\%] - 100\%$$

lub przez odniesienie do średniej oceny, tzn.:

$$[(O_p / O_{\text{śred}}) \times 100\%] - 100\% ;$$

np. $(7 \text{ pkt.} / 4 \text{ pkt.}) \times 100\% - 100\% = 75\%$ - wskaźnik w powiecie przekracza o 75 % średni poziom w porównywalnej grupie powiat

np. $(2 \text{ pkt.} / 4 \text{ pkt.}) \times 100\% - 100\% = -50\%$ - wskaźnik w powiecie jest niższy o 50% od średniego poziomu w porównywalnej grupie powiatów

A. Dodatkową informacją wzbogacającą istotnie oceny wskaźników zrównoważonego rozwoju jest **ich zmienność** w całym zbiorze porównywalnej grupy jednostek terytorialnych liczona wg formuły współczynnika zmienności:

$$Z = S(W) / W_{\text{śred}} \times 100\%$$

gdzie: S(W) – odchylenie standardowe wartości wskaźników

$$S(W) = \sqrt{\sum (W - W_{\text{śred}})^2 / n}$$

(n – liczba jednostek w porównywalnej grupie)

Interpretacja: 0; 0,3 - zmienność słaba

0,3; 0,6 - wyraźna

więcej niż 0,6 – silna

2.2 ANALIZA ŁADU ŚRODOWISKOWEGO I PRZESTRZENNEGO

W analizie ładu środowiskowego i przestrzennego zastosowano 65 wskaźniki. Z czego 30 to progresory, a 26 to regresory. 9 wskaźników ma charakter informacyjny, nie podlega ocenie punktowej rozwoju zrównoważonego powiatu. Wartości tych wskaźników uzupełniają informację o analizowanym ładzie. Mają zastosowanie przy wyciąganiu właściwych wniosków analizowanych wskaźników poszczególnych dziedzin ładu. W analizie ładu środowiskowo-przestrzennego wyodrębnione następujące dziedziny:

- gospodarka przestrzenna uwzględniająca zagospodarowanie powierzchni powiatu z jej strukturą oraz ochroną prawną,
- gospodarka wodno-ściekowa z ochroną wód powierzchniowych
- ochrona atmosfery przed zanieczyszczeniami i hałasem
- gospodarka odpadami

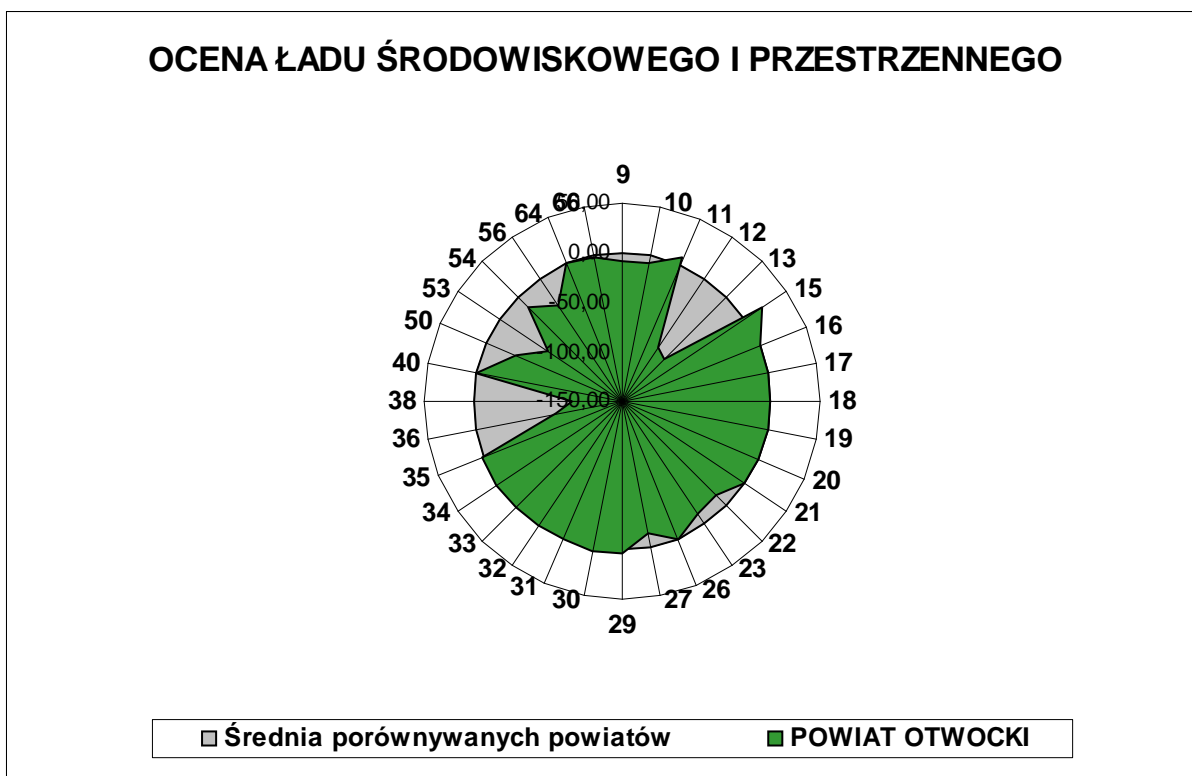
UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO POWIATU

Powiat otwocki o powierzchni 615 km² i ponad 112 tysiącach mieszkańców usytuowany jest w środkowej części województwa mazowieckiego, w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy. Obejmuje rozległe obszary Niziny Południowomazowieckiej i wchodzących w jej skład regionów: Doliny Środkowej Wisły oraz Równin - Garwolińskiej i Wołomińskiej. Terytorium powiatu współtworzą gminy miejskie - Otwock i Józefów, gmina miejsko-wiejska Karczew i gminy wiejskie: Celestynów, Kołbiel, Osieck, Sobienie Jeziory i Wiązowna.

Od północy i wschodu powiat otwocki graniczy z powiatami warszawskim i mińskim, od zachodu przez rzekę Wisłę na długości 38 km z powiatami piaseczyńskim i grójeckim, od południa zaś z powiatem garwolińskim.

Średnie roczne temperatury powietrza na obszarze powiatu wahają się od 7,4 °C do 8,1 °C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec z średnimi temperaturami od 17,5 do 18,2 °C. Najzimniejszym styczeń o średniej poniżej – 3°C. Opady roczne są z reguły niższe od średniej dla kraju osiągając od 550 do ponad 600 mm na rok (628 mm na posterunku meteorologicznym w Świdrze). Okres wegetacyjny wyznaczany przez liczbę dni ze średnią temperaturą dobową nie niższą niż 5°C trwa średnio około 215 - 220 dni, okres bezprzymrozkowy - od 167 do 185 dni. Cechy charakterystyczne klimatu najbliższych okolic Otwocka i miejscowości wzdłuż tzw. linii otwockiej, które decydowały ponad 100 lat temu o rozwoju funkcji uzdrowiskowych i letniskowych, związane są głównie z usytuowaniem pośród rozległych borów sosnowych. Lokalny mikroklimat różni się od klimatu sąsiednich rejonów m.in. osłabieniem prędkości wiatrów, dużym udziałem dni bezwietrznych, zmniejszoną amplitudą dobowych wahań temperatury i znacznym stężeniem

w powietrzu aerozoli organicznych o generalnie pozytywnym działaniu na organizm człowieka, tzw. fitoncydów, emitowanych przede wszystkim przez sosny.

Wykres 1. Ocena ładów środowiskowego i przestrzennego

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika
9	Ścieki komunalne i przemysłowe (razem) oczyszczane w ogólnej ilości wytwarzanego ścieku (%)
10	Ścieki komunalne i przemysłowe (razem) nieoczyszczane w ogólnej ilości wytwarzanego ścieku (%)
11	Ścieki przemysłowe nieoczyszczone odprowadzone bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł (%)
12	Ścieki przemysłowe oczyszczane do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł (%)
13	Ścieki przemysłowe odprowadzane do sieci kanalizacyjnej do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł w (%)
15	Ścieki komunalne oczyszczane odprowadzane ogółem w stosunku do ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię w (tys.m ³ /rok/osobę)
22	Udział ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię do ludności ogółem (w %)
23	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w miastach w ludności faktycznej ogółem (w %)
26	Zużycie wody z sieci wodociągowej przez jednego mieszkańca (m ³ /rok/osobę)
27	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w miastach w ludności faktycznej ogółem (w %)
29	Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t/rok z zakładów szczególnie uciążliwych na km ²
30	Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t/rok ze spalania paliw z zakładów szczególnie uciążliwych na km ²
31	Emisja zanieczyszczeń w t/rok gazowych (bez dwutlenku węgla) ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ²

FUNDACJA TERRA HUMANA

32	Emisja dwutlenku siarki w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ²
33	Emisja tlenków azotu w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ²
34	Emisja tlenku węgla w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ²
35	Emisja dwutlenku węgla t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ²
36	Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji w zakładach szczególnie uciążliwych do emisji zanieczyszczeń pyłowych ogółem w t/rok
38	Ilość odpadów przemysłowych wykorzystanych gospodarczo do odpadów wytworzonych w ciągu roku w tys. ton/rok [%]
40	Powierzchnia składowania odpadów przemysłowych nie zrekultywowana w powierzchni powiatu w ha
50	Udział powierzchni lasów do powierzchni zabudowanej [%]
53	Powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych i lasów na 1 mieszkańca
54	Powierzchnia zieleńców, zieleni ulicznej i osiedlowej do terenów zabudowanych [%]
56	Powierzchnia zieleni ogólnodostępnej i lasów do terenów zabudowanych [%]
64	Powierzchnia mieszkaniowa na 1 ha na obszarze zabudowanym
66	Gęstość zaludnienia brutto

W analizie ładu środowiskowego i przestrzennego Powiatu Otwockiego poddano ocenie punktowej 34 wskaźniki. Wartości tych wskaźników ilustruje wykres nr 1. Kolorem jasno szarym zaznaczona jest średnia danego wskaźnika porównywanych powiatów. Kolorem zielonym oznaczono wartości wskaźników Powiecie Otwockim

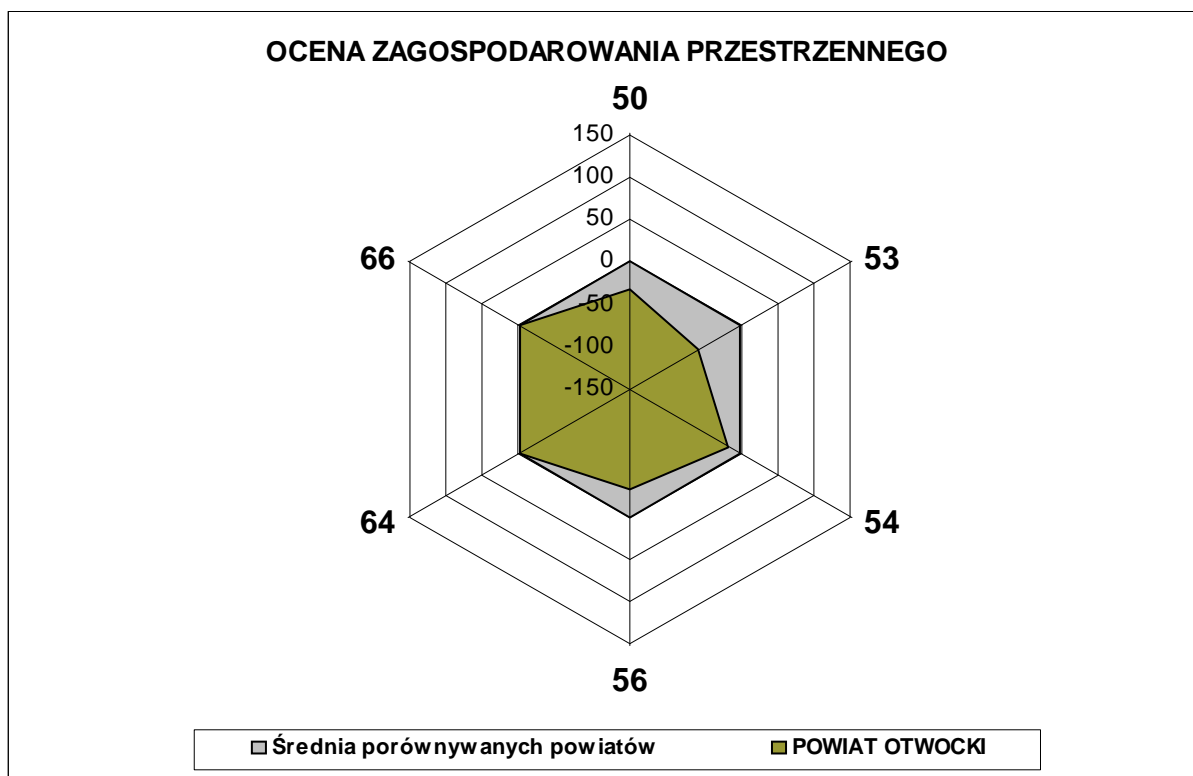
Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika ZR	Wartość wskaźnika dla powiatu	Wartość średnia wskaźnika dla porównywanych Jednostek Samorządu Terytorialnego (J.S.T.)
POWYŻEJ ŚREDNIEJ			
10	Ścieki komunalne i przemysłowe (razem) nieoczyszczane w ogólnej ilości wytwarzanego ścieku (%)	17,4	10,7
13	Ścieki przemysłowe odprowadzane do sieci kanalizacyjnej do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł w (%)	92,7	33,53
15	Ścieki komunalne oczyszczane odprowadzane ogółem w stosunku do ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię w (tys.m3/rok/osobę)	0,08	0,07
26	Zużycie wody z sieci wodociągowej przez jednego mieszkańca (m3/rok/osobę)	0,03	0,03
31	Emisja zanieczyszczeń w t/rok gazowych (bez dwutlenku węgla) ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ²	1,47	
35	Emisja dwutlenku węgla t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ²	1,38	

FUNDACJA TERRA HUMANA

38	Ilość odpadów przemysłowych wykorzystanych gospodarczo do odpadów wytworzonych w ciągu roku w tys. ton/rok [%]		
40	Powierzchnia składowania odpadów przemysłowych nie zrekultywowana w powierzchni powiatu w ha		
64	Powierzchnia mieszkaniowa na 1 ha na obszarze zabudowanym	0,02	0,02
66	Gęstość zaludnienia brutto	1,82	1,12
PONIŻEJ ŚREDNIEJ			
9	Ścieki komunalne i przemysłowe (razem) oczyszczane w ogólnej ilości wytwarzanego ścieku (%)	82,6	89,3
11	Ścieki przemysłowe nieoczyszczone odprowadzone bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł (%)	0	6,44
12	Ścieki przemysłowe oczyszczane do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł (%)	7,3	50,27
22	Udział ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię do ludności ogółem (w %)	33,78	40,91
23	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w miastach w ludności faktycznej ogółem (w %)	27,28	30,88
27	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w miastach w ludności faktycznej ogółem (w %)	30,83	35,95
29	Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t/rok z zakładów szczególnie uciążliwych na km ²	0,03	0,45
30	Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t/rok ze spalania paliw z zakładów szczególnie uciążliwych na km ²	0,03	0,39
32	Emisja dwutlenku siarki w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ²	0,05	2,49
33	Emisja tlenków azotu w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ²	0,03	0,99
34	Emisja tlenku węgla w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ²	0,02	0,57
36	Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji w zakładach szczególnie uciążliwych do emisji zanieczyszczeń pyłowych ogółem w t/rok	9,25	52,25
50	Udział powierzchni lasów do powierzchni zabudowanej [%]	0	0,01
53	Powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych i lasów na 1 mieszkańca	0,16	0,39
54	Powierzchnia zieleńców, zieleni ulicznej i osiedlowej do terenów zabudowanych [%]	0,57	0,68
56	Powierzchnia zieleni ogólnodostępnej i lasów do terenów zabudowanych [%]	177,79	254,43

Analizę uzupełnia wykaz wskaźników z wartościami dla POWIATU OTWOCKIEGO i porównań - średnia powiatów ziemskich w Polsce, stanowiący załącznik do niniejszego opracowania.

Szczegółowa analiza z interpretacją wyników została przedstawiona w następujących rozdziałach audytu.

Wykres 2. Ocena zagospodarowania przestrzennego.

Przy ocenie gospodarki przestrzennej w zrównoważonym rozwoju Powiatu Otwockiego ocenie poddano wskaźniki związane z dokumentacją urbanistyczno-przestrzenną, estetyką powiatu, a w szczególności dostępnością mieszkańców do terenów zielonych. Istotny z punktu widzenia analizy jest charakter wskaźników dotyczących zagospodarowania terenów oraz gęstości zaludnienia.

Przedstawione na powyższym wykresie wskaźniki charakteryzują następujące parametry:

Wsk. nr 50 - Udział powierzchni lasów do powierzchni [%]. Na tereny zurbanizowane i zainwestowane o powierzchni wynoszącej 10362,2 ha przypada 18604 ha powierzchni lasu. Wskaźnik osiąga wartość 179,54, a w porównywanych powiatach 258,02%.

Wsk. nr 52 - Odnowienia leśne i zalesienia do ogólnej powierzchni lasu w powiecie [%]. Na całkowitą powierzchnię lasu wynoszącą 18406,9 ha, odnowienia i zalesienia wynoszą 0ha powierzchni lasu. Wskaźnik osiąga wartość 0, a w porównywanych powiatach 0,01%.

Wsk. nr 53 - Powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych i lasów na 1 mieszkańca powiatu. Na ogólną ilość ludności zamieszkałej wynoszącej - 112783 osób, powierzchnia parków i lasów wynosi 18422,9 ha. Wskaźnik osiąga wartość 0,16, a w porównywanych powiatach 0,39ha na jednego mieszkańca.

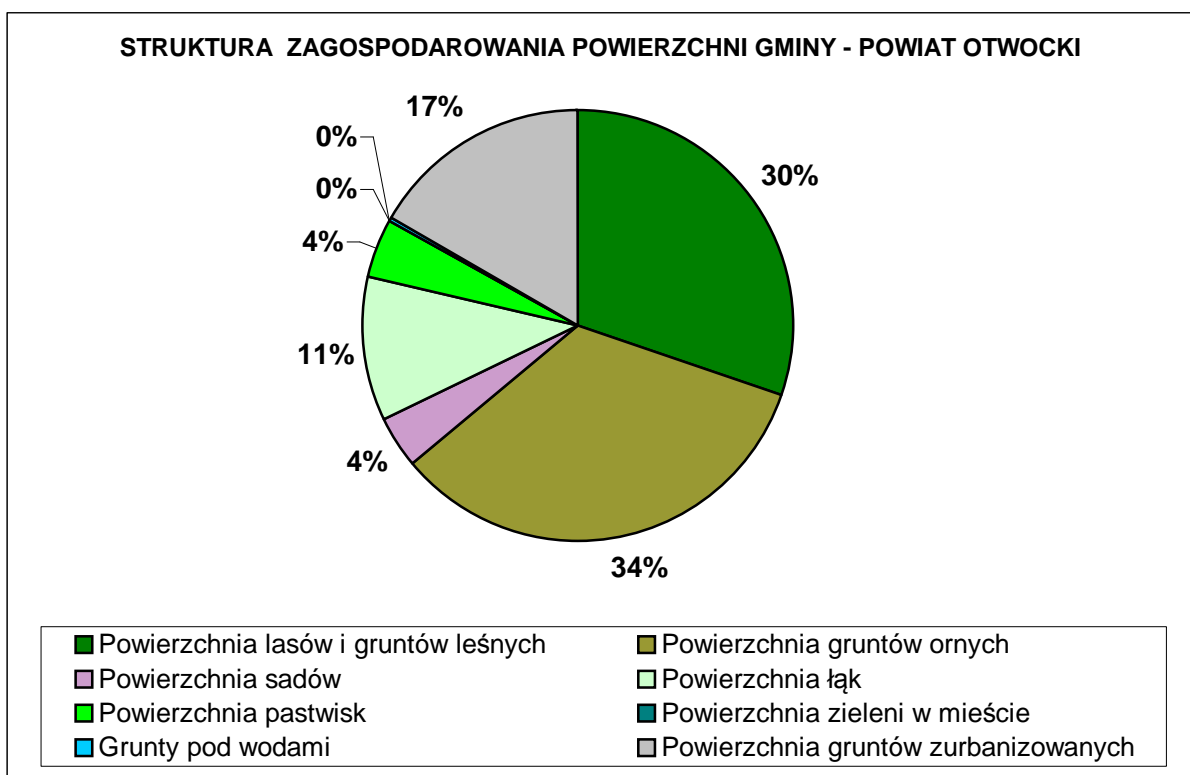
Wsk. nr 54 - Powierzchnia zieleńców, zieleni ulicznej i osiedlowej do terenów zabudowanych powiatu [%]. Na całkowitą powierzchnię zainwestowaną i zurbanizowaną wynoszącą 10362,2 ha, powierzchnia zieleni ogólnodostępnej i lasów wynosi 59,3 ha. Wskaźnik osiąga wartość 0,57, a w porównywanych powiatach 0,68 %.

Wsk. nr 56 - Powierzchnia zieleni ogólnodostępnej i lasów do terenów zabudowanych na terenie powiatu [%]. Na całkowitą powierzchnię zainwestowaną i zurbanizowaną wynoszącą 10362,2 ha, powierzchnia zieleni ulicznej i osiedlowej wynosi 18422,9 ha. Wskaźnik osiąga wartość 177,79, a w porównywanych powiatach 254,43 %.

Wsk. nr 64 - Powierzchnia mieszkaniowa na 1 ha na obszarze zabudowanym powiatu. Na całkowitą powierzchnię zainwestowaną i zurbanizowaną wynoszącą 10362,2 ha, powierzchnia mieszkaniowa wynosi 220,67 osób. Wskaźnik osiąga wartość 0,02, a w porównywanych powiatach 0,02 ha.

Wsk. nr 66 - Gęstość zaludnienia powiatu brutto. Na całkowitą powierzchnię powiatu wynoszącą 61509 km², przypada 111706 osób. Wskaźnik osiąga wartość 1,82, a w porównywanych powiatach 1,12 osób na km².

Wsk. nr 67 - Gęstość zaludnienia powiatu netto (w stosunku do terenów zabudowanych). Na całkowitą powierzchnię zainwestowaną i zurbanizowaną wynoszącą 10362,2 km², przypada 1,82 osób. Wskaźnik osiąga wartość 0, a w porównywanych powiatach 0 osób na km².

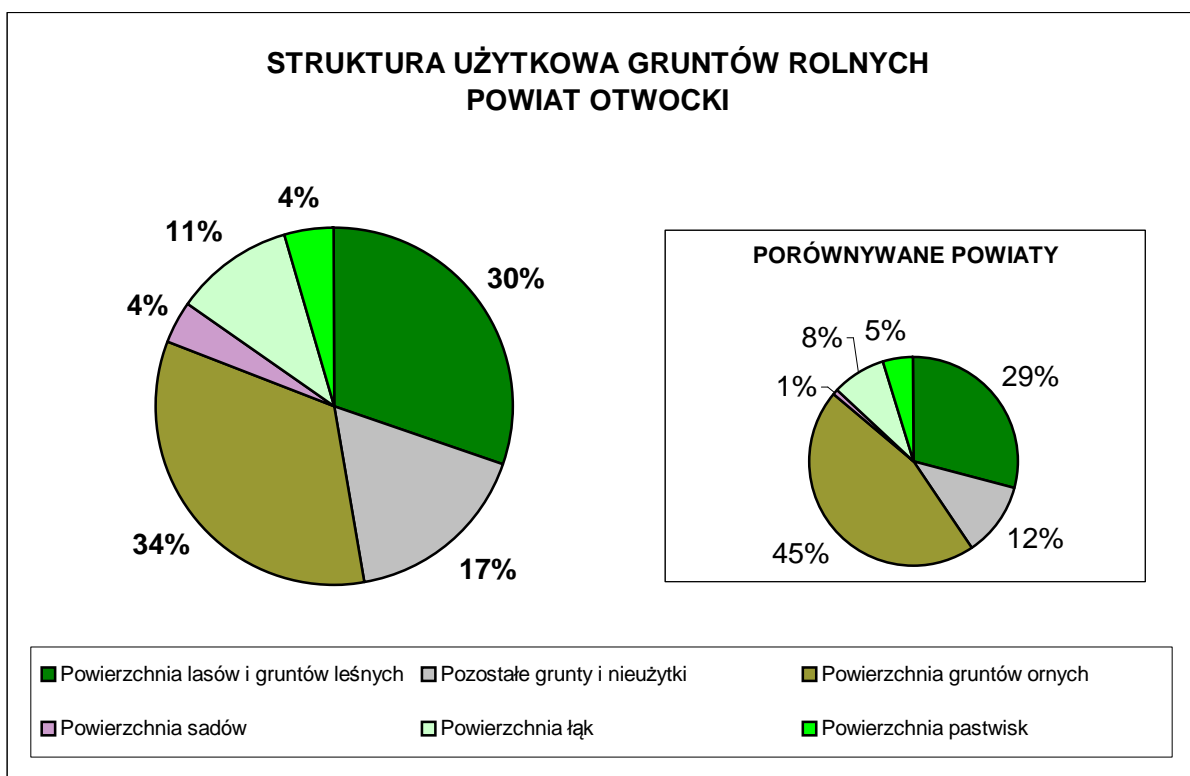

Wykres 3. Struktura zagospodarowania powierzchni powiatu.

Strukturę zagospodarowania POWIATU OTWOCKIEGO ilustruje wykres 3. Wyszczególnione składniki powierzchni to:

- Powierzchnia lasów i gruntów leśnych - 18604 ha.
- Powierzchnia gruntów ornych - 20757 ha.
- Powierzchnia sadów - 2312 ha.
- Powierzchnia łąk - 6761 ha.
- Powierzchnia pastwisk - 2652 ha.
- Powierzchnia zieleni w mieście - 77,6 ha.

- Grunty pod wodami - 100 ha.
- Powierzchnia gruntów zurbanizowanych - 10245,4 ha.

Wykres 4. Struktura użytkowania gruntów rolnych w powiecie.

Skalą macierzystą dla gleb większości terenów w obrębie Równiny Garwolińskiej są utwory lodowcowe i wodnolodowcowe wykształcone w postaci glin zwałowych i piasków, na których z kolei wytworzyły się gleby płowe i brunatne, zaliczane przeważnie do III –IV klasy bonitacyjnej. W Dolinie Środkowej Wisły zastępują je piaski i mułki osadzone przez pra-Wisłę , torfy; na tarasach nadzalewowych zaś - piaski eoliczne wydmy. Generalnie przydatność rolnicza gruntów maleje w miarę oddalania się od Wisły na wschód. Tak więc najlepsze gleby - żyzne mady spotyka się na tarasie zalewowym. Najgorsze natomiast gleby bielcowe, wykształcone na przewianych piaskach eolicznych i wylugowanych luźnych piaskach różnego pochodzenia, występują głównie w lasach na wydmach, bądź na obszarach przeznaczonych pod zalesienie.

Dane wg spisu GUS – 2002 r.

Ilość gospodarstw rolnych – 8 882

Powierzchnia użytków rolnych – 27 838 ha

W tym o powierzchni:

	ilość	procent
do 2 ha	4480	50,5
2-5 ha	2589	29,15
5-10 ha	1515	17
10-15 ha	223	2,5
15-20 ha	45	0,5
20-50 ha	23	0,25
50 i więcej ha	7	0,1

FUNDACJA TERRA HUMANA

Około 80% gospodarstw ma powierzchnię mniejszą niż 5 ha, a 17 % to gospodarstwa o wielkości od 5-10 ha. Średnia wielkość gospodarstwa w powiecie otwockim wynosi 3,12 ha

Struktura użytków rolnych

Powierzchnia użytków rolnych – 27 838 ha

W tym:

	ilość	procent
grunty orne	18019	64,73
sady	2292	8,23
łąki	6325	22,72
pastwiska	1203	4,32

Główne kierunki produkcji	Liczba gospodarstw
produkcja mleka	345
produkcja mięsa wieprzowego	115
produkcja prosiąt	22
produkcja mięsa wołowego	33
produkcja jaj	6
produkcja drobiu	1
produkcja zbożowa	791
produkcja warzywna	460
produkcja sadownicza	706
produkcja okopowych	73

Stan pogłowa zwierząt wg. Spisu 2002 r.

bydło - 6 288 szt.

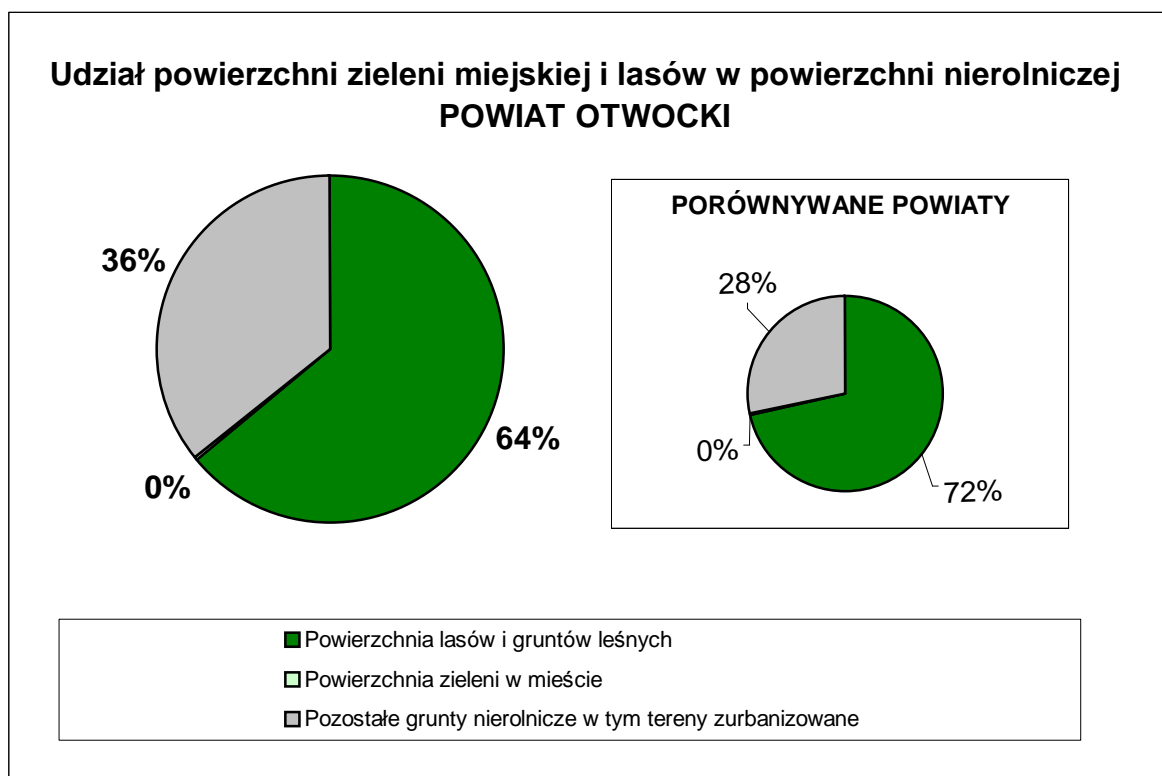
w tym krowy - 3436 szt.

trzoda chlewna ogółem - 9242

Produkcja mleka (dostawy do OSM Karczew) – 3 025 litrów od 345 dostawców w 2002 roku, z powiatu otwockiego, którzy do dnia 1 października 2003 r. Złożyli 275 wniosków o przydział kwoty mlecznej w ramach dotowanych kwot mlecznych, po akcesji Polski do Unii Europejskiej.

Struktura użytków rolnych POWIATU OTWOCKIEGO przedstawia się następująco:

- Powierzchnia lasów i gruntów leśnych - 18604 ha.
- Pozostałe grunty i nieużytki - 10423 ha.
- Powierzchnia gruntów ornych - 20757 ha.
- Powierzchnia sadów - 2312 ha.
- Powierzchnia łąk - 6761 ha.
- Powierzchnia pastwisk - 2652 ha.

Wykres 5. Udział powierzchni zieleni miejskiej i lasów w powierzchni nierolniczej powiatu.

Wielkim bogactwem powiatu są rozległe obszary leśne, duże powierzchnie cennych przyrodniczo łąk i torfowisk oraz naturalne, dzikie koryta Wisły i Świdra. Takie nagromadzenie walorów środowiska tuż za progiem warszawskiej metropolii jest ważnym atutem współdecydującym o potencjale rozwojowym regionu, a do charakterystycznych cech wyróżniających obszar powiatu należy wysoki udział terenów chronionych na mocy przepisów prawnych wynikających z ustawy o ochronie przyrody. Istnieją tu - obszar chronionego krajobrazu, park krajobrazowy i rezerwaty. W składzie gatunkowym lasów wyraźnie dominuje sosna, mniejszy jest udział dębu, brzozy i olszy, domieszkowo występują grab, wierzba, osika i świerk. Najbardziej typowym zbiorowiskiem są bory sosnowe, które w zależności od wilgotności i żyzności gruntu przybierają formę borów suchych (chrobotkowych) na wydmach, borów świeżych, wilgotnych bądź borów bagiennych. Sosnom towarzyszą w domieszce brzozy i dęby. Z borami na wydmach często sąsiadują torfowiska wysokie, zajmujące obniżenia dawnych mis deflacyjnych. Na żyzniejszych siedliskach Równiny Garwolińskiej spotykane są grądy o drzewostanach złożonych z gatunków liściastych, głównie – grabów i dębów. Nie zajmują one dużych powierzchni, ponieważ lepsze gleby są z reguły wykorzystywane rolniczo. Tarasy zalewowe dolin rzecznych zajmują zbiorowiska łąkowe, w których spotykamy szereg gatunków wierzby i topoli, olchy i wiązy. Niekiedy sąsiadują z nimi olsze, pojawiające się też w sąsiedztwie torfowisk. Największe powierzchnie olsz występują wzdłuż zachodniego skraju lasów, porastających na długości kilkudziesięciu kilometrów dawne, wypełnione dziś torfami koryta Wisły i zajęte głównie przez wilgotne łąki - zwane bagnem Całowanie.

Procentowy udział poszczególnych gatunków przedstawia się następująco:

- sosna – 87%

FUNDACJA TERRA HUMANA

- brzoza – 6%
- olsza – 4%
- dąb – 2%
- osika – 1%

W ogólnej powierzchni lasów 90% zajmują siedliska borowe, a 10% lasowe. Średni wiek ok. 50 lat.

Większą część powierzchni leśnej zajmują lasy niepaństwowe, lasy państwowe należą do nadleśnictw Celestynów i Mińsk Mazowiecki.

Pozyskanie drewna:

- lasy państwowe – 12 833 m³
- lasy osób fizycznych i prawnych – 4 427 m³

W związku z realizacją Krajowego Programu Zwiększania Lesistości w 2002 r. W lasach nie stanowiących własności skarbu państwa zalesiono 33 ha gruntów

Z Funduszu Leśnego

- wiosną 2003 zalesiono 26 ha
- jesienią planuje się zalesienie 9 ha

Z Ustawy z dnia 8.VI.2001 r o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia wydano 16 pozytywnych decyzji

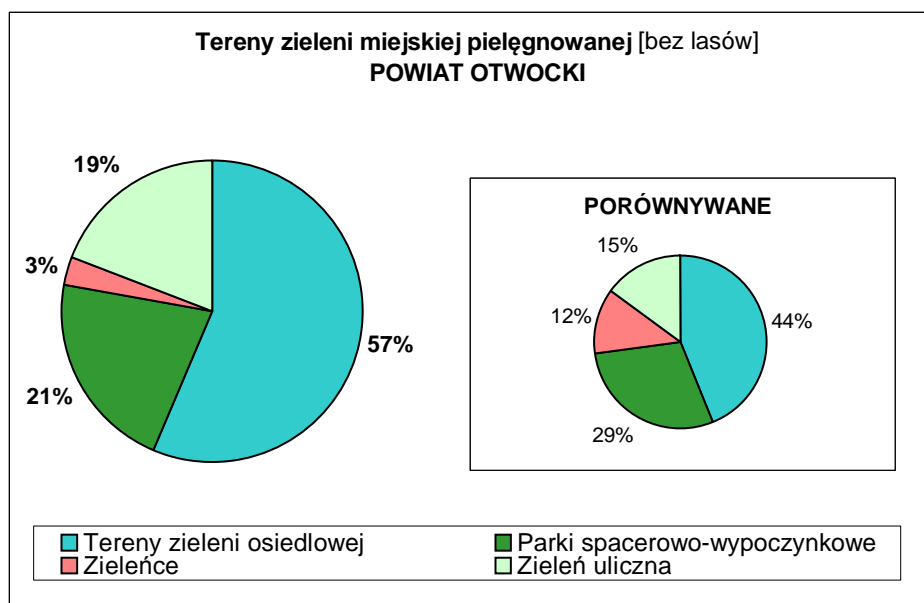
- wiosną 2003 r zalesiono – 17,07 gruntów rolnych
- jesienią planuje się zalesienie 5,00 ha gruntów rolnych

Właściciele gruntu prowadzący uprawy leśne nabyli prawo do miesięcznego ekwiwalentu.

Lasy chronione zajmują powierzchnię 9 775 ha co stanowi 50% areалу lasów i dlatego funkcje ochronne tych kompleksów leśnych dominują nad cechami produkcyjnymi.

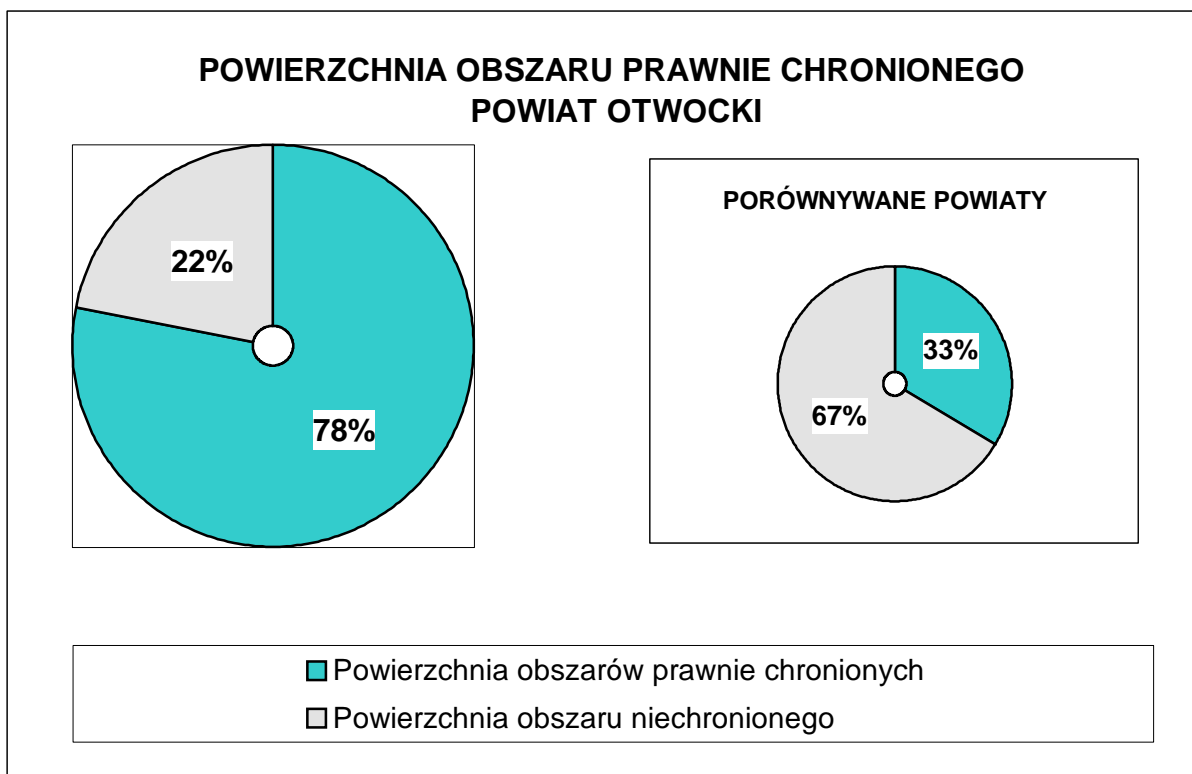
Powierzchnia lasów i gruntów leśnych w POWIECIE OTWOCKIM stanowi 30% całkowitej powierzchni Powiatu. Udział terenów zieleni i lasów oraz terenów zurbanizowanych jest następujący:

- Powierzchnia lasów i gruntów leśnych - 18604 ha.
- Powierzchnia zieleni w mieście - 77,6 ha.
- Pozostałe grunty nierolnicze w tym tereny zurbanizowane - 10406,2 ha.

Powierzchnię zieleni [bez lasów] w powiecie ilustruje powyższy wykres, a jej struktura przedstawia się następująco:

- Tereny zieleni osiedlowej - 42,5 ha.
- Parki spacerowo-wypoczynkowe - 16 ha.
- Zieleńce - 2,3 ha.
- Zieleń uliczna - 14,5 ha.

Wykres 7. Powierzchnia obszaru prawnie chronionego na terenie powiatu.

1. Rezerваты

- „Bocianowskie Bagno”, utworzony w 1982 r., obejmuje powierzchnię 70 ha. Chroni naturalne bory sosnowe porastające wydmy i międzywydmowe torfowiska z zarastającymi jeziorami na zachód od wsi Bocian koło Celestynowa, ostoja fauny;

- „Celestynowski Grąd”, utworzony w 1987 r., o powierzchni 8,35 ha. Obejmuje płat grądu przy skrzyżowaniu kolei Warszawa-Pilawa i szosy Dąbrówka – Kołbiel;

- „Czarci Dół”, utworzony w 1983 r., obejmuje 8,75 ha śródlęśnych torfowisk na pd.-zach. od wsi Zabieźki;

- „Na Torfach”, utworzony w 1977 r. (21 ha), położony w granicach administracyjnych Karczewa – na wschód od miasta. Obejmuje śródlęsne torfowiskowe jezioro (7 ha) i fragment lasu. Ostoja fauny;

- „Pogorzelski Mszar”, utworzony w 1987 r. (35 ha), obejmuje zalesione wydmy i

FUNDACJA TERRA HUMANA

zanikające torfowiska w granicach Otwocka, między Jabłonką i Pogorzela;

- „Szerokie Bagno”, utworzony w 1984 r., obejmuje 77 ha torfowisk wysokich, borów bagiennych i wilgotnych między Osieckiem i Zabiezkami, na południe od rez. „Czarci Dół”, ostoja fauny;

- „Świder”, utworzony w 1978 r., obejmuje 41 km naturalnego, atrakcyjnego krajobrazowo biegu Świdra od wsi Dłużew do Świdrów Wielkich oraz 5 km ujściowego odcinka Mieni (238 ha);

- „Wymięklizna”, utworzony w 1996 r., obejmuje 63 ha leśnego uroczyska z bogatym gatunkowo podszytem, ostoją fauny na pd. od drogi Sobienie Jeziory-Osieck.

- „Wyspy Świdorskie”, utworzony w 1999 r. Obejmuje fragment koryta Wisły z licznymi mieliznami, łachami i wyspami przy ujściu Świdra - środowiskiem rzadkich gatunków ptaków;

- „Wyspy Zawadowskie”, utworzony w 1999 r. Położony na północ od poprzedniego, o podobnym charakterze;

- „Żurawinowe Bagno”, utworzony w 1994 r. dla ochrony niewielkich śródleśnych torfowisk na południe od Celestynowa, w pobliżu drogi Góra Kalwaria – Mińsk Mazowiecki (2,3 ha).

2. Mazowiecki Park Krajobrazowy im. Czesława Łaszka

- pow. całkowita 23 702 ha, w tym otulina o pow. 7 999 ha
- pow. Parku w powiecie otwockim wynosi 13 173 ha
- otulina – 6 496 ha
 - lasy – 73%
 - użytki rolne – 18%
 - wody – 0,5%

3. Obszar Chronionego Krajobrazu – gminy Celestynów, Wiązowna

4. Obszar Chronionego Krajobrazu „Nadwiślański” – gminy: Sobienie Jeziory, Kołbiel, Osieck

5. Pomniki przyrody – 136 szt.

W tym:

- pojedyncze drzewa – 109
- grupy drzew – 21
- aleje – 3
- głązy narzutowe – 1
- inne – 2

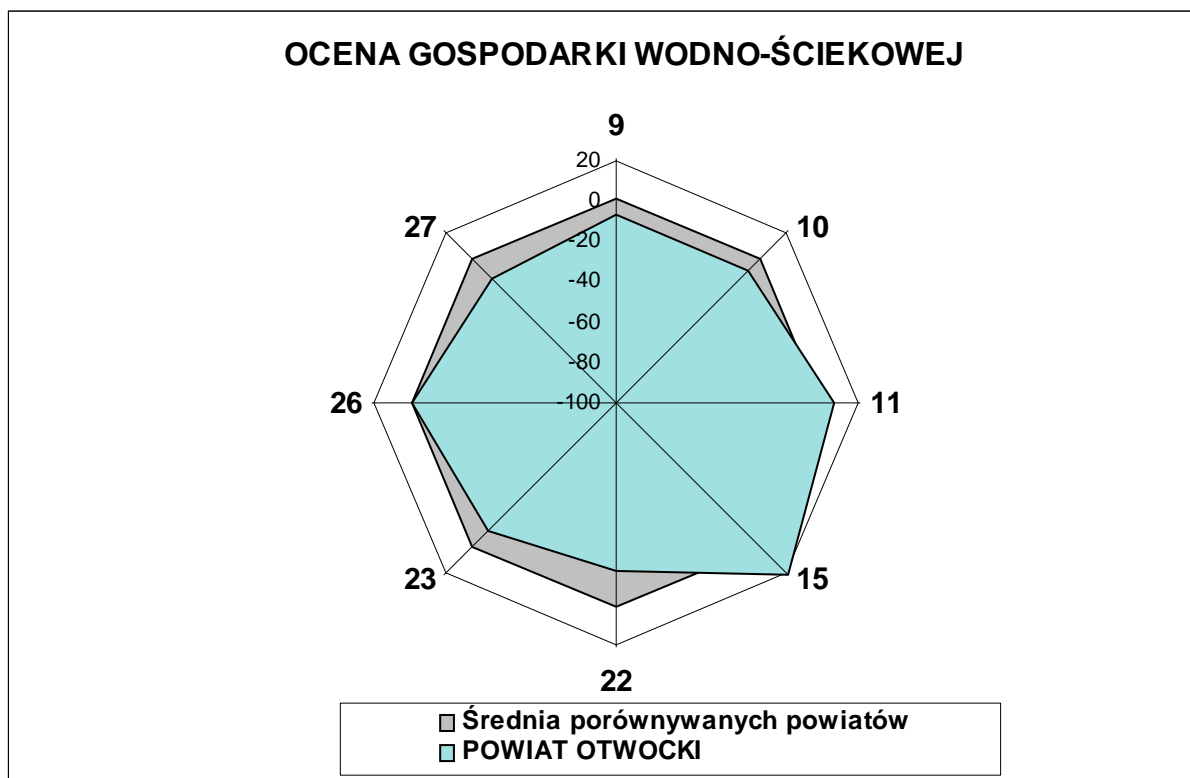
6. Użytki ekologiczne: - gminy: Osieck, Sobienie Jeziory, Celestynów, Wiązowna

Liczba obiektów – 47

Powierzchnia – 44,5 ha

Obszar chroniony zajmuje 78 % powierzchni powiatu.

- Powierzchnia obszarów prawnie chronionych - 48028 ha.
- Powierzchnia obszaru niechronionego - 13481 ha.

Wykres 8. Ocena gospodarki wodno-ściekowej.

W analizie gospodarki wodno-ściekowej POWIATU OTWOCKIEGO poddano ocenie punktowej 10 wskaźników. Wartości tych wskaźników ilustruje wykres nr 8. Kolorem jasno szarym zaznaczono średnią danego wskaźnika porównywanych powiatów. Kolorem morskim oznaczono wartości wskaźników POWIATU OTWOCKIEGO.

Przedstawione na powyższym wykresie wskaźniki charakteryzują następujące parametry:

Wsk. nr 9 - Ścieki komunalne i przemysłowe (razem) oczyszczane w ogólnej ilości wytwarzanego ścieku na terenie powiatu (%) Na ogólną ilość wytwarzanego ścieku na terenie powiatu wynoszącą - 3200,9 dam³, oczyszczanych jest 2644 dam³. Wskaźnik osiąga wartość 82,6, a w porównywanych powiatach 89,3 %.

Wsk. nr 10 - Ścieki komunalne i przemysłowe (razem) nieoczyszczane w ogólnej ilości wytwarzanego ścieku na terenie powiatu (%) Na ogólną ilość wytwarzanego ścieku na terenie powiatu wynoszącą - 3200,9 dam³, oczyszczanych jest 556,9 dam³. Wskaźnik osiąga wartość 17,4, a w porównywanych powiatach 10,7 %.

Wsk. nr 11 - Ścieki przemysłowe nieoczyszczone odprowadzone bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł na terenie powiatu (%) Na ogólną ilość odprowadzonego przez przemysł ścieku na terenie powiatu wynoszącą - 548 dam³, oczyszczanych jest 0 dam³. Wskaźnik osiąga wartość 0, a w porównywanych powiatach 6,44 %.

Wsk. nr 12 - Ścieki przemysłowe oczyszczane do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł na terenie powiatu (%) Na ogólną ilość odprowadzonego przez przemysł ścieku wynoszącą - 548 dam³, oczyszczanych jest 40 dam³. Wskaźnik osiąga wartość 7,3, a w porównywanych powiatach 50,27 %.

FUNDACJA TERRA HUMANA

Wsk. nr 13 - Ścieki przemysłowe odprowadzane do sieci kanalizacyjnej do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł na terenie powiatu (%) Na ogólną ilość odprowadzonego przez przemysł ścieku wynoszącą - 548 dam³, oczyszczanych jest 508 dam³. Wskaźnik osiąga wartość 92,7, a w porównywanych powiatach 33,53 %.

Wsk. nr 15 - Ścieki komunalne oczyszczane odprowadzane ogółem w stosunku do ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię na terenie powiatu w (tys.m³/rok/osobę) Na ogólną ilość oczyszczonych i odprowadzonych ścieków komunalnych wynoszącą - 38100 dam³, oczyszczanych jest 3160,9 dam³. Wskaźnik osiąga wartość 0,08, a w porównywanych powiatach 0,07 dam³/rok/osobę.

Wsk. nr 22 - Udział ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię do ludności na terenie powiatu ogółem (w %) Na ogólną ilość ludności zamieszkałej wynoszącej - 112783osób, obsługiwane jest 38100osób. Wskaźnik osiąga wartość 33,78, a w porównywanych powiatach 40,91%.

Wsk. nr 23 - Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu w ludności faktycznej ogółem (w %) Na ogólną ilość ludności zamieszkałej wynoszącej - 112783osób, korzystających z sieci jest 30767osób. Wskaźnik osiąga wartość 27,28, a w porównywanych powiatach 30,88%.

Wsk. nr 26 - Zużycie wody z sieci wodociągowej przez jednego mieszkańca na terenie powiatu (dam³/rok/osobę) Na ogólną ilość ludności zamieszkałej wynoszącej - 112783osób, zużycie wody z sieci wodociągowej wynosi 3080m³/rok. Wskaźnik osiąga wartość 0,03, a w porównywanych powiatach 0,03m³/rok/osobę.

Wsk. nr 27 - Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej na terenie powiatu w ludności faktycznej ogółem (w %) Na ogólną ilość ludności zamieszkałej wynoszącej - 112783osób, ilość korzystających z sieci wynosi 34774osób. Wskaźnik osiąga wartość 30,83, a w porównywanych powiatach 35,95%.

W analizie ładu środowiskowo-przestrzennego wykorzystano dane Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska dotyczące oceny jakościowej wód powierzchniowych:

Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość wsk.
1	Udział % wód klasy I wg cech obligatoryjnych (O ₂ , BZT ₅ , ChZT, fenole, Cl, SO ₄ , substancje rozpuszczone, zawiesina ogólna) w pobranych próbach na terenie powiatu	
2	Udział % wód klasy I wg stanu sanitarnego w pobranych próbach na terenie powiatu	
3	Udział % wód klasy II wg cech obligatoryjnych (O ₂ , BZT ₅ , ChZT, fenole, Cl, SO ₄ , substancje rozpuszczone, zawiesina ogólna) w w pobranych próbach na terenie powiatu	
4	Udział % wód klasy II wg stanu sanitarnego w pobranych próbach na terenie powiatu	
5	Udział % wód klasy III wg cech obligatoryjnych (O ₂ , BZT ₅ , ChZT, fenole, Cl, SO ₄ , substancje rozpuszczone, zawiesina ogólna) w pobranych próbach na terenie powiatu	

FUNDACJA TERRA HUMANA

6	Udział % wód klasy III wg stanu sanitarnego w pobranych próbach na terenie powiatu	
7	Udział % wód klasy NON (pozaklasowe) wg cech obligatoryjnych (O ₂ , BZT ₅ , ChZT, fenole, Cl, SO ₄ , substancje rozpuszczone, zawiesina ogólna) w pobranych próbach na terenie powiatu	
8	Udział % wód klasy NON (pozaklasowe) w pobranych próbach na terenie powiatu	

Analizę gospodarki wodno-ściekowej uzupełnia wykaz wskaźników z wartościami dla POWIATU OTWOCKIEGO i porównywanych samorządów, stanowiący załącznik do niniejszego opracowania.

Zróźnicowanie wielkości zasobów i charakterystyki wód podziemnych obszarów powiatu są pochodną różnic w budowie geologicznej, rzeźby terenu. W dolinie Wisły poziom wodonośny stanowią piaski rzeczne o łącznej miąższości do 40 m. Bardzo duże odnawialne zasoby tej warstwy wód – powyżej 200 m³ / 24 h/ km² oraz wydajności studni powyżej kilkudziesięciu m³ / h - są intensywnie eksploatowane przez m.in. ujęcia komunalne Otwocka. W utworach czwartorzędowych na Równinie Garwolińskiej występują dwie główne warstwy wodonośne związane z piaskami zalegającymi na polodowcowych glinach zwałowych i ilach plioceńskich. Ich zasobność jest jednak mniejsza od zasobności zbiornika wód podziemnych w dolinie Wisły. Negatywem większości eksploatowanych zasobów jest ich podatność na zanieczyszczenia, spowodowana brakiem izolującej je od powierzchni terenu warstwy nieprzepuszczalnej. Do mniej zasobnych należy zaliczyć także wody subartezyjskie w piaskach oligocenu na głębokości poniżej 100 m ppt. Na głębokościach od 300 do 800 m ppt, na całym obszarze powiatu w górnourajskich utworach Mazowieckiej Niecki Kredowej występują solanki o charakterystyce zbliżonej do solanek z pobliskiego Konstancina.

Osią hydrograficzną terenu jest Wisła wraz z dopływami – Świdrem i Jagodzianką. Odcinek Wisły w granicach powiatu –od ujścia Starej Wilgi po dawne ujście Świdra w granicach Józefowa ma blisko 40 km. Rzeka płynie dzikim, nieuregulowanym korytem, pełnym mielizn, łach i śródkorytowych kęp. Naturalne, meandrujące koryto cechuje również czterdzieści kilometrów biegu Świdra i dolnego odcinka jego dopływu - Mieni. Rzeka Jagodzianka odprowadzająca wody z tarasu nadzalewowego Wisły, prawie na całej swej długości ma koryto uregulowane, pełniąc funkcję kanału melioracyjnego. Naturalne zbiorniki wody stojącej to przede wszystkim kilkadziesiąt starorzeczy Wisły i Świdra o łącznej powierzchni ponad 100 ha. Istnieje również kilkadziesiąt niedużych sztucznych akwenów powstałych w wyniku eksploatacji torfu i żwiru, dawne stawy młyńskie oraz jeden niewielki kompleks stawów rybnych w Rudzienku koło Kołbieli.

Stan środowiska w zakresie ochrony wód

Pobór wód powierzchniowych na budowę stawów – 980 000 m³ /rok

Odprowadzenie ścieków do wód lub ziemi:

oczyszczone biologicznie - 2815000 m³ /rok

nieoczyszczone komunalne – 34 200 m³ /rok

Klasy czystości wód płynących

Świder (gmina Otwock), II klasa, km: 14,8

Świder (gmina Józefów), pozaklasowy, km: 1,8

FUNDACJA TERRA HUMANA

Rzeka Mienia (gmina Wiązowna), pozaklasowy, km:4,2

Rodzaje oczyszczalni ścieków i ich przepustowość:

Gmina	typ	m ³ /rok
Otwock w Otwocku	biologiczna	3 900 000
Wiązowna w Zagórzcu	biologiczna	36 550
Kołbiel (Zespół Szkół)	biologiczna	3 800
Celestynów (Wojskowy Ośrodek Farmacji i Techniki Medycznej)	biologiczna	35 800

Wydane decyzje wodnoprawne:

pobór wód podziemnych – 8 szt.

Odprowadzanie ścieków do gruntu i wód- 6 szt.

Powyżej średniej znajdują się następujące wskaźniki:

Wsk. nr 10 - Ścieki komunalne i przemysłowe (razem) nieoczyszczane w ogólnej ilości wytwarzanego ścieku na terenie powiatu

Wsk. nr 13 - Ścieki przemysłowe odprowadzane do sieci kanalizacyjnej do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł na terenie powiatu

Wsk. nr 15 - Ścieki komunalne oczyszczane odprowadzane ogółem w stosunku do ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie na terenie powiatu w

Poniżej średniej znajdują się następujące wskaźniki:

Wsk. nr 9 - Ścieki komunalne i przemysłowe (razem) oczyszczane w ogólnej ilości wytwarzanego ścieku na terenie powiatu .

Wsk. nr 11 - Ścieki przemysłowe nieoczyszczone odprowadzone bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł na terenie powiatu

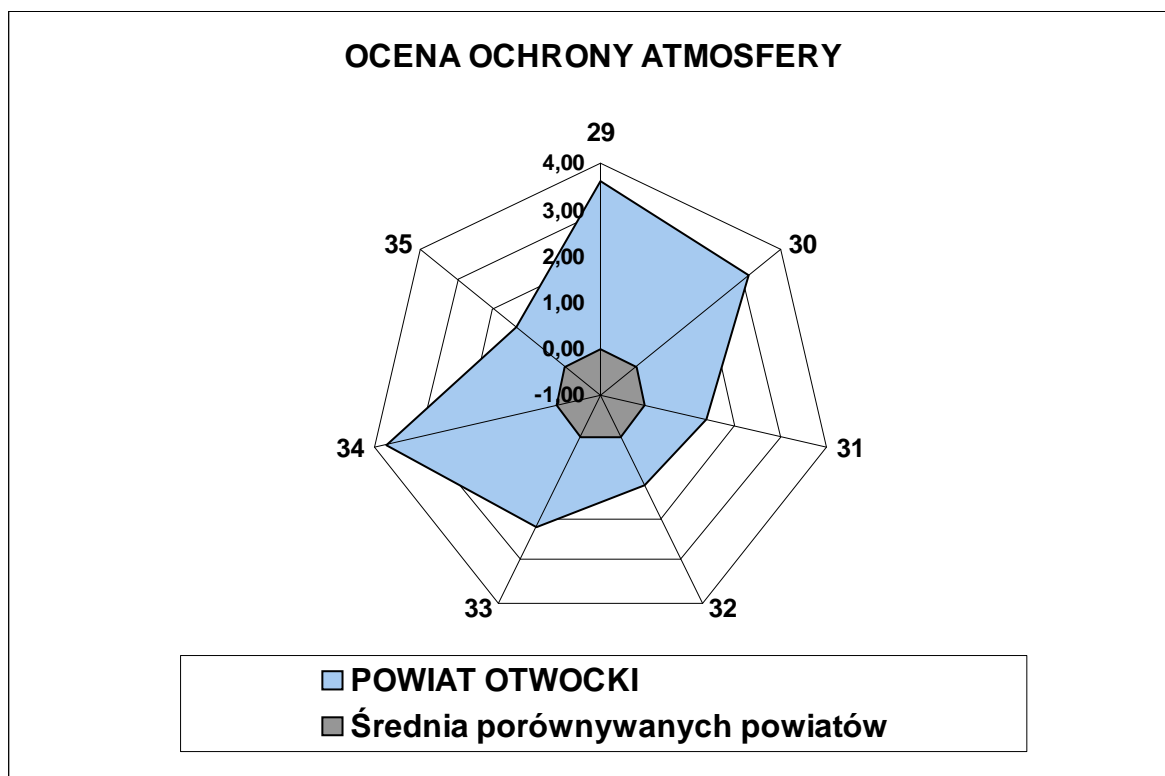
Wsk. nr 12 - Ścieki przemysłowe oczyszczane do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł na terenie powiatu

Wsk. nr 22 - Udział ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie do ludności na terenie powiatu ogółem

Wsk. nr 23 - Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu w ludności faktycznej ogółem

Wsk. nr 26 - Zużycie wody z sieci wodociągowej przez jednego mieszkańca na terenie powiatu (dam³/rok/osobę)

Wsk. nr 27 - Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej na terenie powiatu w ludności faktycznej ogółem

Wykres 9. Ocena ochrony atmosfery.

W analizie ochrony atmosfery zastosowano wskaźniki uwzględniające emisję podstawowych zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych na kilometr kwadratowy powierzchni Powiatu. Analizowano wartości emisji pyłu oraz zanieczyszczeń gazowych bez dwutlenku węgla oraz odrębnie emisję: dwutlenku siarki [SO₄], tlenków azotu [N_xO_x], tlenku węgla [CO] i dwutlenku węgla [CO₂]. Ważnym elementem oceny ochrony atmosfery jest wskaźnik określający zanieczyszczenia pyłowe zatrzymywane w urządzeniach do redukcji tych zanieczyszczeń w zakładach szczególnie uciążliwych. Wskaźniki zostały zasilone danymi z Banku Danych Regionalnych oraz danymi pochodzącymi z Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska.

Przedstawione na powyższym wykresie wskaźniki oceny ochrony atmosfery, charakteryzują następujące parametry:

Wsk. nr 29 - Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t/rok z zakładów szczególnie uciążliwych na km² powierzchni powiatu. Ogólna ilość emitowanych zanieczyszczeń pyłowych wynosi 16 ton w ciągu roku. Wskaźnik osiąga wartość 0,03, a w porównywanych powiatach 0,45 ton/rok/km².

Wsk. nr 30 - Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t/rok ze spalania paliw z zakładów szczególnie uciążliwych na km² powierzchni powiatu. Ogólna ilość emitowanych zanieczyszczeń pyłowych ze spalania paliw wynosi 16 ton w ciągu roku. Wskaźnik osiąga wartość 0,03, a w porównywanych powiatach 0,39 ton/rok/km².

Wsk. nr 31 - Emisja zanieczyszczeń w t/rok gazowych (bez dwutlenku węgla) ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km² powierzchni powiatu. Ogólna ilość emitowanych zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) wynosi 906 ton w ciągu roku. Wskaźnik osiąga wartość 1,47, a w porównywanych powiatach 541,61 ton/rok/km².

Wsk. nr 32 - Emisja dwutlenku siarki w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km² powierzchni powiatu. Ogólna ilość emitowanego dwutlenku siarki wynosi 30 ton w ciągu roku. Wskaźnik osiąga wartość 0,05, a w porównywanych powiatach 2,49 ton/rok/km².

Wsk. nr 33 - Emisja tlenków azotu w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km² powierzchni powiatu. Ogólna ilość emitowanych tlenków azotu wynosi 18 ton w ciągu roku. Wskaźnik osiąga wartość 0,03, a w porównywanych powiatach 0,99 ton/rok/km².

Wsk. nr 34 - Emisja tlenku węgla w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km² powierzchni powiatu. Ogólna ilość emitowanego tlenku węgla wynosi 11 ton w ciągu roku. Wskaźnik osiąga wartość 0,02, a w porównywanych powiatach 0,57 ton/rok/km².

Wsk. nr 35 - Emisja dwutlenku węgla t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km² powierzchni powiatu. Ogólna ilość emitowanego dwutlenku węgla wynosi 847 ton w ciągu roku. Wskaźnik osiąga wartość 1,38, a w porównywanych powiatach 536,25 ton/rok/km².

Wsk. nr 36 - Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji w zakładach szczególnie uciążliwych w t/rok na km² powierzchni powiatu. Ogólna ilość zanieczyszczeń pyłowych zatrzymywanych w urządzeniach odpylających wynosi 148 ton w ciągu roku. Wskaźnik osiąga wartość 9,25, a w porównywanych powiatach 52,25 ton/rok/km².

Klimat

Średnie roczne temperatury powietrza na obszarze powiatu wahają się od 7,4 °C do 8,1 °C. Najcieplejszy miesiącem jest lipiec z średnimi temperaturami od 17,5 do 18,2 °C. Najzimniejszym styczeń o średniej poniżej – 3°C.

Opady roczne są z reguły niższe od średniej dla kraju osiągając od 550 do ponad 600 mm na rok (628 mm na posterunku meteorologicznym w Świdrze). Okres wegetacyjny wyznaczany przez liczbę dni ze średnią temperaturą dobową nie niższą niż 5°C trwa średnio około 215 - 220 dni, okres bezprzymrozkowy - od 167 do 185 dni.

Cechy charakterystyczne klimatu najbliższych okolic Otwocka i miejscowości wzdłuż tzw. linii otwockiej, które decydowały ponad 100 lat temu o rozwoju funkcji uzdrowiskowych i letniskowych, związane są głównie z usytuowaniem pośród rozległych borów sosnowych. Lokalny mikroklimat różni się od klimatu sąsiednich rejonów m.in. osłabieniem prędkości wiatrów, dużym udziałem dni bezwietrznych, zmniejszoną amplitudą dobowych wahań temperatury.

Powyżej średniej znajdują się następujące wskaźniki:

Wsk. nr 31 - Emisja zanieczyszczeń w t/rok gazowych (bez dwutlenku węgla) ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km² powierzchni powiatu.

Wsk. nr 35 - Emisja dwutlenku węgla t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km² powierzchni powiatu.

Poniżej średniej znajdują się następujące wskaźniki:

Wsk. nr 29 - Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t/rok z zakładów szczególnie uciążliwych na km² powierzchni powiatu.

Wsk. nr 30 - Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t/rok ze spalania paliw z zakładów szczególnie uciążliwych na km² powierzchni powiatu.

FUNDACJA TERRA HUMANA

Wsk. nr 32 - Emisja dwutlenku siarki w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km² powierzchni powiatu.

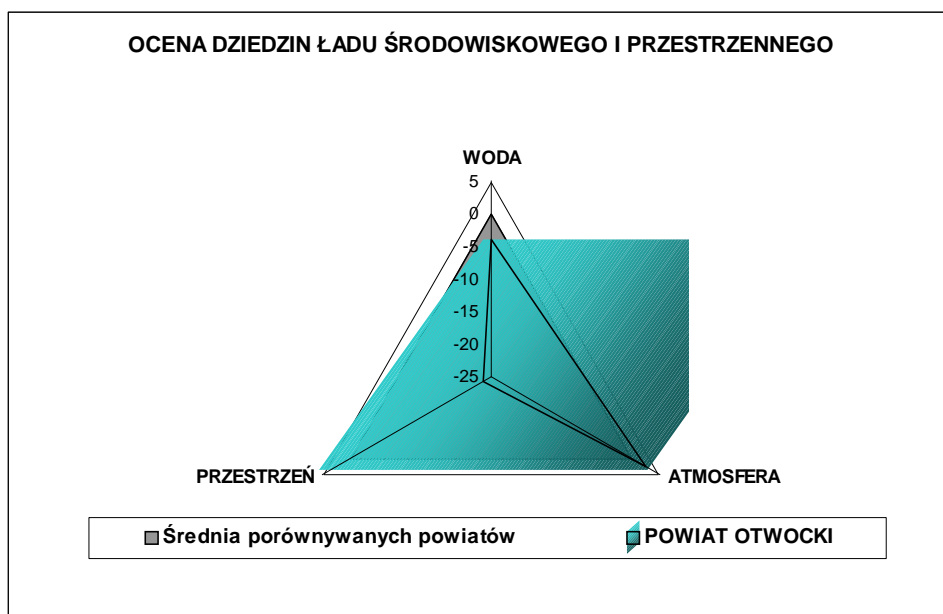
Wsk. nr 33 - Emisja tlenków azotu w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km² powierzchni powiatu.

Wsk. nr 34 - Emisja tlenku węgla w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km² powierzchni powiatu.

Wsk. nr 36 - Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji w zakładach szczególnie uciążliwych w t/rok na km² powierzchni powiatu.

Gospodarkę odpadami komunalnymi i przemysłowymi charakteryzują wartości następujących wskaźników:

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość wsk.
38	Ilość odpadów przemysłowych na terenie powiatu wykorzystanych gospodarczo do odpadów wytworzonych w ciągu roku w tys. ton/rok [%]	
39	Ilość odpadów przemysłowych na terenie powiatu składowanych na składowiskach własnych i innych do odpadów wytworzonych w ciągu roku w tys. ton / rok [%]	
41	Ilość odpadów komunalnych wywiezionych i unieszkodliwionych do ilości wytworzonej (obliczona wg stosowanego wskaźnika wytwarzania odpadu) w ciągu roku w m3 na 1 mieszkańca powiatu	
42	Wskaźnik wytwarzania odpadu komunalnego na 1 mieszkańca powiatu w m3 ustalony przez organ powiatu	

Wykres 10. Ocena dziedzin ładu środowiskowego i przestrzennego.

W analizie ładu środowiskowego i przestrzennego POWIATU OTWOCKIEGO zastosowano 74 wskaźniki mające wpływ na tempo rozwoju zrównoważonego. Ocenie

FUNDACJA TERRA HUMANA

punktowej podano zarówno progresory [wskaźniki wzmacniające tempo rozwoju], jak i regresory [wskaźniki osłabiające tempo rozwoju]. Przeanalizowano gospodarkę przestrzenną, gospodarkę wodno-ściekową z uwzględnieniem jakości wód powierzchniowych oraz ochronę atmosfery przed zanieczyszczeniami, w tym emisję hałasu. Wartość poszczególnych wskaźników w dziedzinach ładu środowiskowego i przestrzennego została omówiona powyżej z uwzględnieniem oceny punktowej w odniesieniu do powiatów o podobnej strukturze w Polsce.

W ocenie całego ładu środowiskowego i przestrzennego POWIAT OTWOCKI lokuje się powyżej średniej w :

- **ochrona atmosfery [+] 2,35 %.**

W ocenie gospodarki przestrzennej uzyskuje w porównaniu z innymi powiatami niższą lokatę [-] 23,66%.

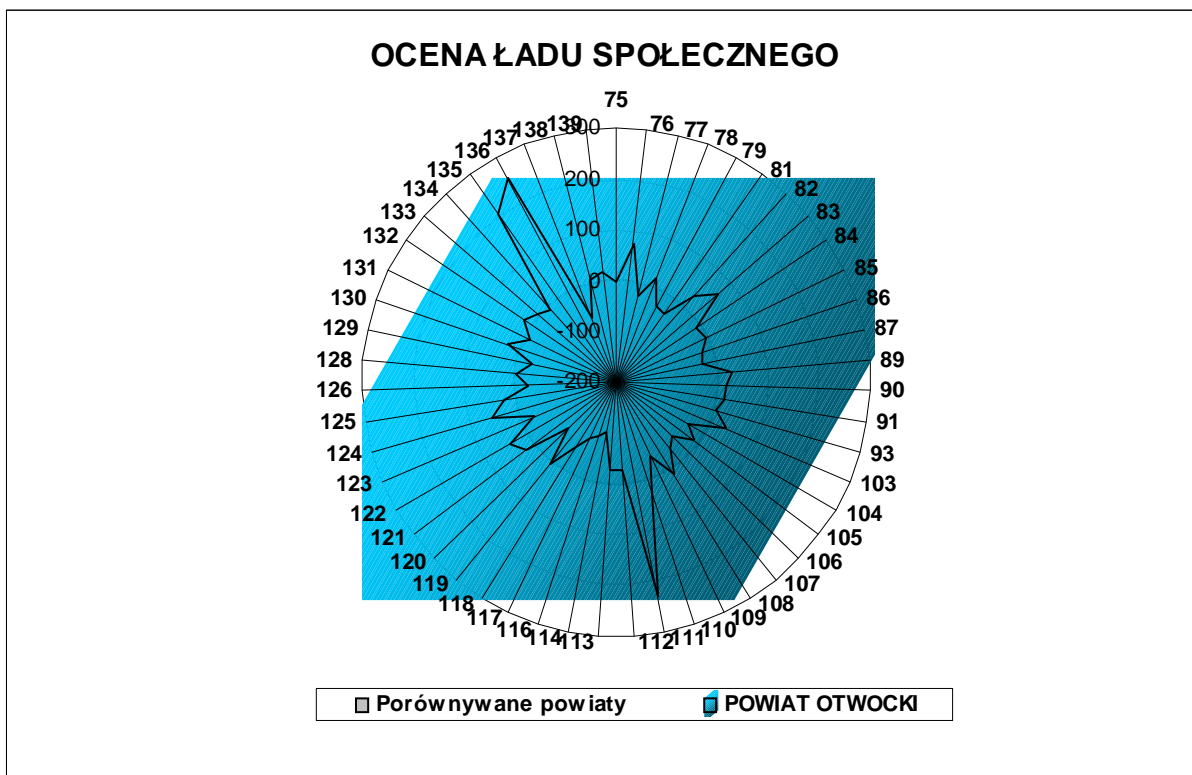
Gospodarka wodno-ściekowa wynosi [-] 3,96 % poniżej średniej porównywanych powiatów.

Ocena całego ŁADU ŚRODOWISKOWEGO I PRZESTRZENNEGO lokuje POWIAT OTWOCKI [-] 19,04 % poniżej porównywanych powiatów ziemskich w Polsce.

Analiza wskaźników, które w zdecydowany sposób miały wpływ na ocenę całego niniejszego ładu jest omówiona w następnym rozdziale.

2.3 ANALIZA ŁADU SPOŁECZNEGO

Powiat zamieszkuje 112.800 mieszkańców z czego ponad 62% mieszka w miastach. Gęstość zaludnienia wynosi 183 osoby na kilometr kwadratowy. Powiat charakteryzuje się dodatnim saldem migracyjnym wynoszącym + 3,4 i ujemnym przyrostem naturalnym. W wieku produkcyjnym jest 69315 mieszkańców powiatu. Prawie 35% mieszkańców powiatu znajduje zatrudnienia w rolnictwie i działach pokrewnych, 25% w przemyśle i budownictwie, 16,2% w usługach rynkowych i 24,2% w usługach nierynkowych.

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika
75	Gęstość zaludnienia – liczba ludności na km ²
76	Ogólne saldo migracji na 1 000 ludności – różnica napływu i odpływu ludności na 1 000 ludności
77	Urodzenia żywe na 1000 ludności
78	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych
79	Przyrost naturalny na 1 000 ludności – różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów na 1 000 ludności
81	Małżeństwa na 1000 ludności
82	Wskaźnik zatrudnienia w % - liczba pracujących na 1 000 mieszkańców
83	wskaźnik zatrudnienia kobiet (liczba pracujących do kobiet ogółem) [%]
84	Ogólny wskaźnik pracujących zawodowo – udział czynnych zawodowo w ludności w wieku 15 lat i więcej [%]
85	Ogólny wskaźnik czynnych zawodowo kobiet – udział czynnych zawodowo w liczbie kobiet w wieku 15 lat i więcej [%]
86	Wskaźnik obciążenia demograficznego – liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym w

FUNDACJA TERRA HUMANA

	stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym [%]
87	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności ogółem [%]
89	Udział pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym - (w %)
90	Udział pracujących w sektorze usług rynkowych w ogólnej liczbie pracujących [%]
91	Udział pracujących w usługach (serwicyzacja gospodarki – sekcje G,H,I,J,O,P,Q,L,M.,N) (%)
93	Udział pracujących w sektorze prywatnym w ogólnej liczbie pracujących [%]
103	Mieszkania na 1000 ludności
104	Liczba izb w mieszkaniu
105	Mieszkania stanowiące własność powiatu do wszystkich mieszkań [%]
106	Użytkownicy lokali komunalnych zalegający z opłatami za mieszkania do wszystkich użytkowników mieszkań komunalnych [%]
107	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania
108	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 mieszkańca
109	Przeciętnie izby w mieszkaniach
110	Udział oddawanych budynków mieszkalnych we wszystkich budynkach [%]
111	Mieszkania oddane do użytku na 1 000 ludności
112	Przeciętna powierzchnia użytkowa oddawanego mieszkania
113	Przeciętnie izby w oddawanych mieszkaniach
114	Udział oddawanych mieszkań komunalnych w ogólnej ilości [%]
116	Miejsca noclegowe na 1000 mieszkańców
117	Udzielone noclegi na 1000 mieszkańców
118	Księgozbiór bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców
119	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności
120	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności
121	Liczba miejsc w przedszkolach na 1000 ludności
122	Liczba dzieci w przedszkolach na 1000 ludności
123	Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych przy szkołach na 1000 ludności
124	Liczba dzieci w przedszkolach na 100 dzieci w wieku 3-6
125	Liczba dzieci w przedszkolach na 1 nauczyciela
126	Uczniowie szkół podstawowych na 1000 ludności
128	Liczba uczniów na nauczyciela w szkołach podstawowych
129	Uczniowie gimnazjum na 1000 ludności
130	Liczba uczniów na nauczyciela w gimnazjach
131	Skolaryzacja na poziomie ponadgimnazjalnym – udział uczniów szkół ponadgimnazjalnych w ogólnej liczbie dzieci w wieku ponadgimnazjalnym [%]
132	Uczniowie liceów ogólnokształcących na 1000 ludności
133	Absolwenci liceów ogólnokształcących na 1000 ludności
134	Liczba uczniów na nauczyciela w liceach ogólnokształcących
135	Łóżka w szpitalach na 10 000 ludności
136	Osobodni leczenia na 1000 mieszkańców
137	Praktyki lekarskie na 1000 mieszkańców
138	Liczba mieszkańców na 1 przychodnię
139	Apteki na 1000 mieszkańców

W analizie ładu społecznego zastosowano 73 wskaźniki. Z czego 47 to progresory, a 13 to regresory. 3 wskaźniki mają charakter informacyjny, nie podlegają ocenie punktowej rozwoju zrównoważonego Powiatu. Wartości tych wskaźników uzupełniają informację o

FUNDACJA TERRA HUMANA

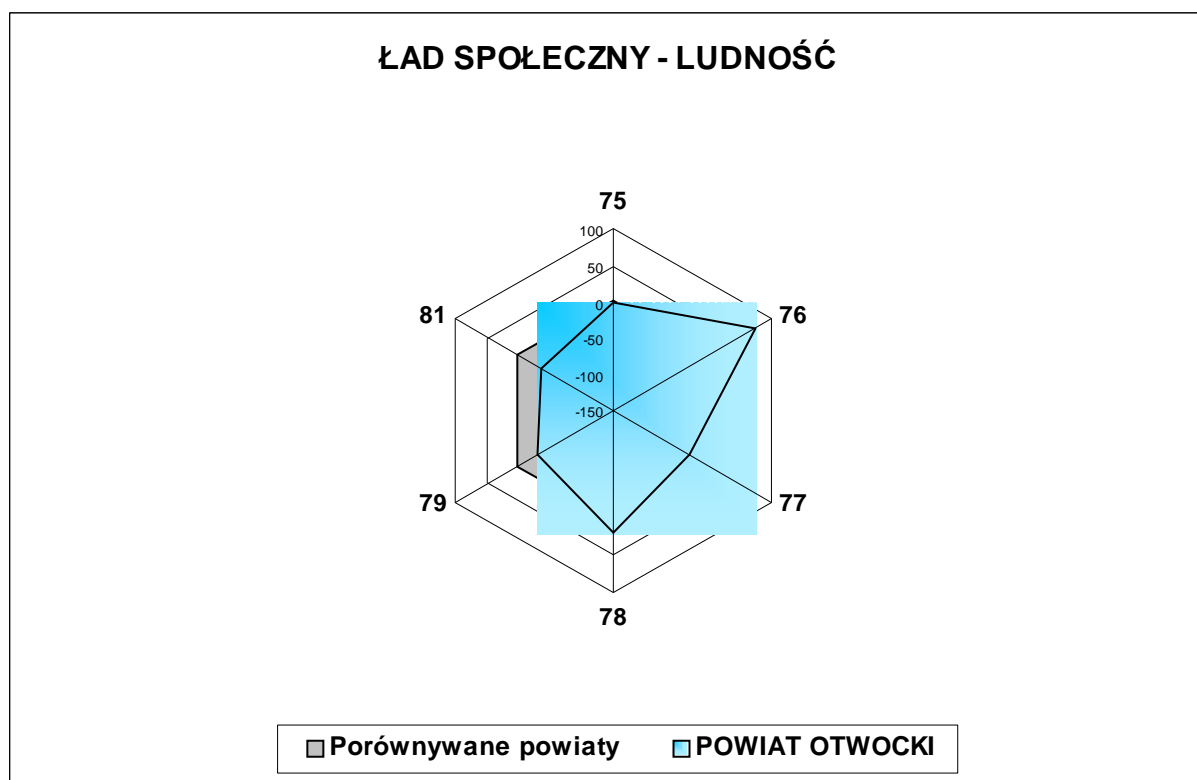
analizowanym ładzie. Mają zastosowanie przy wyciąganiu właściwych wniosków analizowanych wskaźników poszczególnych dziedzin ładu.

W analizie ładu społecznego wyodrębniono następujące dziedziny:

- ludność (7 wskaźników),
- rynek pracy (12 wskaźników),
- bezrobocie (4 wskaźniki),
- pomoc społeczna (5 wskaźników),
- mieszkalnictwo (13 wskaźników),
- turystyka (2 wskaźniki),
- kultura (3 wskaźniki),
- edukacja (14 wskaźników),
- zdrowie (5 wskaźników),
- satysfakcja mieszkańców (8 wskaźników).

Szczegółowa analiza poszczególnych dziedzin ładu społecznego znajduje się poniżej. Ilustrują ją wykresy oraz wartości wskaźników, stanowiące załącznik do niniejszego opracowania

Powiat zamieszkuje 112.800 mieszkańców z czego ponad 62% mieszka w miastach. Gęstość zaludnienia wynosi 183 osoby na kilometr kwadratowy. Powiat charakteryzuje się dodatnim saldem migracyjnym wynoszącym + 3,4 i ujemnym przyrostem naturalnym. W wieku produkcyjnym jest 69315 mieszkańców powiatu.

Wykres 17. Ład społeczny – ludność.

W analizie czynników demograficznych POWIATU OTWOCKIEGO poddano ocenie punktowej 6 wskaźników. Wartości tych wskaźników ilustruje powyższy wykres. Kolorem jasno szarym zaznaczono średnią danego wskaźnika porównywanych powiatów. Kolorem niebieskim oznaczono wartości wskaźników POWIATU OTWOCKIEGO.

Przedstawione na powyższym wykresie wskaźniki, charakteryzują następujące parametry:

Wsk. nr 75 - Gęstość zaludnienia powiatu – liczba ludności na km². Na całkowitą powierzchnię powiatu wynoszącą 615 km², przypada 112783 osób. Wskaźnik osiąga wartość 183,39, a w porównywanych powiatach 111,37 osób na km².

Wsk. nr 76 - Ogólne saldo migracji na 1 000 ludności – różnica napływu i odpływu ludności na 1 000 ludności powiatu. Na ogólną liczbę ludności 111706 osób, różnica napływu i odpływu ludności wynosi 502 osób. Wskaźnik osiąga wartość 4,49, a w porównywanych powiatach -0,91 osób na 1000 mieszkańców.

Wsk. nr 77 - Urodzenia żywe na 1000 ludności powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 111706 osób, urodzenia żywe wynoszą 1050 niemowląt. Wskaźnik osiąga wartość 9,4, a w porównywanych powiatach 10,27 niemowląt na 1000 mieszkańców.

Wsk. nr 78 - Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych w powiecie. Na ogólną liczbę urodzeń żywych wynoszącą 1050 niemowląt, zgony wynoszą 5 niemowląt. Wskaźnik osiąga wartość 4,76, a w porównywanych powiatach 7,52 niemowląt na 1000 urodzeń żywych.

Wsk. nr 79 - Przyrost naturalny na 1 000 ludności – różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów na 1 000 ludności w powiecie. Na ogólną liczbę ludności 111706 osób, różnica między liczbą urodzeń, a zgonów wynosi 100 osób. Wskaźnik osiąga wartość 0,9, a w porównywanych powiatach 0,84 osób na 1000 mieszkańców.

Wsk. nr 81 - Małżeństwa na 1000 ludności w powiecie. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, ilość małżeństw wynosi 534 par. Wskaźnik osiąga wartość 4,73, a w porównywanych powiatach 5,19 par na 1000 mieszkańców.

Powyżej średniej znajdują się następujące wskaźniki:

Wsk. nr 75 - Gęstość zaludnienia powiatu – liczba ludności na km².

Wsk. nr 76 - Ogólne saldo migracji na 1 000 ludności

Wsk. nr 79 - Przyrost naturalny na 1 000 ludności – różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów na 1 000 ludności w powiecie.

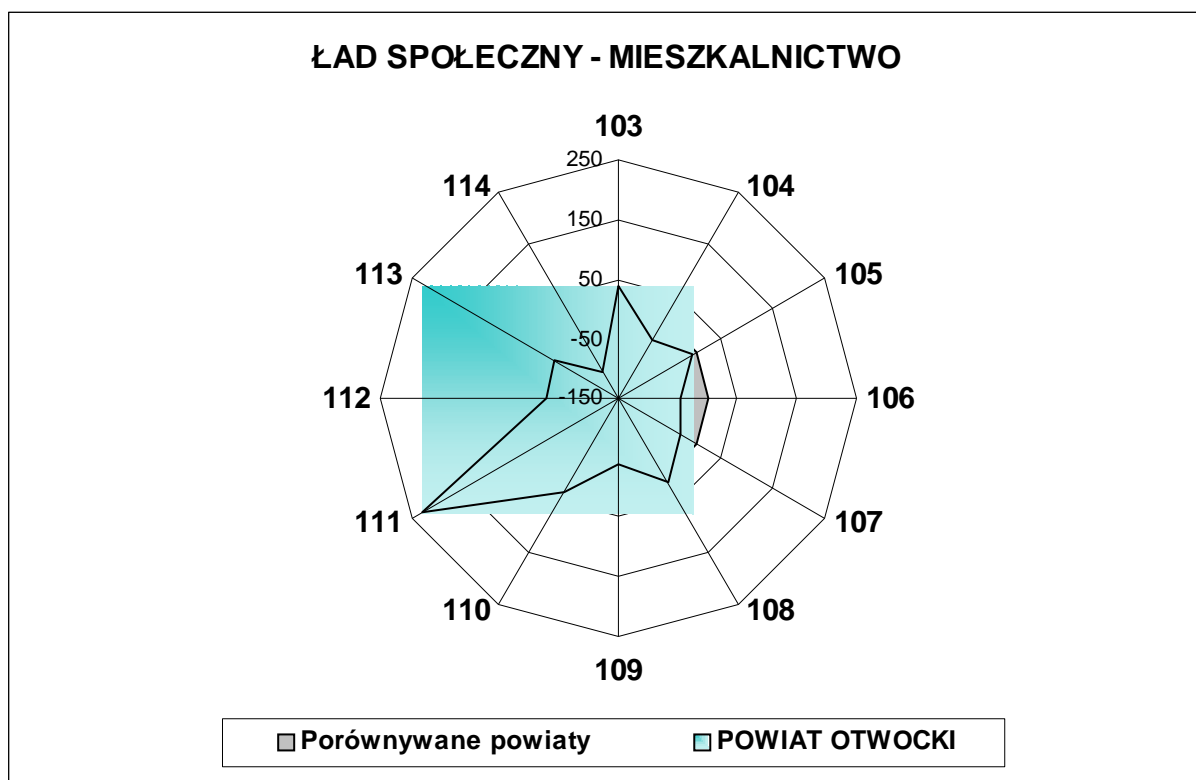
Poniżej średniej znajdują się następujące wskaźniki:

Wsk. nr 77 - Urodzenia żywe na 1000 ludności powiatu .

Wsk. nr 78 - Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych w powiecie.

Wsk. nr 81 - Małżeństwa na 1000 ludności w powiecie.

W powiecie otwockim mieszkania posiada 35 484 osoby na ogólną liczbę 112783 mieszkańców powiatu. Własność gmin stanowią 3 523 mieszkania. Mieszkańcy mieszkań komunalnych w większości zalegają z opłatami za mieszkanie. Takich najemców na terenie powiatu jest 2 094 czyli ponad połowa. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jednego mieszkańca w powiecie wynosi ponad 19 m². W ostatnim okresie na terenie powiatu oddano do użytku 603 mieszkania.

Wykres 18. Ład społeczny – mieszkalnictwo.

W analizie gospodarki mieszkaniowej POWIATU OTWOCKIEGO poddano ocenie punktowej 12 wskaźników. Wartości tych wskaźników ilustruje wykres nr 17. Kolorem jasno szarym zaznaczono średnią danego wskaźnika porównywanych powiatów. Kolorem morskim oznaczono wartości wskaźników w POWIECIE OTWOCKIM.

Przedstawione na powyższym wykresie wskaźniki, charakteryzują następujące parametry:

Wsk. nr 103 - Mieszkania na 1000 ludności powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, mieszkanie posiada 35484 osoby. Wskaźnik osiąga wartość 314,62 , a w porównywanych powiatach 284,91 osób na 1000 mieszkańców.

Wsk. nr 104 - Liczba izb w mieszkaniu na terenie powiatu. Na ogólną liczbę mieszkań wynoszącą 35484 , ilość izb wynosi 119428 pomieszczeń. Wskaźnik osiąga wartość 3,37 , a w porównywanych powiatach 3,63 izb w mieszkaniu.

Wsk. nr 105 - Mieszkania stanowiące własność powiatu na terenie powiatu do wszystkich mieszkań [%]. Na ogólną liczbę mieszkań wynoszącą 35484 , stanowiące własność powiatu to 3523 mieszkania. Wskaźnik osiąga wartość 9,93 , a w porównywanych powiatach 7,44 %.

Wsk. nr 106 - Użytkownicy lokali komunalnych zalegający z opłatami za mieszkania do wszystkich użytkowników mieszkań komunalnych na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę użytkowników mieszkań komunalnych wynoszącą 3523 użytkowników, zalegający z opłatami za mieszkanie to 2094 osoby. Wskaźnik osiąga wartość 59,44 , a w porównywanych powiatach 36,82 %.

Wsk. nr 107 - Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania na terenie powiatu. Na ogólną liczbę mieszkań wynoszącą 35484 , całkowita powierzchnia użytkowa wynosi 2206683 m². Wskaźnik osiąga wartość 62,19 , a w porównywanych powiatach 66,74 m² przeciętnego mieszkania.

Wsk. nr 108 - Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 mieszkańca w powiecie . Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, powierzchnia użytkowa mieszkań wynosi 2206683 m². Wskaźnik osiąga wartość 19,57 , a w porównywanych powiatach 18,93 m² na jednego mieszkańca.

Wsk. nr 109 - Przeciętnie izby w mieszkaniach na terenie powiatu. Na ogólną liczbę mieszkań wynoszącą 35484 , ilość izb wynosi 119428 pomieszczeń. Wskaźnik osiąga wartość 3,37 , a w porównywanych powiatach 3,63 izb w mieszkaniu.

Wsk. nr 110 - Udział oddawanych budynków mieszkalnych we wszystkich budynkach na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę oddawanych budynków wynoszącą 315 , ilość budynków mieszkalnych wynosi 260 obiekty. Wskaźnik osiąga wartość 82,54 , a w porównywanych powiatach 64,1 %.

Wsk. nr 111 - Mieszkania oddane do użytku na 1 000 ludności powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112605 osób, oddano do użytku 603 mieszkania. Wskaźnik osiąga wartość 5,36 , a w porównywanych powiatach 1,67 mieszkań na 1000 osób.

Wsk. nr 112 - Przeciętna powierzchnia użytkowa oddawanego mieszkania na terenie powiatu. Na ogólną liczbę oddawanych mieszkań wynoszącą 603 , całkowita powierzchnia użytkowa wynosi 56101 m². Wskaźnik osiąga wartość 93,04 , a w porównywanych powiatach 111,39 m² przeciętnego, nowego mieszkania.

Wsk. nr 113 - Przeciętnie izby w oddawanych mieszkaniach na terenie powiatu. Na ogólną liczbę oddawanych mieszkań wynoszącą 603 , ilość izb wynosi 2492 pomieszczeń. Wskaźnik osiąga wartość 4,13 , a w porównywanych powiatach 4,84 izb w nowym mieszkaniu.

Wsk. nr 114 - Udział oddawanych mieszkań komunalnych w ogólnej ilości na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę oddawanych mieszkań wynoszącą 603 , stanowiące własność powiatu to 0 mieszkania. Wskaźnik osiąga wartość 0 , a w porównywanych powiatach 2,8 %.

Powyżej średniej znajdują się następujące wskaźniki:

Wsk. nr 103 - Mieszkania na 1000 ludności powiatu.

Wsk. nr 105 - Mieszkania stanowiące własność powiatu na terenie powiatu do wszystkich mieszkań

Wsk. nr 106 - Użytkownicy lokali komunalnych zalegający z opłatami za mieszkania do wszystkich użytkowników mieszkań komunalnych na terenie powiatu

Wsk. nr 108 - Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 mieszkańca w powiecie

Wsk. nr 110 - Udział oddawanych budynków mieszkalnych we wszystkich budynkach na terenie powiatu

Wsk. nr 111 - Mieszkania oddane do użytku na 1 000 ludności powiatu.

Poniżej średniej znajdują się następujące wskaźniki:

Wsk. nr 104 - Liczba izb w mieszkaniu na terenie powiatu.

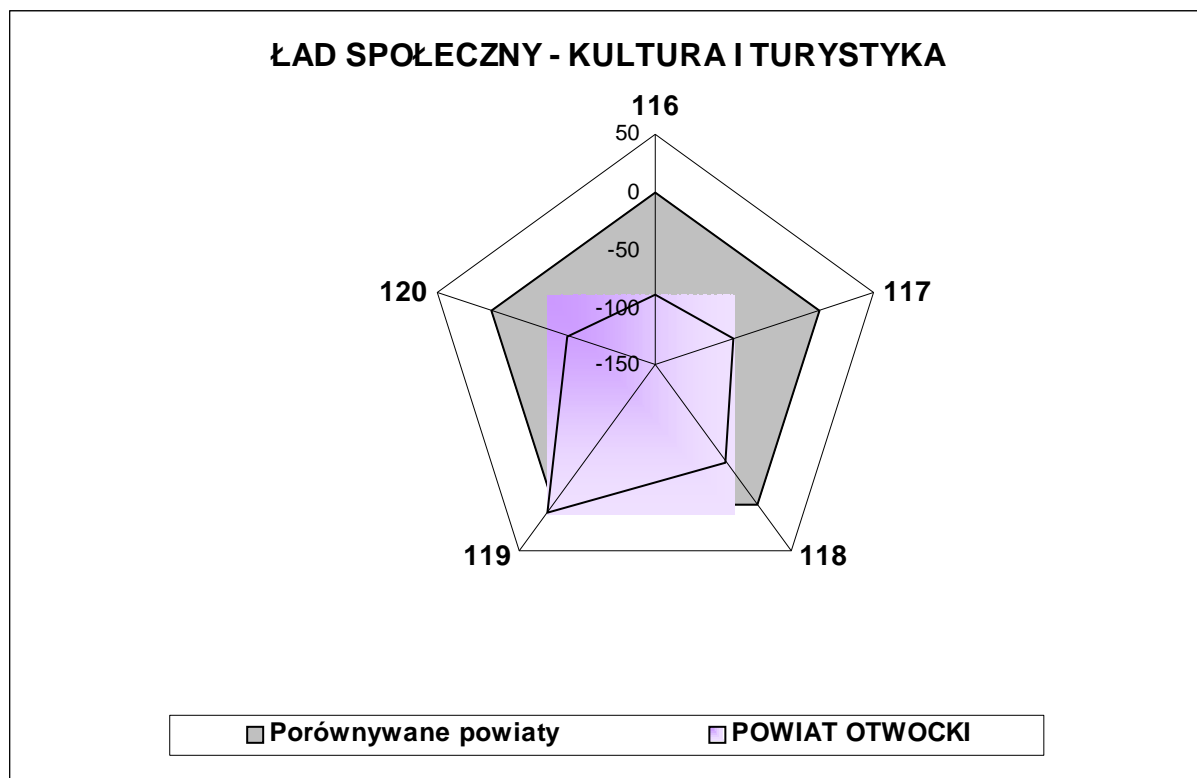
Wsk. nr 107 - Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania na terenie powiatu.

Wsk. nr 109 - Przeciętnie izby w mieszkaniach na terenie powiatu.

Wsk. nr 112 - Przeciętna powierzchnia użytkowa oddawanego mieszkania na terenie powiatu.

Wsk. nr 113 - Przeciętnie izby w oddawanych mieszkaniach na terenie powiatu.

Wsk. nr 114 - Udział oddawanych mieszkań komunalnych w ogólnej ilości na terenie powiatu

Wykres 19. Kultura i turystyka- ład społeczny.

W analizie dziedziny – kultura i turystyka ładu społecznego POWIATU OTWOCKIEGO poddano ocenie punktowej 5 wskaźników. Wartości tych wskaźników ilustruje powyższy wykres. Kolorem jasno szarym zaznaczono średnią danego wskaźnika porównywanych powiatów. Kolorem fioletowym oznaczono wartości wskaźników w POWIECIE OTWOCKIM.

Przedstawione na powyższym wykresie wskaźniki, charakteryzują następujące parametry:

Wsk. 116 - Miejsca noclegowe na 1000 mieszkańców powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, przypada 269 miejsc. Wskaźnik osiąga wartość 2,39 , a w porównywanych powiatach 22,73 miejsc na 1000 osób.

Wsk. 117 - Udzielone noclegi na 1000 mieszkańców powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, udzielono 33280 noclegów. Wskaźnik osiąga wartość 295,08 , a w porównywanych powiatach 1382,04 noclegów na 1000 osób.

Wsk. 118 - Księgozbiór bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, przypada 343623 woluminów. Wskaźnik osiąga wartość 3046,76 , a w porównywanych powiatach 3850,66 książek na 1000 mieszkańców.

FUNDACJA TERRA HUMANA

Wsk. 119 - Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112605 osób, czytelnicy bibliotek stanowią 20540 osób. Wskaźnik osiąga wartość 182,41 , a w porównywanych powiatach 174,62 czytelników na 1000 mieszkańców.

Wsk. 120 - Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, widzowie kin stanowią 6576 osób. Wskaźnik osiąga wartość 58,31 , a w porównywanych powiatach 194,46 widzów na 1000 mieszkańców.

Powyżej średniej znajdują się wskaźniki

Wsk. 119 - Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności powiatu.

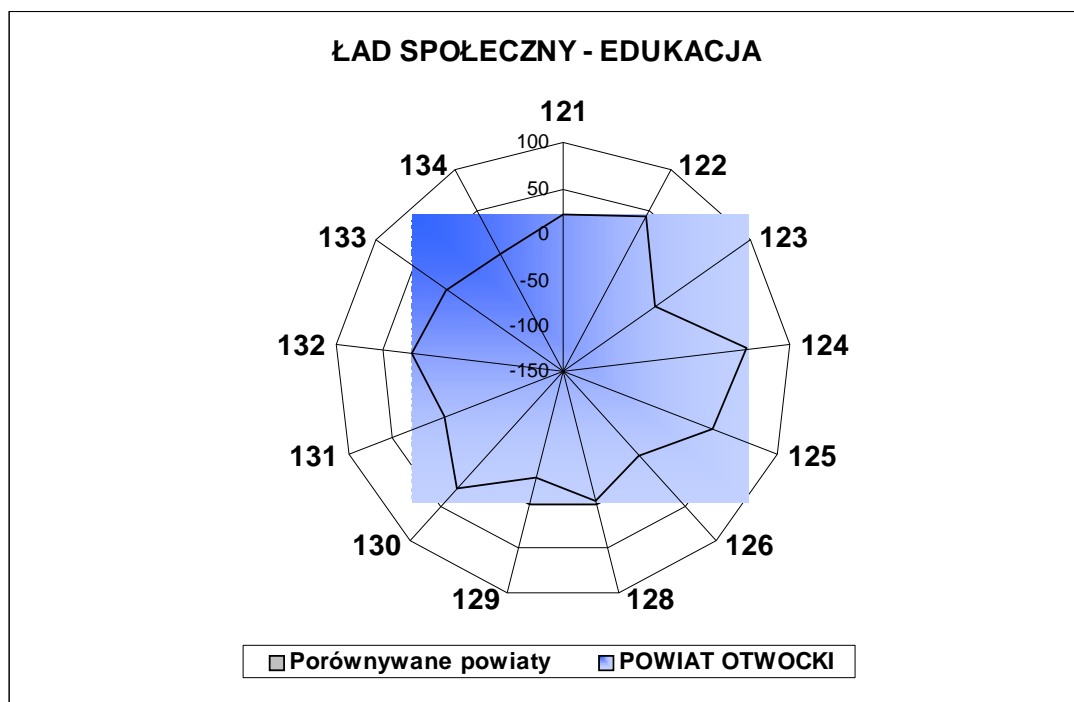
Poniżej średniej znajdują się wskaźniki:

Wsk. 116 - Miejsca noclegowe na 1000 mieszkańców powiatu.

Wsk. 117 - Udzielone noclegi na 1000 mieszkańców powiatu.

Wsk. 118 - Księgozbiór bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców powiatu.

Wsk. 120 - Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności powiatu.

W analizie edukacji i szkolnictwa POWIATU OTWOCKIEGO poddano ocenie punktowej 13 wskaźników. Wartości tych wskaźników ilustruje powyższy wykres. Kolorem jasno szarym zaznaczono średnią danego wskaźnika porównywanych powiatów. Kolorem niebieskim oznaczono wartości wskaźników POWIATU OTWOCKIEGO .

Przedstawione na powyższym wykresie wskaźniki, charakteryzują następujące parametry:

Wsk. nr - 121 - Liczba miejsc w przedszkolach na 1000 ludności w powiecie. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, przypada 2136 miejsc. Wskaźnik osiąga wartość 18,94 , a w porównywanych powiatach 15,69 miejsc na 1000 osób.

Wsk. nr - 122 - Liczba dzieci w przedszkolach na 1000 ludności powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób z przedszkoli korzysta 2288 dzieci. Wskaźnik osiąga wartość 20,29 , a w porównywanych powiatach 14,53 dzieci na 1000 osób.

Wsk. nr - 123 - Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych przy szkołach na 1000 ludności na terenie powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, przypada 531 miejsc w oddziałach przedszkolnych. Wskaźnik osiąga wartość 4,71 , a w porównywanych powiatach 6,5 miejsc na 1000 osób.

Wsk. nr - 124 - Liczba dzieci w przedszkolach na 100 dzieci w wieku 3-6 na terenie powiatu. Na ogólną liczbę dzieci w wieku 3-6 lat wynoszącą 4776 , z przedszkoli korzysta 2288 dzieci. Wskaźnik osiąga wartość 47,91 , a w porównywanych powiatach 31,74 miejsc na 100 dzieci .

Wsk. nr - 125 - Liczba dzieci w przedszkolach na 1 nauczyciela w powiecie. Na ogólną liczbę nauczycieli wynoszącą 178 osób, przypada 2288 dzieci. Wskaźnik osiąga wartość 12,85 , a w porównywanych powiatach 14,44 dzieci na jednego nauczyciela .

Wsk. nr - 126 - Uczniowie szkół podstawowych na 1000 ludności powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, przypada 8810 uczniów. Wskaźnik osiąga wartość 78,11 , a w porównywanych powiatach 86,65 uczniów na 1000 osób.

Wsk. nr - 128 - Liczba uczniów na nauczyciela w szkołach podstawowych na terenie powiatu. Na ogólną liczbę nauczycieli wynoszącą 655,53 osób, przypada 8810 uczniów. Wskaźnik osiąga wartość 13,44 , a w porównywanych powiatach 13,2 uczniów na jednego nauczyciela .

Wsk. nr - 129 - Uczniowie gimnazjum na 1000 ludności w powiecie. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, przypada 4807 uczniów. Wskaźnik osiąga wartość 42,62 , a w porównywanych powiatach 47,1 uczniów na 1000 osób.

Wsk. nr - 130 - Liczba uczniów na nauczyciela w gimnazjach na terenie powiatu. Na ogólną liczbę nauczycieli wynoszącą 348,79 osób, przypada 4807 uczniów. Wskaźnik osiąga wartość 13,78 , a w porównywanych powiatach 15,01 uczniów na jednego nauczyciela .

Wsk. nr - 131 - Skolaryzacja na poziomie ponadgimnazjalnym – udział uczniów szkół ponadgimnazjalnych w ogólnej liczbie dzieci w wieku ponadgimnazjalnym [%] na terenie powiatu. Na ogólną liczbę dzieci w wieku ponadgimnazjalnym wynoszącą 16025 osób do gimnazjum uczęszcza 7231 uczniów. Wskaźnik osiąga wartość 45,12 , a w porównywanych powiatach 49,56 %.

Wsk. nr - 132 - Uczniowie liceów ogólnokształcących na 1000 ludności powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, przypada 1791 uczniów. Wskaźnik osiąga wartość 15,88 , a w porównywanych powiatach 13,65 uczniów na 1000 osób.

Wsk. nr - 133 - Absolwenci liceów ogólnokształcących na 1000 ludności w powiecie. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, przypada 448 absolwentów. Wskaźnik osiąga wartość 3,97 , a w porównywanych powiatach 3,74 absolwentów na 1000 osób.

Wsk. nr - 134 - Liczba uczniów na nauczyciela w liceach ogólnokształcących na terenie powiatu. Na ogólną liczbę nauczycieli wynoszącą 107,99 osób, przypada 1791 uczniów. Wskaźnik osiąga wartość 16,58 , a w porównywanych powiatach 15,89 uczniów na jednego nauczyciela .

Powyżej średniej znajdują się następujące wskaźniki:

Wsk. nr - 121 - Liczba miejsc w przedszkolach na 1000 ludności w powiecie.

Wsk. nr - 122 - Liczba dzieci w przedszkolach na 1000 ludności powiatu.

Wsk. nr - 124 - Liczba dzieci w przedszkolach na 100 dzieci w wieku 3-6 na terenie powiatu.

Wsk. nr - 128 - Liczba uczniów na nauczyciela w szkołach podstawowych na terenie powiatu.

gimnazjalnych w ogólnej liczbie dzieci w wieku ponadgimnazjalnym [%] na terenie powiatu.

Wsk. nr - 132 - Uczniowie liceów ogólnokształcących na 1000 ludności powiatu.

Wsk. nr - 133 - Absolwenci liceów ogólnokształcących na 1000 ludności w powiecie.

Wsk. nr - 134 - Liczba uczniów na nauczyciela w liceach ogólnokształcących na terenie powiatu.

Poniżej średniej znajdują się następujące wskaźniki:

Wsk. nr - 123 - Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych przy szkołach na 1000 ludności na terenie powiatu.

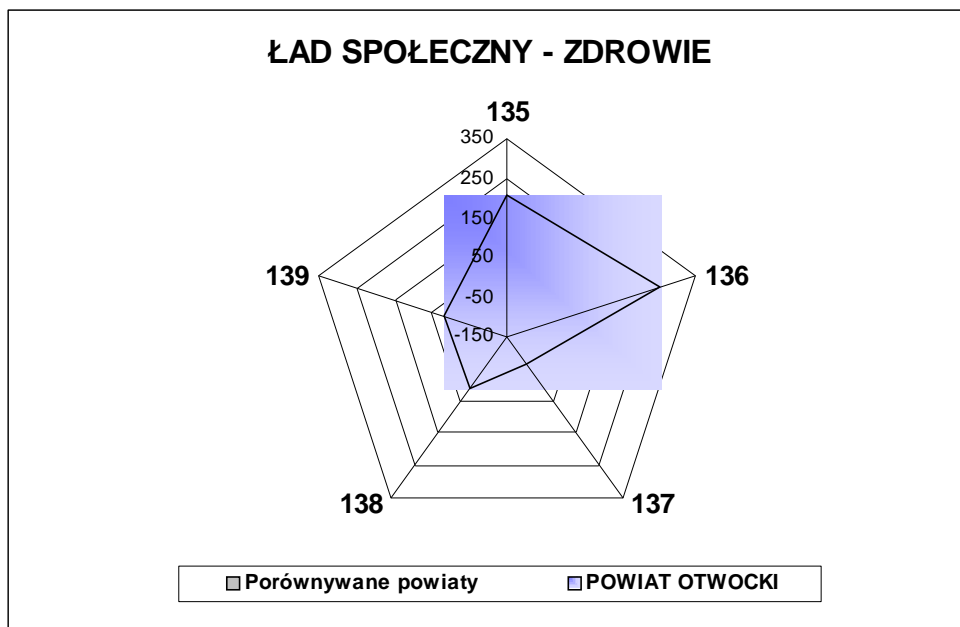
Wsk. nr - 125 - Liczba dzieci w przedszkolach na 1 nauczyciela w powiecie.

Wsk. nr - 126 - Uczniowie szkół podstawowych na 1000 ludności powiatu.

Wsk. nr - 129 - Uczniowie gimnazjum na 1000 ludności w powiecie.

Wsk. nr - 130 - Liczba uczniów na nauczyciela w gimnazjach na terenie powiatu.

Wsk. nr - 131 - Skolaryzacja na poziomie ponadgimnazjalnym – udział uczniów szkół ponad

W ocenie systemu opieki zdrowotnej POWIATU OTWOCKIEGO zastosowano 5 wskaźników, których wyniki ilustruje wykres powyżej.

Wyniki przedstawiają się w następujący sposób:

Wsk. nr 135 - Łóżka w szpitalach na 10 000 ludności powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, przypada 1237 łóżek szpitalnych . Wskaźnik osiąga wartość 109,68 , a w porównywanych powiatach 35,78 łóżek na 10.000 mieszkańców.

Wsk. nr 136 - Osobodni leczenia na 1000 mieszkańców powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, osobodni leczenia wynoszą 400224 . Wskaźnik osiąga wartość 3548,62 , a w porównywanych powiatach 998,68 osobodni na 10.000 mieszkańców.

Wsk. nr 137 - Praktyki lekarskie na 1000 mieszkańców powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, praktyki lekarskie świadczy 4 lekarzy. Wskaźnik osiąga wartość 0,04 , a w porównywanych powiatach 0,12 praktyk lekarskich na 10.000 mieszkańców.

Wsk. nr 138 - Liczba mieszkańców na 1 przychodnię w powiecie. Na ogólną liczbę 15 przychodni, przypada 112783 osób. Wskaźnik osiąga wartość 7518,87 , a w porównywanych powiatach 12955,54 mieszkańców na jedną przychodnię.

Wsk. nr 139 - Apteki na 1000 mieszkańców powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, przypada 24 aptek . Wskaźnik osiąga wartość 0,21 , a w porównywanych powiatach 0,19 aptek na 10.000 mieszkańców.

Powyżej średniej są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 135 - Łóżka w szpitalach na 10 000 ludności powiatu.

Wsk. nr 136 - Osobodni leczenia na 1000 mieszkańców powiatu.

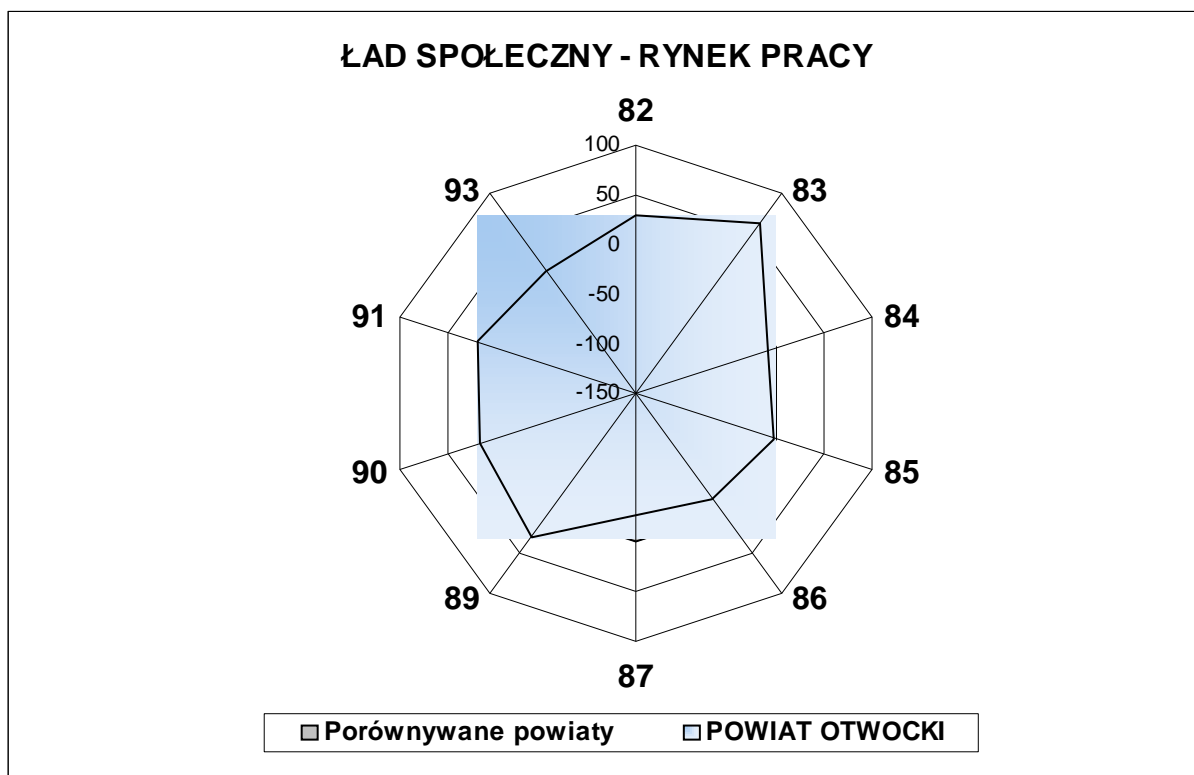
Wsk. nr 139 - Apteki na 1000 mieszkańców powiatu.

Poniżej średniej są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 137 - Praktyki lekarskie na 1000 mieszkańców powiat

Wsk. nr 138 - Liczba mieszkańców na 1 przychodnię w powiecie.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w końcu czerwca 2003 roku liczba bezrobotnych wynosiła 6.226 osób i w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku była niższa o 392 osoby tj. o 5,9%. Spadek nastąpił we wszystkich gminach powiatu otwockiego, przy czym największy spadek bezrobocia zarejestrowany został w Otwocku – 129 osób. Na przestrzeni pierwszego półrocza 2003 roku wyłączono z ewidencji 2713 osób tj. o 207 więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Ponad 40% wyłączonych zostało z ewidencji w związku z podjęciem pracy, było to 1118 osób z czego pracę stałą uzyskało 949 osób. W ramach prac interwencyjnych i robót publicznych zatrudnionych zostało 154 osoby. Na koniec czerwca zarejestrowanych było 5 493 bezrobotnych bez prawa do zasiłku. W stosunku do czerwca 2002 nastąpił spadek o 221 osób.

Wsk. nr 82 - Wskaźnik zatrudnienia w % - liczba pracujących na 1 000 mieszkańców powiatu. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, zatrudnienie posiada 19647 osób. Wskaźnik osiąga wartość 174,2 , a w porównywanych powiatach 146,51 % na 1000 mieszkańców.

Wsk. nr 83 - wskaźnik zatrudnienia kobiet na terenie powiatu (liczba pracujących do kobiet ogółem) [%]. Na ogólną liczbę kobiet wynoszącą 58123 osób, zatrudnienie posiada 11019 kobiet. Wskaźnik osiąga wartość 18,96 , a w porównywanych powiatach 13,94 %.

Wsk. nr 84 - Ogólny wskaźnik aktywności zawodowej – udział czynnych zawodowo w ludności w wieku 15 lat i więcej na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę mieszkańców powyżej 15 lat, wynoszącą 92590 osób, czynnych zawodowo jest 26147 osób. Wskaźnik osiąga wartość 28,24 , a w porównywanych powiatach 29,94 %.

Wsk. nr 85 - Ogólny wskaźnik aktywności zawodowej kobiet – udział czynnych zawodowo w liczbie kobiet w wieku 15 lat i więcej na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę kobiet powyżej 15 lat, wynoszącą 48894 osób, czynnych zawodowo jest 14153 kobiet. Wskaźnik osiąga wartość 28,95 , a w porównywanych powiatach 29,22 %.

Wsk. nr 86 - Wskaźnik obciążenia demograficznego – liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę ludności w wieku produkcyjnym, wynoszącą 69315 osób, w wieku nieprodukcyjnym jest 43468 . Wskaźnik osiąga wartość 62,71 , a w porównywanych powiatach 66,14 %.

Wsk. nr 87 - Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności powiatu ogółem [%]. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 112783 osób, w wieku przedprodukcyjnym jest 25690 . Wskaźnik osiąga wartość 22,78 , a w porównywanych powiatach 25,11 %.

Wsk. nr 89 - Udział pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie powiatu - (w %). Na ogólną liczbę ludności w wieku produkcyjnym wynoszącą 69315 osób,

FUNDACJA TERRA HUMANA

pracujących jest 19647 . Wskaźnik osiąga wartość 28,34 , a w porównywanych powiatach 24,14 %.

Wsk. nr 90 - Udział pracujących w sektorze usług rynkowych w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę ludności pracującej wynoszącą 19647 osób, pracujących w sektorze usług rynkowych jest 4953 . Wskaźnik osiąga wartość 25,21 , a w porównywanych powiatach 23,18 %.

Wsk. nr 91 - Udział pracujących w usługach (serwicyzacja gospodarki – sekcje G,H,J,J,O,P,Q,L,M.,N) na terenie powiatu (%). Na ogólną liczbę ludności pracującej wynoszącą 19647 osób, pracujących w usługach gospodarki jest 11939 . Wskaźnik osiąga wartość 60,77 , a w porównywanych powiatach 55,18 %.

Wsk. nr 93 - Udział pracujących w sektorze prywatnym w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę ludności pracującej wynoszącą 19647 osób, pracujących w sektorze prywatnym jest 10252 . Wskaźnik osiąga wartość 52,18 , a w porównywanych powiatach 51 %.

Powyżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 82 - Wskaźnik zatrudnienia w % - liczba pracujących na 1 000 mieszkańców powiatu.

Wsk. nr 83 - wskaźnik zatrudnienia kobiet na terenie powiatu (liczba pracujących do kobiet ogółem) [%].

Wsk. nr 89 - Udział pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie powiatu

Wsk. nr 90 - Udział pracujących w sektorze usług rynkowych w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu

Wsk. nr 91 - Udział pracujących w usługach (serwicyzacja gospodarki – sekcje G,H,J,J,O,P,Q,L,M.,N) na terenie powiatu

Wsk. nr 93 - Udział pracujących w sektorze prywatnym w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu

Poniżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 84 - Ogólny wskaźnik aktywności zawodowej – udział czynnych zawodowo w ludności w wieku 15 lat i więcej na terenie powiatu

Wsk. nr 85 - Ogólny wskaźnik aktywności zawodowej kobiet – udział czynnych zawodowo w liczbie kobiet w wieku 15 lat i więcej na terenie powiatu

Wsk. nr 86 - Wskaźnik obciążenia demograficznego – liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym na terenie powiatu

Wsk. nr 87 - Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności powiatu ogółem

BEZROBOTNI

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość wsk.
94	Udział zarejestrowanych bezrobotnych w aktywnych zawodowo na terenie powiatu ogółem [%]	24,86

FUNDACJA TERRA HUMANA

95	Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych na terenie powiatu ogółem [%]	
96	Udział osób z prawem do zasiłku w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych na terenie powiatu [%]	16,65
97	Udział bezrobotnych w grupach wiekowych do lat 34 w liczbie bezrobotnych na terenie powiatu ogółem [%]	

Jednostką koordynującą prace z zakresu pomocy społecznej, poprzez przedstawioną poniżej strukturę, jest Powiecie Otwockim Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR):

Stanowisko do spraw rodziny i pomocy społecznej wykonuje następujące zadania powiatu:

- udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach
- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie, w szczególności poprzez prowadzenie i organizowanie ośrodków adaptacyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym ognisk wychowawczych, świetlic i klubów środowiskowych o zasięgu ponadregionalnym dla dzieci i młodzieży, a także wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie
- pomoc w integracji ze środowiskiem osób opuszczających zakłady karne oraz niektóre rodziny zastępcze
- przyznawanie pomocy na usamodzielnienie oraz pokrywanie wydatków związanych z kontynuowaniem nauki dla nieletnich opuszczających niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych, schroniska, zakłady poprawcze, rodziny zastępcze
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci
- sprawowanie nadzoru nad działalnością rodzinnej opieki zastępczej i placówek opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności w zakresie spraw finansowych i administracyjnych
- ustalenie odpłatności od rodziców naturalnych za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej
- tworzenie i wspieranie pogotowia rodzinnego
- szkolenie i pomoc psychoprofilaktyczna dla rodzin zastępczych
- przygotowanie kandydatów zgłaszających gotowość pełnienia funkcji rodziny zastępczej
- utworzenie banku danych o rodzinach zainteresowanych współpracą w ramach rodzinnej opieki zastępczej
- organizowanie spotkań rodzin zastępczych mających na celu wzajemną współpracę, integrację i wymianę doświadczeń
- utworzenie i koordynowanie form wsparcia dla rodzin zastępczych – w tym grupy wsparcia
- opracowanie i koordynowanie indywidualnych planów usamodzielniania wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych
- dążenie do osiągnięcia odpowiednich standardów opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
- opracowanie raportu o stanie i ofercie placówek wychowawczych powiatu
- organizowanie szkoleń dla kadry placówek wychowawczych z zakresu psychologii dziecka odrzuconego

FUNDACJA TERRA HUMANA

- rozpoznanie potrzeb środowiska w zakresie rodzin „zagrożonych wykluczeniem” i konstruowanie oferty dla tych rodzin ze strony placówek
- współpraca placówek opiekuńczo-wychowawczych z lokalnym systemem pomocy społecznej
- ustalenie odpłatności za pobyt dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
- działania zmierzające do uzyskania awansu zawodowego wychowawców placówek opiekuńczo-wychowawczych, zatrudnionych na podstawie Karty Nauczyciela
- podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb
- udzielanie pomocy uchodźcom

Stanowisko ds. osób niepełnosprawnych wykonuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych:

- przygotowanie oraz realizacja umów dotyczących udzielania pożyczek osobom niepełnosprawnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej i rolniczej
- rozpatrywanie wniosków osób niepełnosprawnych o umorzenie pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej i rolniczej po spełnieniu warunków umowy
- dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej i rolniczej
- tworzenie lub likwidowanie specjalistycznych ośrodków szkoleniowo-rehabilitacyjnych lub zlecanie zadań określonych dla tych ośrodków innym podmiotom
- przygotowanie i realizacja umów z pracodawcami w sprawie zwrotu kosztów przez nich poniesionych w związku z organizacją stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych lub przystosowaniem istniejącego stanowiska pracy do tego celu
- Przygotowanie i realizacja umów z pracodawcami w sprawie zwrotu kosztów przez nich poniesionych na wynagrodzenie osób niepełnosprawnych wraz ze składką ZUS
- Przygotowanie i realizacja umów z pracodawcami zatrudniającymi do 24 pracowników w sprawie zwrotu kosztów przez nich poniesionych na wynagrodzenie osób niepełnosprawnych wraz ze składką ZUS
- Zwrot kosztów szkoleń organizowanych przez pracowników dla osób niepełnosprawnych

Stanowisko do spraw poradnictwa rodzinnego wykonuje następujące zadania powiatu:

- wspieranie rodziny we wszystkich działaniach skierowanych na fizyczny, emocjonalny i intelektualny rozwój
- pomoc rodzinom w definiowaniu problemów zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych
- podnoszenie wagi problemów i trudności związanych z wychowaniem dzieci
- wzmacnianie rodziny
- pomoc w jak najbardziej efektywnym wykorzystaniu form wsparcia
- poprawa jakości stosunków między członkami rodziny
- poprawa komunikacji w rodzinie
- określenie sfer konfliktowych rodziny, małżeństwa

Zadania te są realizowane przez wykształconą kadrę, w której skład wchodzi: koordynator zespołu, konsultant ds. terapii, psychoterapeuta, psycholog, pedagog, prawnik

Stanowisko ds. edukacji prorodzinnej i wczesnej profilaktyki wykonuje następujące zadania powiatu

- psychoprofilaktyka w zakresie uzależnień i patologii
- pomoc w poszukiwaniu grup wsparcia oraz organizowanie takiej formy pomocy na terenie powiatu

FUNDACJA TERRA HUMANA

- praca z rodzinami w celu uniknięcia rozłąki z dzieckiem lub praca ukierunkowana na jak najszybszy powrót dziecka do domu
- organizowanie pomocy dla kobiet z małymi dziećmi poprzez promocję naturalnego karmienia
- organizowanie grup wsparcia dla: rodzin wielodzietnych, rodzin wielopokoleniowych, rodzin z osobami umierającymi
- praca z osobami starszymi, współpraca z domami pomocy społecznej
- udzielanie porad z zakresu kodeksu rodzinnego, opiekuńczego, cywilnego, kodeksu prawa administracyjnego i postępowania karnego
- współpraca z pracownikami socjalnymi, konsultacje w trudnych przypadkach indywidualnych i rodzinnych
- udostępnianie materiałów warsztatowych i pomocy dydaktycznych dla środowisk dotkniętych chorobą psychiczną
- organizowanie i prowadzenie Szkoły dla Rodziców i Wychowawców.

Stanowisko ds. poradnictwa specjalistycznego wykonuje następujące zadania powiatu:

- wielokierunkowa działalność w zakresie pomocy rodzinie objętej kryzysem
- koordynacja działań pomiędzy służbami pomocy społecznej i organizacjami społecznymi, fundacjami działającymi na terenie powiatu
- propagowanie grup wsparcia przeciwdziałających przemocy w rodzinie
- utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej
- interdyscyplinarne szkolenia na temat przemocy w rodzinie dla przedstawicieli różnych służb społecznych
- budowanie lokalnych koalicji dla przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- wymiana doświadczeń pomiędzy przedstawicielami różnych służb
- diagnozowanie i monitorowanie przemocy domowej w środowiskach lokalnych
- stworzenie w każdej gminie stałego zespołu zajmującego się problematyką przemocy
- prowadzenie kampanii medialnych, szkoleń, wydawanie ulotek i informatorów dotyczących przemocy
- realizowanie programów przygotowujących dzieci i młodzież do życia bez stosowania przemocy
- opracowanie reguł postępowania z osobami doznającymi przemocy domowej w placówkach lecznictwa odwykowego
- przygotowanie oferty terapeutycznej dla sprawców przemocy
- zorganizowanie form wymiany informacji o wszystkich rozwiązaniach służących ofiarom przemocy
- prowadzenie edukacji publicznej

Zadania PCRR w obrębie powiatu realizowane są również przez jednostki podległe: domy pomocy społecznej, domy dziecka, ośrodki pomocy społecznej.

Wykaz jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na terenie powiatu otwockiego

L.p.	Nazwa placówki	adres	Ilość miejsc
1.	Dom Dziecka nr 8	Józefów, ul. Piłsudskiego 22	68
2.	Dom Dziecka nr 13	Otwock, ul. Komunardów 10	63
3.	Dom Dziecka nr 14	Otwock ul. Myśliwska 2	36
4.	Dom Pomocy Społecznej	Otwock, ul. Konopnickiej 15/17 Filia: ul. Ziemowita 7	40+14

FUNDACJA TERRA HUMANA

5.	Dom Pomocy Społecznej	Karczew, ul. Anielin	28
6.	Dom Pomocy Społecznej Wrzos	Otwock, ul. Zagłoby 8/10	46
7.	Dom Pomocy Społecznej	Otwock ul. Moniuszki 41	15
8.	Ośrodek Pomocy Społecznej	Otwock, ul. Sosnowa 4	--
9.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Józefów, ul. M.Curie-Skłodowskiej	--
10.	Miejsko Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej	Karczew, ul. Warszawska 28	--
11.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wiązowna, ul. Szkolna59	--
12.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Kołbiel, ul. Szkolna 1	--
13.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Sobienie-Jeziory, ul. Garwolińska 14	--
14.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Osieck, ul. Rynek 1	--
15.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Celestynów, ul. Regucka 3	--
16.	Interwencyjna Placówka Opiekuńcza	Otwock, ul. Batorego 44	15
17.	Centrum Interwencji Kryzysowej	Otwock, ul. Tadeusza 12	20
18.	Środowiskowe Ogniska Wychowawcze (5)		150
19.	Pensjonat Socjalny „Nazaret”	Otwock, ul. Słowackiego	--
20.	Ognisko Wychowawcze „Świder”	Otwock, ul. Mickiewicza 44/46	119
21.	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy	Józefów, ul. Malinowskiego 7	36

Do Zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie należy również kierowanie dzieci do odpowiednich placówek opiekuńczo-wychowawczych. W ramach tych działań dokonuje się analiz kompletów dokumentów nieletnich pod kątem wyboru właściwej placówki. W przeważającej większości kieruje się dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych na podstawie Postanowień Sądu, rzadziej na prośbę rodziców.

Innym bardzo ważnym zadaniem z zakresu pracy społecznej realizowanym przez powiat jest przyznawanie pomocy na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, zakłady poprawcze, placówki resocjalizacyjne itp.

Do zadań PCPR należy również opracowywanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu, kładąc szczególny nacisk na:

- wspieranie rodziny w działaniach skierowanych na emocjonalny, fizyczny i intelektualny rozwój jej członków
- wielozakresową, interdyscyplinarną i specjalistyczną pomoc osobom niepełnosprawnym oraz rodzinom osób niepełnosprawnych
- utworzenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Otwocku
- wczesną interwencję w rodzinie
- realizację etapowych planów dochodzenia do standardów w zakresie opieki, wychowania i zatrudniania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 września 2000r. W sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych, przekształcanie placówek opiekuńczo-wychowawczych w rodzinne formy opieki nad dzieckiem. Władze samorządowe podejmując pracę w zakresie przekształcania placówek realizują prawo dziecka do wychowania w rodzinie. Gdy nie może to być rodzina biologiczna – wtedy rodzina adopcyjna lub zastępcza. Tworzenie rodzinnych domów dziecka, jako alternatywy dla dużych placówek.
- utworzenie pogotowia rodzinnego

POMOC SPOŁECZNA

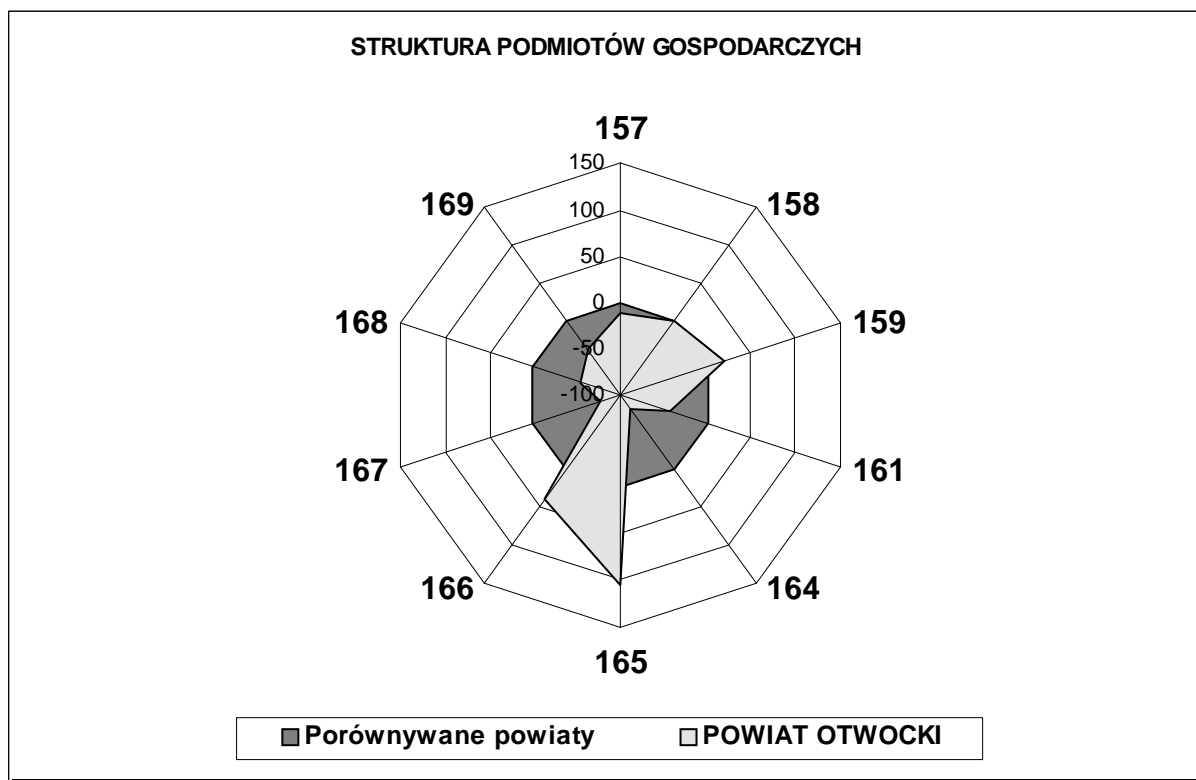
Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość wsk.
98	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców powiatu [%]	
99	Wysokość świadczeń ze środków własnych wydatkowanych na pomoc społeczną na 1 mieszkańca powiatu	
100	Wydatki budżetu powiatu na opiekę społeczną na 1 000 mieszkańców powiatu	100268,54
101	Liczba organizacji społecznych i pozarządowych działających na rzecz ludzi dotkniętych ubóstwem na 10 000 mieszkańców powiatu	
102	Liczba bezdomnych korzystających z pomocy społecznej na 10 000 ludności powiatu	

SATYSFAKCJA MIESZKAŃCÓW

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość wsk.
140	Udział mieszkańców zadowolonych lub bardzo zadowolonych z powiatu jako miejsca zamieszkania (%)	
141	Udział mieszkańców zadowolonych lub bardzo zadowolonych z warunków mieszkaniowych na terenie powiatu (%)	
142	Udział mieszkańców zadowolonych lub bardzo zadowolonych z ochrony zdrowia na terenie powiatu (%)	
143	Udział mieszkańców zadowolonych lub bardzo zadowolonych ze stanu szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie powiatu (%)	
144	Udział mieszkańców zadowolonych lub bardzo zadowolonych ze stanu szkolnictwa średniego na terenie powiatu (%)	
145	Udział mieszkańców zadowolonych lub bardzo zadowolonych z poziomu bezpieczeństwa na terenie powiatu (%)	
146	Udział mieszkańców zadowolonych lub bardzo zadowolonych ze stanu kultury na terenie powiatu (%)	

2.4. ANALIZA ŁADU GOSPODARCZEGO

Na terenie powiatu otwockiego działa łącznie 10 998 podmiotów gospodarczych, w tym zdecydowana większość (10 785 podmiotów) należy do sektora prywatnego, przy czym jest to 8919 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. 470 podmiotów gospodarczych stanowią spółki prawa handlowego, 115 podmiotów jest z udziałem kapitału zagranicznego.

Przy analizie podmiotów gospodarczych zastosowano 11 wskaźników, których wartości ilustruje powyższy wykres.

Wsk. nr 157 - Udział osób fizycznych w liczbie jednostek ogółem sektora prywatnego na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę jednostek sektora prywatnego wynoszącą 10785, przypada 8919 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Wskaźnik osiąga wartość 82,7, a w porównywanych powiatach 84,59 %.

Wsk. nr 158 - Udział osób fizycznych w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]. Na ogólną liczbę jednostek gospodarczych wynoszącą 10998, przypada 8919 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Wskaźnik osiąga wartość 81,1, a w porównywanych powiatach 81,14 %.

Wsk. nr 159 - Udział jednostek prawa budżetowego państwowych i komunalnych w liczbie jednostek sektora publicznego na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę jednostek sektora publicznego wynoszącą 213, przypada 165 jednostek budżetowych. Wskaźnik osiąga wartość 77,46, a w porównywanych powiatach 68,21 %.

FUNDACJA TERRA HUMANA

Wsk. nr 161 - Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 000 mieszkańców powiatu . Na ogólną liczbę mieszkańców wynoszącą 112783 osób, przypada 107 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Wskaźnik osiąga wartość 9,49 , a w porównywanych powiatach 13,42 tych jednostek na 10.000 mieszkańców.

Wsk. nr 164 - Udział jednostek z sekcji rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]. Na ogólną liczbę jednostek gospodarczych wynoszącą 10998 , przypada 145 jednostki z sekcji rolnictwa, łowiectwa i rolnictwa . Wskaźnik osiąga wartość 1,32 , a w porównywanych powiatach 4,87 %.

Wsk. nr 165 - Udział jednostek z sekcji przetwórstwa przemysłowego w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]. Na ogólną liczbę jednostek gospodarczych wynoszącą 10998 , przypada 2005 jednostki z sekcji przetwórstwa przemysłowego . Wskaźnik osiąga wartość 18,23 , a w porównywanych powiatach 11,64 %.

Wsk. nr 166 - Udział jednostek z sekcji budownictwa w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]. Na ogólną liczbę jednostek gospodarczych wynoszącą 10998 , przypada 1457 jednostki z sekcji budownictwa . Wskaźnik osiąga wartość 13,25 , a w porównywanych powiatach 11,22 %.

Wsk. nr 167 - Udział jednostek z sekcji administracji publicznej i obrony narodowej oraz obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]. Na ogólną liczbę jednostek gospodarczych wynoszącą 10998 , przypada 56 jednostki z sekcji administracji, ubezpieczeń i obrony narodowej . Wskaźnik osiąga wartość 0,51 , a w porównywanych powiatach 1,47 %.

Wsk. nr 168 - Udział jednostek z sekcji edukacji w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]. Na ogólną liczbę jednostek gospodarczych wynoszącą 10998 , przypada 169 jednostki z sekcji edukacji . Wskaźnik osiąga wartość 1,54 , a w porównywanych powiatach 2,23 %.

Wsk. nr 169 - Udział jednostek z sekcji ochrony zdrowia i opieki społecznej w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]. Na ogólną liczbę jednostek gospodarczych wynoszącą 10998 , przypada 339 jednostki z ochrony zdrowia i opieki społecznej . Wskaźnik osiąga wartość 3,08 , a w porównywanych powiatach 4,07 %.

Powyżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 165 - Udział jednostek z sekcji przetwórstwa przemysłowego w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem

Wsk. nr 166 - Udział jednostek z sekcji budownictwa w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem

Poniżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 157 - Udział osób fizycznych w liczbie jednostek ogółem sektora prywatnego na terenie powiatu

Wsk. nr 158 - Udział osób fizycznych w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem

Wsk. nr 159 - Udział jednostek prawa budżetowego państwowych i komunalnych w liczbie jednostek sektora publicznego na terenie powiatu

Wsk. nr 161 - Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 000 mieszkańców powiatu .

Wsk. nr 164 - Udział jednostek z sekcji rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem

Wsk. nr 167 - Udział jednostek z sekcji administracji publicznej i obrony narodowej oraz obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem

Wsk. nr 168 - Udział jednostek z sekcji edukacji w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem

FUNDACJA TERRA HUMANA

Wsk. nr 169 - Udział jednostek z sekcji ochrony zdrowia i opieki społecznej w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem

Struktura użytków rolnych

Powierzchnia użytków rolnych – 27 838 ha

W tym:

	ilość	procent
grunty orne	18019	64,73
sady	2292	8,23
łąki	6325	22,72
pastwiska	1203	4,32

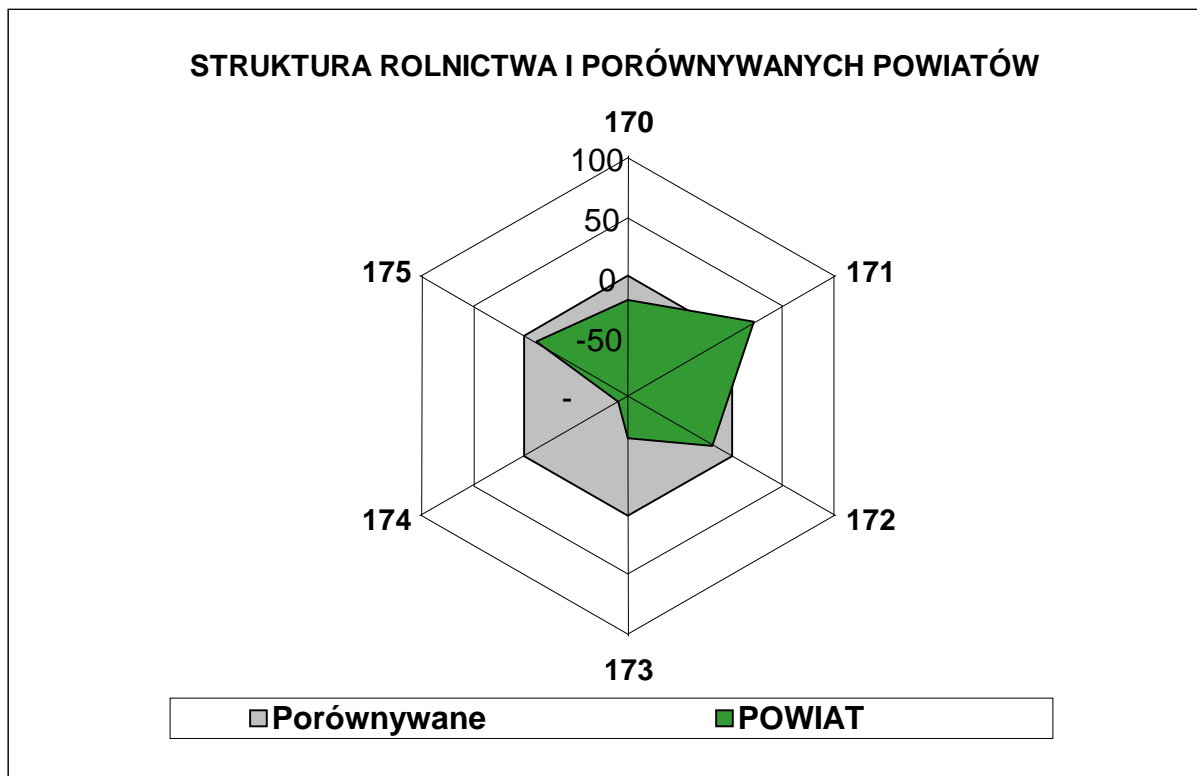
Główne kierunki produkcji	Liczba gospodarstw
produkcja mleka	345
produkcja mięsa wieprzowego	115
produkcja prosiąt	22
produkcja mięsa wołowego	33
produkcja jaj	6
produkcja drobiu	1
produkcja zbożowa	791
produkcja warzywna	460
produkcja sadownicza	706
produkcja okopowych	73

Stan pogłowia zwierząt wg. Spisu 2002 r.

bydło - 6 288 szt.

w tym krowy - 3436 szt.

trzoda chlewna ogółem - 9242

Strukturę rolnictwa ilustrują wskaźniki na wykresie powyżej oraz wcześniejsze prezentowane przy analizie ładu przestrzennego, w tym struktury rolnictwa.

Wsk. nr 170 - Udział powierzchni użytków rolnych w powierzchni powiatu ogółem [%]. Na całkowitą powierzchnię powiatu wynoszącą 61509 ha , przypada 32482 ha użytków rolnych . Wskaźnik osiąga wartość 52,81 , a w porównywanych powiatach 60,8 %.

Wsk. nr 171 - Udział powierzchni użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych w powierzchni użytków rolnych na terenie powiatu ogółem [%]. Na całkowitą powierzchnię użytków rolnych wynoszącą 32482 ha , przypada 30453 ha użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych . Wskaźnik osiąga wartość 93,75 , a w porównywanych powiatach 83,73 %.

Wsk. nr 172 - Udział gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych na terenie powiatu [%]. Na całkowitą powierzchnię użytków rolnych wynoszącą 32482 ha , przypada 20757 ha gruntów ornych . Wskaźnik osiąga wartość 63,9 , a w porównywanych powiatach 75,99 %.

Wsk. nr 173 - Powierzchnia użytków rolnych na 1 mieszkańca powiatu. Na całkowitą liczbę mieszkańców powiaty wynoszącą 112783 osoby , przypada 32482 ha użytków rolnych . Wskaźnik osiąga wartość 0,29 , a w porównywanych powiatach 0,8 ha na jednego mieszkańca.

Wsk. nr 174 - Udział pracujących w sektorze rolniczym w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę pracujących wynoszącą 19647 osoby , w sektorze rolniczym zatrudnionych jest 14800 osób . Wskaźnik osiąga wartość 0,75 , a w porównywanych powiatach 3,77 %.

Wsk. nr 175 - Udział powierzchni pozostałych gruntów i nieużytków w powierzchni powiatu [%]. Na całkowitą powierzchnię powiaty wynoszącą 61509 ha , przypada 10423 ha

FUNDACJA TERRA HUMANA

gruntów zurbanizowanych, pod wodami i nieużytków . Wskaźnik osiąga wartość 16,95 , a w porównywanych powiatach 11,84 %.

Powyżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 171 - Udział powierzchni użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych w powierzchni użytków rolnych na terenie powiatu ogółem

Wsk. nr 175 - Udział powierzchni pozostałych gruntów i nieużytków w powierzchni powiatu

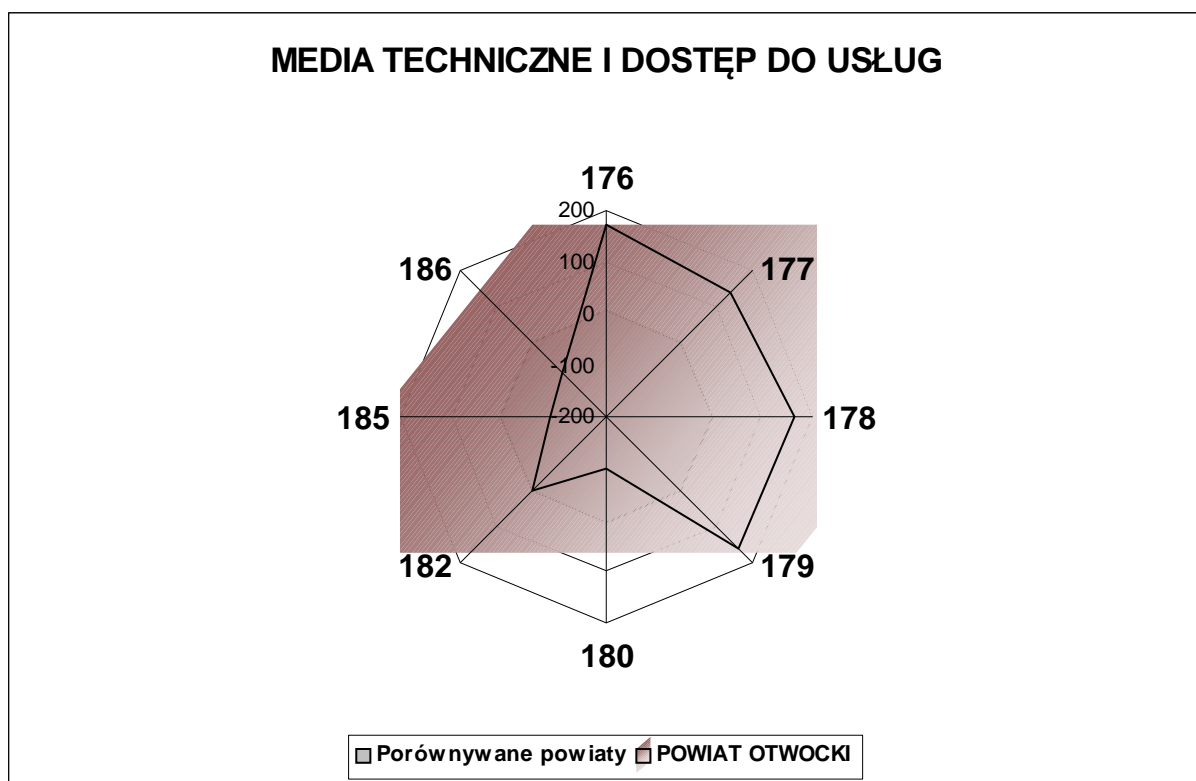
Poniżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 170 - Udział powierzchni użytków rolnych w powierzchni powiatu ogółem

Wsk. nr 172 - Udział gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych na terenie powiatu

Wsk. nr 173 - Powierzchnia użytków rolnych na 1 mieszkańca powiatu.

Wsk. nr 174 - Udział pracujących w sektorze rolniczym w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu

Media techniczne i dostęp do usług to ważna grupa wskaźników z punktu widzenia instalowania się nowych podmiotów gospodarczych na terenie miasta. Ta dziedzina ładu gospodarczego została poddana ocenie 8 wskaźników.

Wsk. nr 176 - Zużycie gazu w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca powiatu rocznie. Na całkowitą liczbę mieszkańców powiaty wynoszącą 112783 osoby , zużycie gazu w gospodarstwach domowych wynosi 21003 tys. m³ . Wskaźnik osiąga wartość 0,19 , a w porównywanych powiatach 0,07 tys. m³ na jedną osobę.

Wsk. nr 177 - Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkanie w powiecie. Na całkowitą liczbę mieszkań wynoszącą 35484 , zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wynosi 76519 MWh . Wskaźnik osiąga wartość 2,16 , a w porównywanych powiatach 0,9 MWh m3 na jedno mieszkanie.

Wsk. nr 178 - Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 osobę w mieszkaniach na terenie powiatu. Na całkowitą liczbę zameldowanych mieszkańców wynoszącą 110803 osoby , zużycie energii elektrycznej w mieszkaniach wynosi 76519 MWh . Wskaźnik osiąga wartość 0,69 , a w porównywanych powiatach 0,26 MWh m3 na jedną osobę.

Wsk. nr 179 - Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1mieszkańca powiatu . Na całkowitą liczbę mieszkańców wynoszącą 112783 osoby , zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wynosi 76519 MWh . Wskaźnik osiąga wartość 0,68 , a w porównywanych powiatach 0,26 MWh m3 na jedną osobę.

Wsk. nr 180 - Zużycie wody w przemyśle na 1 mieszkańca powiatu. Na całkowitą liczbę mieszkańców wynoszącą 112783 osoby , zużycie wody w przemyśle wynosi 514 dam3 . Wskaźnik osiąga wartość 0 , a w porównywanych powiatach 0,19 dam3 na jedną osobę.

Wsk. nr 182 - Ludność na 1 sklep w powiecie. Na całkowitą liczbę sklepów wynoszącą 1267 , przypada 112783 osób . Wskaźnik osiąga wartość 89,02 , a w porównywanych powiatach 93,99 osób na jeden sklep.

Wsk. nr 185 - Miejsca noclegowe na 1000 mieszkańców w powiecie [%]. Na całkowitą liczbę mieszkańców wynoszącą 112783 , przypada 269000 miejsc noclegowych . Wskaźnik osiąga wartość 2,39 , a w porównywanych powiatach 22,73 miejsc noclegowych na 10.000 mieszkańców.

Wsk. nr 186 - Udzielone noclegi na 1000 mieszkańców w powiecie . Na całkowitą liczbę mieszkańców wynoszącą 112783 , udzielono 33280000 noclegów . Wskaźnik osiąga wartość 295,08 , a w porównywanych powiatach 1382,04 noclegów na 10.000 mieszkańców.

Powyżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 176 - Zużycie gazu w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca powiatu rocznie.

Wsk. nr 177 - Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkanie w powiecie.

Wsk. nr 178 - Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 osobę w mieszkaniach na terenie powiatu.

Wsk. nr 179 - Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1mieszkańca powiatu

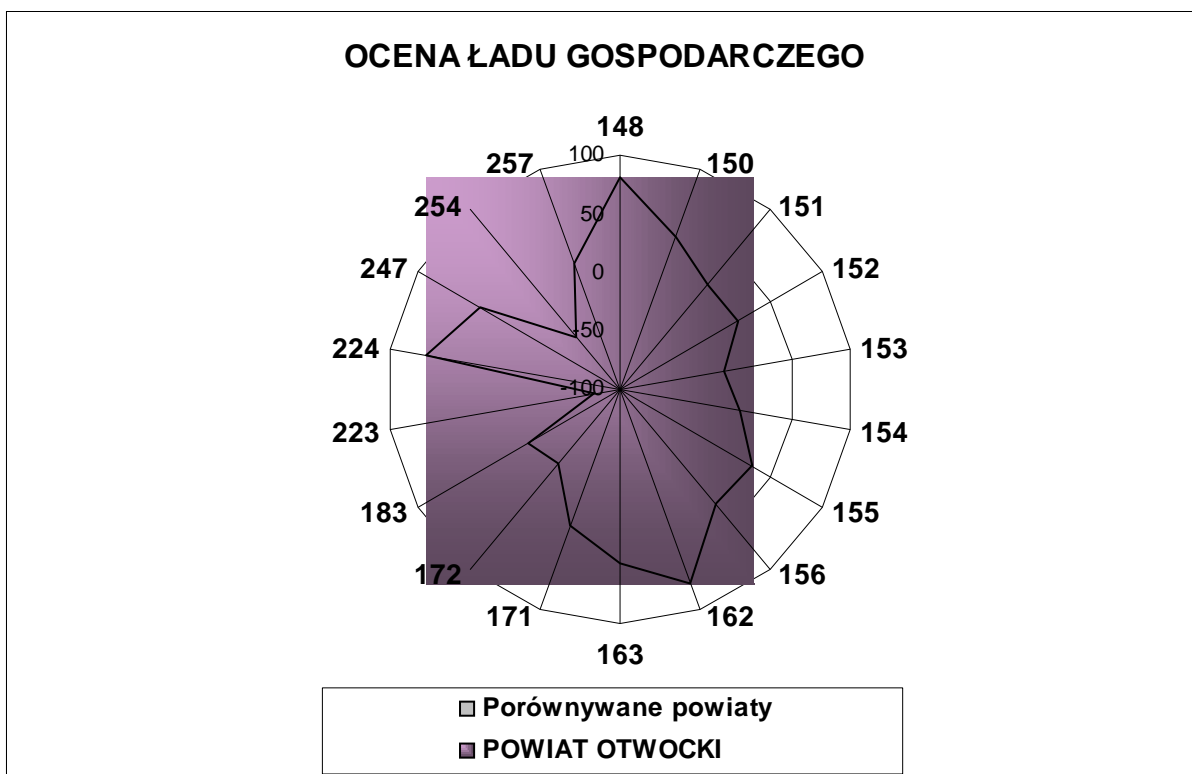
Poniżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 180 - Zużycie wody w przemyśle na 1 mieszkańca powiatu.

Wsk. nr 182 - Ludność na 1 sklep w powiecie.

Wsk. nr 185 - Miejsca noclegowe na 1000 mieszkańców w powiecie

Wsk. nr 186 - Udzielone noclegi na 1000 mieszkańców w powiecie .

W analizie ładu gospodarczego POWIATU OTWOCKIEGO zastosowano 109 wskaźników mających wpływ na tempo rozwoju zrównoważonego miasta. Ocenie punktowej podano zarówno progresory [wskaźniki wzmacniające tempo rozwoju], jak i regresory [wskaźniki osłabiające tempo rozwoju].

Przeanalizowano strukturę podmiotów gospodarczych i pracujących, media techniczne oraz dostępność do usług. W ocenie punktowej uwzględniono także przeznaczane środki finansowe mające wpływ na rozwój ładu gospodarczego powiatu.

W ocenie ładu gospodarczego POWIATU OTWOCKIEGO zastosowano 19 wskaźników, które ilustruje powyższy wykres.

Wsk. nr 148 - Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców powiatu. Na całkowitą liczbę mieszkańców wynoszącą 112783 osób, przypada 10998 podmiotów gospodarczych. Wskaźnik osiąga wartość 97,51, a w porównywanych powiatach 69,2 podmiotów gospodarczych na 10.000 mieszkańców.

Wsk. nr 150 - Udział jednostek gospodarczych sektora prywatnego w stosunku do ogółu na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę podmiotów gospodarczych wynoszącą 10998, przypada 10785 jednostek gospodarczych sektora prywatnego. Wskaźnik osiąga wartość 98,06, a w porównywanych powiatach 95,91%.

Wsk. nr 151 - Udział pracujących w sektorze usług rynkowych w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę pracujących osób wynoszącą 19647, pracuje 4953 osób w sektorze usług rynkowych. Wskaźnik osiąga wartość 25,21, a w porównywanych powiatach 23,18%.

Wsk. nr 152 - Udział pracujących w usługach (serwicyzacja gospodarki – sekcje G,H,J,I,O,P,Q,L,M.,N) na terenie powiatu (%). Na ogólną liczbę pracujących osób wynoszącą 19647 , pracuje 11939 osób w sektorze usług - serwicyzacja gospodarki. Wskaźnik osiąga wartość 60,77 , a w porównywanych powiatach 55,18 %.

Wsk. nr 153 - Udział pracujących w sektorze przemysłowym w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę pracujących osób wynoszącą 19647 , pracuje 7560 osób w sektorze przemysłowym. Wskaźnik osiąga wartość 38,48 , a w porównywanych powiatach 41,05 %.

Wsk. nr 154 - Udział pracujących w sektorze prywatnym w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę pracujących osób wynoszącą 19647 , pracuje 10252 osób w sektorze prywatnym. Wskaźnik osiąga wartość 52,18 , a w porównywanych powiatach 51 %.

Wsk. nr 155 - Stopa zatrudnienia - liczba pracujących na 1 000 mieszkańców powiatu. Na ogólną liczbę mieszkańców wynoszącą 112783 osób , zatrudnionych jest 19647 osób . Wskaźnik osiąga wartość 174,2 , a w porównywanych powiatach 146,51 % na 1000 mieszkańców.

Wsk. nr 156 - Ogólny wskaźnik aktywności zawodowej – udział czynnych zawodowo w ludności w wieku 15 lat i więcej na terenie powiatu [%]. Na ogólną liczbę mieszkańców powyżej 15 lat wynoszącą 92590 osób , czynnych zawodowo jest 19647 osób . Wskaźnik osiąga wartość 21,22 , a w porównywanych powiatach 18,23 % .

Wsk. nr 162 - Udział spółek prawa handlowego w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]. Na ogólną liczbę podmiotów gospodarczych wynoszącą 10998 , udział spółek prawa handlowego to 470 podmioty . Wskaźnik osiąga wartość 4,27 , a w porównywanych powiatach 2,76 % .

Wsk. nr 163 - Udział spółek z udziałem kapitału zagranicznego w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]. Na ogólną liczbę podmiotów gospodarczych wynoszącą 10998 , udział spółek z kapitałem zagranicznym to 115 podmioty . Wskaźnik osiąga wartość 1,05 , a w porównywanych powiatach 0,73 % .

Wsk. nr 171 - Udział powierzchni użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych w powierzchni użytków rolnych na terenie powiatu ogółem [%]. Na ogólną powierzchnię użytków rolnych wynoszącą 32482 ha , powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych wynosi 30453 ha . Wskaźnik osiąga wartość 93,75 , a w porównywanych powiatach 83,73 % .

Wsk. nr 172 - Udział gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych na terenie powiatu [%]. Na ogólną powierzchnię użytków rolnych wynoszącą 32482 ha , powierzchnia gruntów ornych wynosi 20757 ha . Wskaźnik osiąga wartość 63,9 , a w porównywanych powiatach 75,99 % .

Wsk. nr 183 - Udział dróg powiatowych o nawierzchni ulepszonej do dróg powiatowych ogółem [%]. Na całkowitą długość dróg powiatowych wynoszącą 533,8 km , długość dróg o nawierzchni ulepszonej wynosi 229,8 km . Wskaźnik osiąga wartość 43,05 , a w porównywanych powiatach 45,47 % .

Wsk. nr 184 - Udział dróg powiatowych remontowanych do dróg powiatowych ogółem [%]. Na całkowitą długość dróg powiatowych wynoszącą 0 km , długość dróg remontowanych wynosi 0 km . Wskaźnik osiąga wartość 0 , a w porównywanych powiatach 0 % .

Wsk. nr 223 - Wydatki inwestycyjne w stosunku do wydatków starostwa ogółem [%]. Na ogólną kwotę wszystkich wydatków budżetu powiaty wynoszącą 65625039 zł. , wydatki

FUNDACJA TERRA HUMANA

inwestycyjne wynoszą 1335685 zł . Wskaźnik osiąga wartość 2,04 , a w porównywanych powiatach 8,56 % .

Wsk. nr 224 - Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska w stosunku do wydatków inwestycyjnych starostwa ogółem [%]. Na ogólną kwotę wszystkich wydatków inwestycyjnych budżetu powiaty wynoszącą 1335685 zł . wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska wynoszą 20364,4 zł . Wskaźnik osiąga wartość 1,52 , a w porównywanych powiatach 0,92 % .

Wsk. nr 247 - Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca powiatu . Na ogólną liczbę mieszkańców wynoszącą 112605 osób . , wydatki inwestycyjne wynoszą 32167620 zł . Wskaźnik osiąga wartość 285,67 , a w porównywanych powiatach 221,43 zł. na jednego mieszkańca.

Wsk. nr 254 - Wydatki na drogi publiczne powiatowe na 1 mieszkańca powiatu. Na ogólną liczbę mieszkańców wynoszącą 112605 osób . , wydatki na drogi powiatowe wynoszą 3506197 zł . Wskaźnik osiąga wartość 31,14 , a w porównywanych powiatach 47,66 zł. na jednego mieszkańca.

Wsk. nr 257 - Wydatki na gospodarkę komunalną w tym wydatki majątkowe na 1 mieszkańca powiatu. Na ogólną liczbę mieszkańców wynoszącą 112605 osób . , wydatki majątkowe na gospodarkę komunalną wynoszą 8600063 zł . Wskaźnik osiąga wartość 76,37 , a w porównywanych powiatach 66,63 zł. na jednego mieszkańca.

Powyżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 148 - Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców powiatu.

Wsk. nr 150 - Udział jednostek gospodarczych sektora prywatnego w stosunku do ogółu na terenie powiatu

Wsk. nr 151 - Udział pracujących w sektorze usług rynkowych w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu

Wsk. nr 152 - Udział pracujących w usługach (serwicyzacja gospodarki – sekcje G,H,J,J,O,P,Q,L,M.,N) na terenie powiatu

Wsk. nr 154 - Udział pracujących w sektorze prywatnym w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu

Wsk. nr 155 - Stopa zatrudnienia - liczba pracujących na 1 000 mieszkańców powiatu.

Wsk. nr 156 - Ogólny wskaźnik aktywności zawodowej – udział czynnych zawodowo w ludności w wieku 15 lat i więcej na terenie powiatu

Wsk. nr 162 - Udział spółek prawa handlowego w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem

Wsk. nr 163 - Udział spółek z udziałem kapitału zagranicznego w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem

Wsk. nr 171 - Udział powierzchni użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych w powierzchni użytków rolnych na terenie powiatu ogółem

Wsk. nr 224 - Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska w stosunku do wydatków inwestycyjnych starostwa ogółem

Wsk. nr 247 - Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca powiatu

Wsk. nr 257 - Wydatki na gospodarkę komunalną w tym wydatki majątkowe na 1 mieszkańca powiatu.

Poniżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 153 - Udział pracujących w sektorze przemysłowym w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu

FUNDACJA TERRA HUMANA

- Wsk. nr 172 - Udział gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych na terenie powiatu
- Wsk. nr 183 - Udział dróg powiatowych o nawierzchni ulepszonej do dróg powiatowych ogółem
- Wsk. nr 184 - Udział dróg powiatowych remontowanych do dróg powiatowych ogółem
- Wsk. nr 223 - Wydatki inwestycyjne w stosunku do wydatków starostwa ogółem
- Wsk. nr 254 - Wydatki na drogi publiczne powiatowe na 1 mieszkańca powiatu.

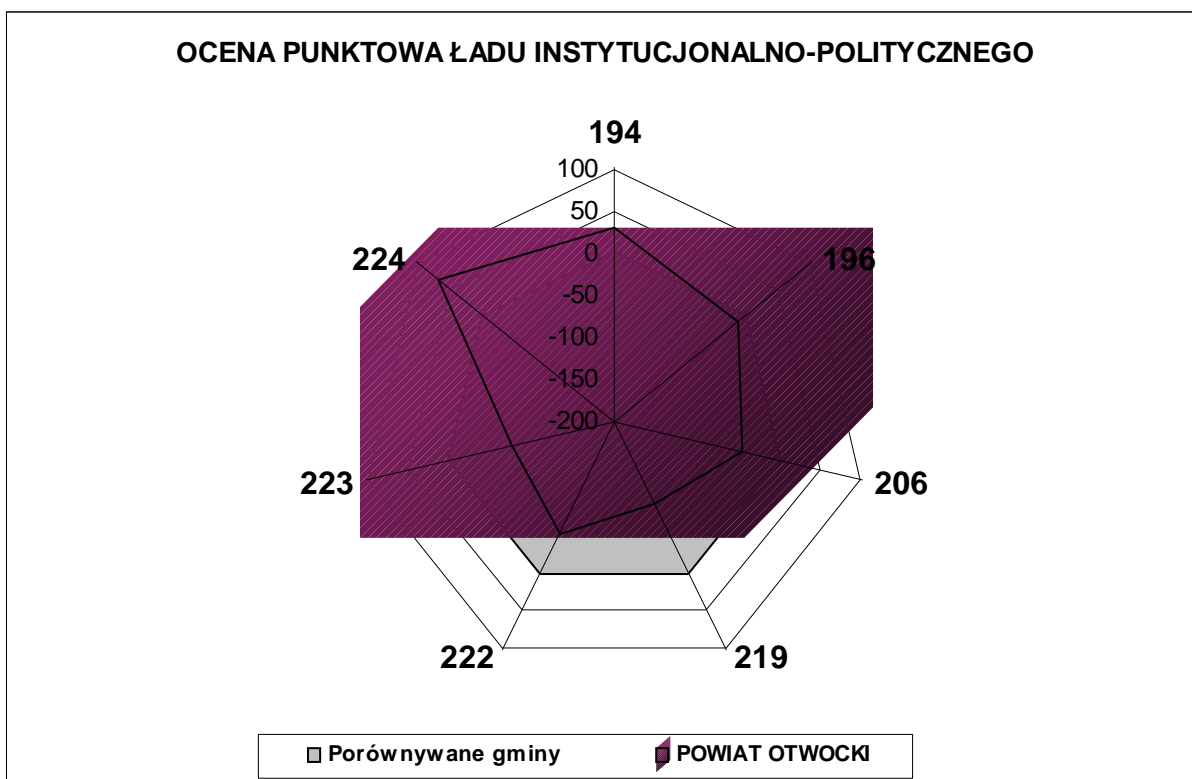
W analizie ładu gospodarczego POWIATU OTWOCKIEGO zastosowano 109 wskaźników mających wpływ na tempo rozwoju zrównoważonego powiatu. Ocenie punktowej podano zarówno progresory [wskaźniki wzmacniające tempo rozwoju], jak i regresory [wskaźniki osłabiające tempo rozwoju].

Przeanalizowano strukturę podmiotów gospodarczych i pracujących, media techniczne oraz dostępność do usług. W ocenie punktowej uwzględniono także przeznaczane środki finansowe mające wpływ na rozwój ładu gospodarczego powiatu.

Wartość poszczególnych wskaźników w dziedzinach ładu gospodarczego została omówiona powyżej z uwzględnieniem oceny punktowej w odniesieniu do powiat o podobnej strukturze w Polsce.

Ocena całego ŁADU GOSPODARCZEGO lokuje POWIAT OTWOCKI [+] 17,86 % powyżej porównywanych powiatów w Polsce.

2.5. ANALIZA ŁADU INSTYTUCJONALNO-POLITYCZNEGO

W analizie ładu instytucjonalno-politycznego zastosowano 34 wskaźniki charakterystyczne dla tej sfery rozwoju zrównoważonego powiatu. Wskaźniki te uzupełniono o analizę budżetu powiatu tworzących powiat i starostwa. Wyróżniono w nim następujące dziedziny:

- kadry,
- instytucje,
- polityka,
- finanse [dochody i wydatki powiatu i gmin]

W ocenie punktowej przeprowadzonej analizy POWIATU OTWOCKIEGO wzięto pod uwagę siedem wskaźników, które przedstawiono na wykresie powyżej. Wartości zaprezentowane są w układzie oceny punktowej poniżej/powyżej średniej porównywanych powiatów [zaznaczone kolorem szarym].

Wsk. nr 194 - Radni z wykształceniem wyższym w stosunku do liczby radnych starostwa ogółem [%]. Na całkowitą liczbę radnych wynoszącą 40 osób, radni z wykształceniem wyższym to - 31 osób. Wskaźnik osiąga wartość 77,5, a w porównywanych powiatach 67,46 %.

FUNDACJA TERRA HUMANA

Wsk. nr 196 - Radni z wykształceniem podstawowym w stosunku do liczby radnych starostwa ogółem [%]. Na całkowitą liczbę radnych wynoszącą 40 osób , radni z wykształceniem podstawowym to - 1 osób . Wskaźnik osiąga wartość 2,5 , a w porównywanych powiatach 0,82 %.

Wsk. nr 206 - Liczba zarejestrowanych w systemie REGON fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 10 000 mieszkańców powiatu. Na całkowitą liczbę mieszkańców wynoszącą 112783 osób , ilość fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wynosi 10700 . Wskaźnik osiąga wartość 9,49 , a w porównywanych powiatach 13,42 %.

Wsk. nr 219 - Dotacje otrzymane z funduszy celowych, oraz środki ze źródeł pozabudżetowych w stosunku do dochodów budżetu starostwa ogółem (%). Na ogólną kwotę dochodów budżetu powiaty wynoszącą 64729398 zł. , otrzymane dotacje z funduszy celowych i źródeł pozabudżetowych wynoszą 69000 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,11 , a w porównywanych powiatach 1,32 % dochodów.

Wsk. nr 222 - Dotacje ogółem w stosunku do wydatków z budżetu starostwa ogółem [%]. Na ogólną kwotę wydatków budżetu powiaty wynoszącą 65625039 zł. , otrzymane dotacje wynoszą 983434 zł . Wskaźnik osiąga wartość 1,5 , a w porównywanych powiatach 3,25 % wydatków.

Wsk. nr 223 - Wydatki inwestycyjne w stosunku do wydatków starostwa ogółem [%]. Na ogólną kwotę wydatków budżetu powiaty wynoszącą 65625039 zł. , wydatki inwestycyjne wynoszą 1335685 zł . Wskaźnik osiąga wartość 2,04 , a w porównywanych powiatach 8,56 % wydatków.

Wsk. nr 224 - Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska w stosunku do wydatków inwestycyjnych starostwa ogółem [%]. Na ogólną kwotę wydatków inwestycyjnych budżetu powiaty wynoszącą 1335685 zł. , wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska wynoszą 20364,4 zł . Wskaźnik osiąga wartość 1,52 , a w porównywanych powiatach 0,92 % wydatków inwestycyjnych.

Powyżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 194 - Radni z wykształceniem wyższym w stosunku do liczby radnych starostwa ogółem

Wsk. nr 224 - Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska w stosunku do wydatków inwestycyjnych starostwa ogółem

Poniżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 196 - Radni z wykształceniem podstawowym w stosunku do liczby radnych starostwa ogółem

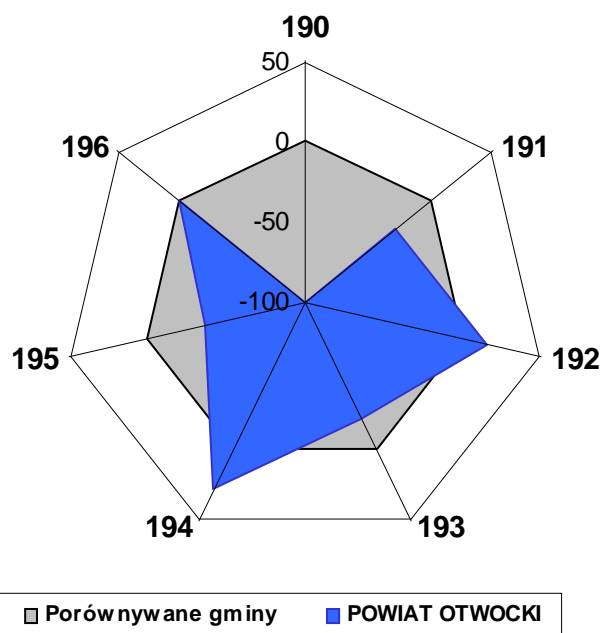
Wsk. nr 206 - Liczba zarejestrowanych w systemie REGON fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 10 000 mieszkańców powiatu.

Wsk. nr 219 - Dotacje otrzymane z funduszy celowych, oraz środki ze źródeł pozabudżetowych w stosunku do dochodów budżetu starostwa ogółem

Wsk. nr 222 - Dotacje ogółem w stosunku do wydatków z budżetu starostwa ogółem

Wsk. nr 223 - Wydatki inwestycyjne w stosunku do wydatków starostwa ogółem

ANALIZA ŁADU INSTYTUCJONALNO-POLITYCZNEGO. RADNI

Wykres powyższy ilustruje strukturę wiekową i wykształcenie radnych POWIATU OTWOCKIEGO w odniesieniu do porównywanych powiatów.

Struktura wiekowa i wykształcenie osób zasiadających w Radzie Powiatu przedstawia się następująco:

Wsk. nr 190 - Radni do 29 lat w stosunku do ilości radnych starostwa ogółem. Na całkowitą liczbę radnych wynoszącą 40 osób, radni w wieku do 29 lat to - 0 osób. Wskaźnik osiąga wartość 0, a w porównywanych powiatach 0,88 %.

Wsk. nr 191 - Radni w wieku 30 - 39 lat w stosunku do ilości radnych starostwa ogółem [%]. Na całkowitą liczbę radnych wynoszącą 40 osób, radni w wieku od 30 do 39 lat to - 3 osób. Wskaźnik osiąga wartość 7,5, a w porównywanych powiatach 10,52 %.

Wsk. nr 192 - Radni w wieku 40 - 59 lat w stosunku do ilości radnych starostwa ogółem [%]. Na całkowitą liczbę radnych wynoszącą 40 osób, radni w wieku od 40 do 59 lat to - 33 osób. Wskaźnik osiąga wartość 82,5, a w porównywanych powiatach 76,2 %.

Wsk. nr 193 - Radni w wieku powyżej 60 lat w stosunku do ilości radnych starostwa ogółem [%]. Na całkowitą liczbę radnych wynoszącą 40 osób, radni w wieku powyżej 60 lat to - 4 osób. Wskaźnik osiąga wartość 10, a w porównywanych powiatach 12,4 %.

Wsk. nr 194 - Radni z wykształceniem wyższym w stosunku do liczby radnych starostwa ogółem [%]. Na całkowitą liczbę radnych wynoszącą 40 osób, radni z wykształceniem wyższym to - 31 osób. Wskaźnik osiąga wartość 77,5, a w porównywanych powiatach 67,46 %.

Wsk. nr 195 - Radni z wykształceniem średnim i policealnym w stosunku do liczby radnych starostwa ogółem [%]. Na całkowitą liczbę radnych wynoszącą 40 osób, radni z wykształceniem średnim to - 8 osób. Wskaźnik osiąga wartość 20, a w porównywanych powiatach 31,45 %.

FUNDACJA TERRA HUMANA

Wsk. nr 196 - Radni z wykształceniem podstawowym w stosunku do liczby radnych starostwa ogółem [%]. Na całkowitą liczbę radnych wynoszącą 40 osób , radni z wykształceniem podstawowym to - 1 osób . Wskaźnik osiąga wartość 2,5 , a w porównywanych powiatach 0,82 %.

Powyżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 192 - Radni w wieku 40 - 59 lat w stosunku do ilości radnych starostwa ogółem

Wsk. nr 194 - Radni z wykształceniem wyższym w stosunku do liczby radnych starostwa ogółem

Wsk. nr 196 - Radni z wykształceniem podstawowym w stosunku do liczby radnych starostwa ogółem

Poniżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 190 - Radni do 29 lat w stosunku do ilości radnych starostwa ogółem.

Wsk. nr 191 - Radni w wieku 30 - 39 lat w stosunku do ilości radnych starostwa ogółem

Wsk. nr 193 - Radni w wieku powyżej 60 lat w stosunku do ilości radnych starostwa ogółem

Wsk. nr 195 - Radni z wykształceniem średnim i policealnym w stosunku do liczby radnych starostwa ogółem

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość wsk.
213	Liczba wniosków o odwołanie Zarządu Powiatu w ciągu ostatniej kadencji	
214	Liczba zmian osobowych w składzie Rady i Zarządu Powiatu w ciągu ostatniej kadencji	
215	Frekwencja w wyborach samorządowych na terenie powiatu (w %) [dane za rok 1998]	
216	Frekwencja w wyborach prezydenckich na terenie powiatu (w %) [dane za rok 2000]	

W analizie ładu instytucjonalno-politycznego, dziedzina: zarządzanie – kadry zastosowano wskaźniki dotyczące pracowników samorządowych Urzędu Starostwa.

Wartości wskaźników dot. funkcjonowania Urzędu Starostwa w 2001 roku przedstawiały się następująco:

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość wsk.
197	Średnia wieku pracowników urzędu starostwa (łącznie z kierownictwem)	
198	Pracownicy urzędu starostwa (łącznie z kierownictwem) z wykształceniem wyższym w stosunku do liczby pracowników urzędu ogółem	
199	Pracownicy urzędu starostwa (łącznie z kierownictwem) z wykształceniem średnim w stosunku do liczby pracowników urzędu ogółem	
200	Liczba pracowników urzędu starostwa przypadających na 1 stanowisko komputerowe	

FUNDACJA TERRA HUMANA

201	Liczba pracowników urzędu starostwa przypadających na 1 stanowisko komputerowe z dostępem do internetu	
202	Stanowiska komputerowe pracujące w sieci w stosunku do liczby komputerów urzędu starostwa ogółem	
203	Zatrudnienie w urzędzie starostwa ogółem (łącznie z gospodarstwami pomocniczymi) na 10 000 mieszkańców	
204	Średnia płaca brutto pracowników urzędu starostwa (łącznie z kierownictwem)	

1. Budżet powiatu (dochody i wydatki, działalność inwestycyjna)

Budżet powiatu otwockiego na dzień 31.08. 2003 po stronie dochodów zamyka się kwotą 49 843 521,00 w tym dotacje wojewody na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w wysokości: 5 945 129,00.

Po stronie wydatków kwota wynosi 52 719 833,00, w tym na zadania inwestycyjne 1 395 201,00.

Początkowy budżet uchwalony przez Radę Powiatu Otwockiego, po stronie dochodów wynosił 47744193 w tym dotacja wojewody na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej – 6 163 284.

Wydatki przewidziane do realizacji na 2003r. Wynosiły 50 620 505, w tym na zadania inwestycyjne 1 640 000.

Rozchody Powiatu wynoszą 565 320 i głównie stanowią spłatę rat kredytowych z lat ubiegłych.

Planowany deficyt na 2003 rok zamyka się kwotą 3 441 632 i zostanie pokryty kwotą komercyjnego kredytu długookresowego w wysokości 2 500 000 zł, pożyczką z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości 350 000 zł oraz wolnymi środkami z lat ubiegłych w kwocie 591 632 zł.

Planowane zadłużenie Powiatu na 31.12.2003 rok powinno zamknąć się kwotą 6 244 682 zł co stanowi 11,85 dochodów przy dopuszczalnym progu 60%.

Różnica w dotacji wojewody na zadania z zakresu administracji rządowej w stosunku do planu początkowego wynika z przejęcia w trakcie roku przez Wojewodę Mazowieckiego Inspekcji Weterynaryjnej i zmniejszenia z tego tytułu dotacji, zaś różnica w zadaniach inwestycyjnych głównie wynika ze zmniejszenia się w stosunku do planu dotacji ARiMR na drogę współfinansowaną ze środków SAPARD co było skutkiem wyłonienia tańszego wykonawcy niż planowano.

Na dzień 31.08.2003 główne wydatki inwestycyjne przedstawiają się następująco:

1. Budowa dróg powiatowych – 767 201
2. Przebudowa kotłowni węglowych na gazowe w szkołach – 371 500
3. Zakupy inwestycyjne – 256 500

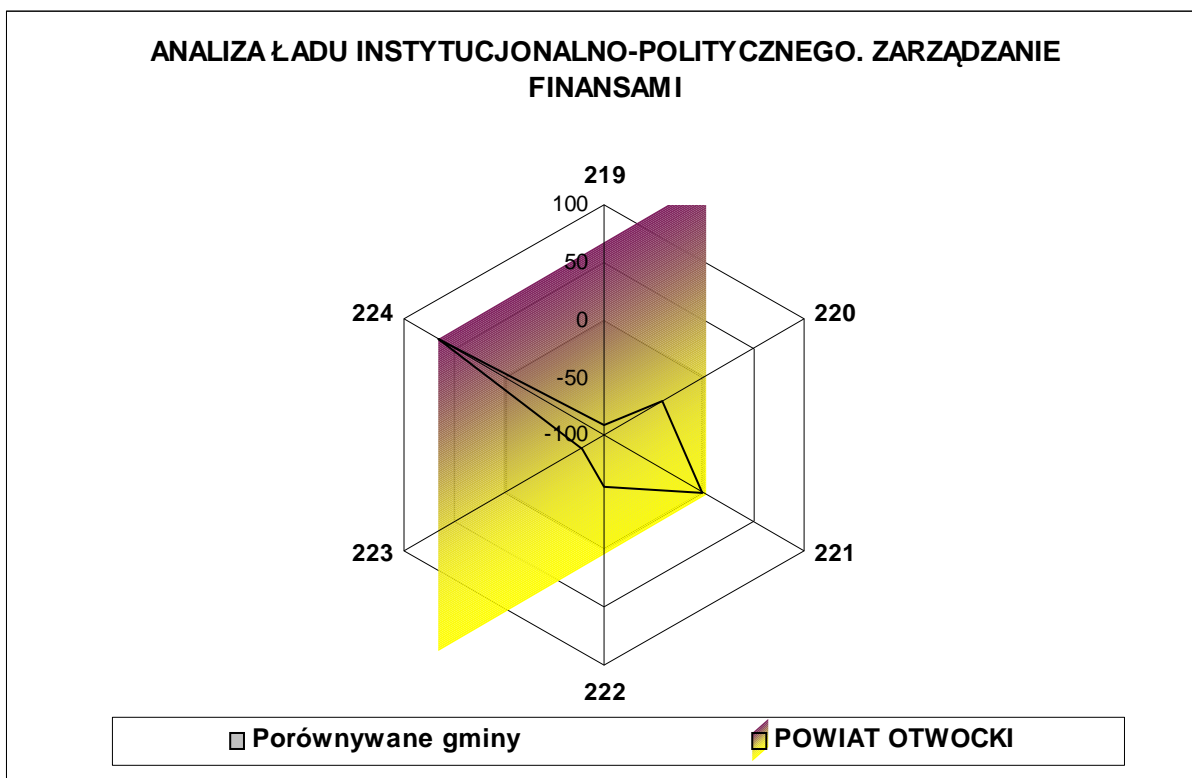
W tym:

- a) dofinansowanie do zakupu dwóch samochodów dla Policji – 55 000
- b) sprzęt komputerowy dla placówek oświatowych – 86 000
- c) zakup sprzętu drogowego dla ZDP – 64 000
- d) pozostałe zakupy inwestycyjne – 50 500

2. Fundusze celowe (pozyskane środki zewnętrzne)

W 2003 r. Powiat Otwocki pozyskał ze środków unijnych SAPARD kwotę 353 600 na I etap budowy drogi powiatowej Kołbiel – Siennica.

Z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przewiduje się dokonanie wydatków w kwocie 330 000 zł między innymi na pomoc gminom w realizacji zadań służących ochronie środowiska, dotacji do modernizacji kotłowni i wymiany okien w szkołach powiatowych poprawiając tym samym termoizolację oraz dofinansowanie do zakupu specjalistycznego samochodu ratownictwa technicznego dla Powiatowej Komendy Państwowej Straży Pożarnej. Z Powiatowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym przewiduje się wydatki na kwotę 607 000 zł głównie na usługi związane z gromadzeniem, utrzymaniem w gotowości użytkowej, aktualizacją, uzupełnieniem, udostępnieniem oraz zabezpieczeniem zasobu a także wyłączeniem materiałów z zasobu. Ponadto środki PFGZGiK przeznaczone są na prace związane z informatyzacją zasobu, zakładaniem, aktualizacją i modernizacją krajowego systemu informacji o terenie, zakładaniem map topograficznych, osnów geodezyjnych, map zasadniczych itp. oraz ewidencji gruntów budynków i lokali.

Analizę zarządzania finansami powiaty ilustruje wykres powyższy oraz przeprowadzona poniżej, ilustrowana na wykresach analiza całego budżetu miasta.

Wykres przedstawia celowo wyodrębnione wskaźniki związane z pozyskiwaniem środków pozabudżetowych, nakłady inwestycyjne oraz środki publiczne przeznaczane na administrację samorządową i Radę Powiatu. Wskaźniki te często rzutują na ocenę władz samorządowych w Polsce.

Wartości wskaźników dla POWIATU OTWOCKIEGO i porównywanych powiatów przedstawiają się następująco:

FUNDACJA TERRA HUMANA

Wsk. nr 219 - Dotacje otrzymane z funduszy celowych, oraz środki ze źródeł pozabudżetowych w stosunku do dochodów budżetu starostwa ogółem (%). Na ogólną kwotę dochodów budżetu powiaty wynoszącą 64729398 zł. , otrzymane dotacje z funduszy celowych i źródeł pozabudżetowych wynoszą 69000 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,11 , a w porównywanych powiatach 1,32 % dochodów.

Wsk. nr 220 - Wydatki na administrację państwową i samorządową ogółem w stosunku do wydatków z budżetu starostwa ogółem [%]. Na ogólną kwotę wydatków budżetu powiaty wynoszącą 65625039 zł. , wydatki na administrację państwową i samorządową wynoszą 5107046 zł . Wskaźnik osiąga wartość 7,78 , a w porównywanych powiatach 10,12 % wydatków.

Wsk. nr 221 - Wydatki na radę powiatu [tylko dla miast na prawach powiatu] w stosunku do wydatków z budżetu starostwa ogółem [%]. Na ogólną kwotę wydatków budżetu powiaty wynoszącą 0 zł. , wydatki na radę powiatu wynoszą 0 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0 , a w porównywanych powiatach 0 % wydatków.

Wsk. nr 222 - Dotacje ogółem w stosunku do wydatków z budżetu starostwa ogółem [%]. Na ogólną kwotę wydatków budżetu powiaty wynoszącą 65625039 zł. , otrzymane dotacje wynoszą 983434 zł . Wskaźnik osiąga wartość 1,5 , a w porównywanych powiatach 3,25 % wydatków.

Wsk. nr 223 - Wydatki inwestycyjne w stosunku do wydatków starostwa ogółem [%]. Na ogólną kwotę wydatków budżetu powiaty wynoszącą 65625039 zł. , wydatki inwestycyjne wynoszą 1335685 zł . Wskaźnik osiąga wartość 2,04 , a w porównywanych powiatach 8,56 % wydatków.

Wsk. nr 224 - Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska w stosunku do wydatków inwestycyjnych starostwa ogółem [%]. Na ogólną kwotę wydatków inwestycyjnych budżetu powiaty wynoszącą 1335685 zł. , wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska wynoszą 20364,4 zł . Wskaźnik osiąga wartość 1,52 , a w porównywanych powiatach 0,92 % wydatków inwestycyjnych.

Powyżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 221 - Wydatki na radę powiatu [tylko dla miast na prawach powiatu] w stosunku do wydatków z budżetu starostwa ogółem

Wsk. nr 224 - Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska w stosunku do wydatków inwestycyjnych starostwa ogółem

Poniżej średniej dla porównywalnych powiatów są następujące wskaźniki:

Wsk. nr 219 - Dotacje otrzymane z funduszy celowych, oraz środki ze źródeł pozabudżetowych w stosunku do dochodów budżetu starostwa ogółem

Wsk. nr 220 - Wydatki na administrację państwową i samorządową ogółem w stosunku do wydatków z budżetu starostwa ogółem

Wsk. nr 222 - Dotacje ogółem w stosunku do wydatków z budżetu starostwa ogółem

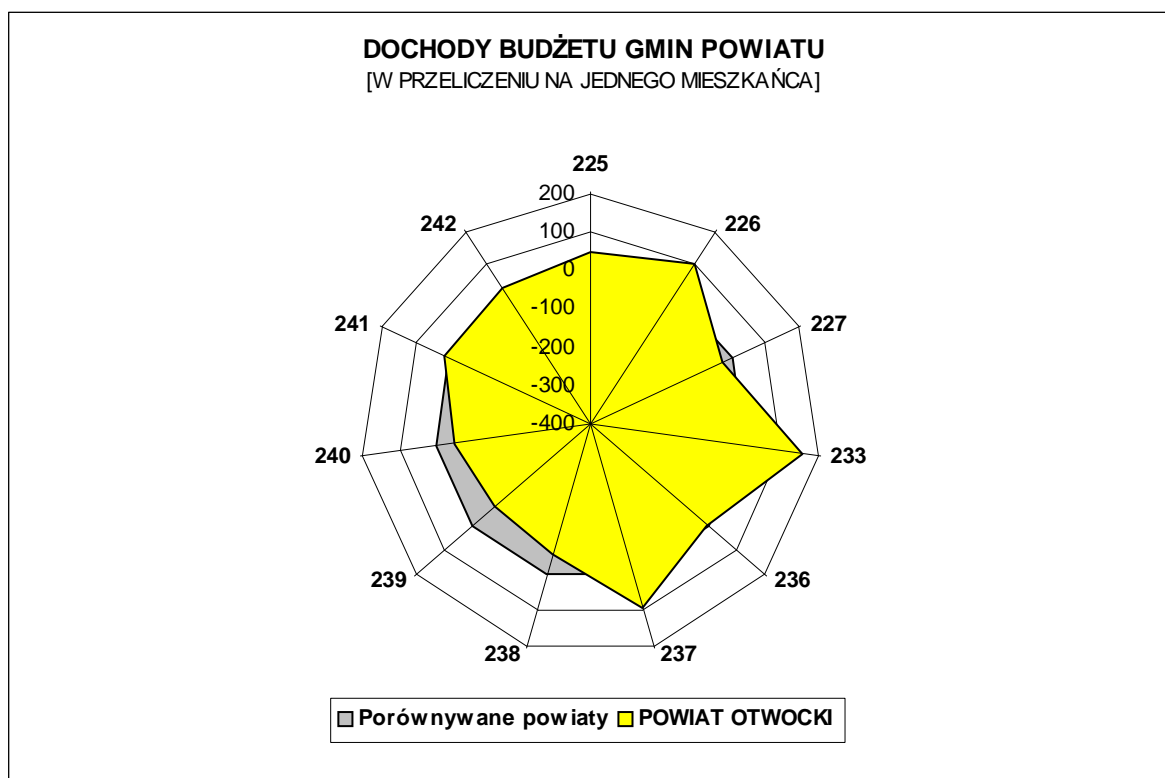
Wsk. nr 223 - Wydatki inwestycyjne w stosunku do wydatków starostwa ogółem

Ocena całego ŁADU INSTYTUCJONALNO-POLITYCZNEGO lokuje POWIAT OTWOCKI [-] 22,13 % poniżej porównywanych powiatów w Polsce.

2.5.2 BUDŻET POWIATU

W PRZELICZENIU NA JEDNEGO MIESZKAŃCA.

□ DOCHODY

Wsk. nr 225 - Dochody powiatu ogółem na 1 mieszkańca. Dochody budżetu powiatu tworzących powiat wynoszą 153716959 zł . Wskaźnik osiąga wartość 1365,1 zł., a w porównywanych powiatach 1258,81 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 226 - Dochody własne powiatu na 1 mieszkańca. Dochody własne budżetu powiatu tworzących powiat wynoszą 94111003 zł . Wskaźnik osiąga wartość 835,76 zł., a w porównywanych powiatach 565 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 227 - Dochody powiatu z podatków i opłat lokalnych na 1 mieszkańca. Dochody budżetu powiatu z tytułu podatków i opłat lokalnych wynoszą 24219826 zł . Wskaźnik osiąga wartość 215,09 zł., a w porównywanych powiatach 245,34 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 233 - Udziały powiatu w podatkach dochodu państwa na 1 mieszkańca powiatu . Dochody budżetu powiatu z tytułu udziałów w podatkach dochodu państwa wynoszą 32517997 zł . Wskaźnik osiąga wartość 288,78 zł., a w porównywanych powiatach 153,39 zł. na jednego mieszkańca .

FUNDACJA TERRA HUMANA

Wsk. nr 236 - Dochody z majątku powiatu na 1 mieszkańca powiatu. Dochody budżetu z majątku powiatu wynoszą 0 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0 zł., a w porównywanych powiatach 0 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 237 - Wpływy z usług na majątku powiatu na 1 mieszkańca powiatu. Dochody budżetu z usług na majątku powiatu wynoszą 4730663 zł . Wskaźnik osiąga wartość 42,01 zł., a w porównywanych powiatach 21,97 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 238 - Subwencja ogólna (łącznie z subwencją oświatową) na 1 mieszkańca powiatu. Dochody budżetu powiatu z tytułu subwencji ogólnej wynoszą 45975487 zł . Wskaźnik osiąga wartość 408,29 zł., a w porównywanych powiatach 515,78 zł. na jednego mieszkańca .

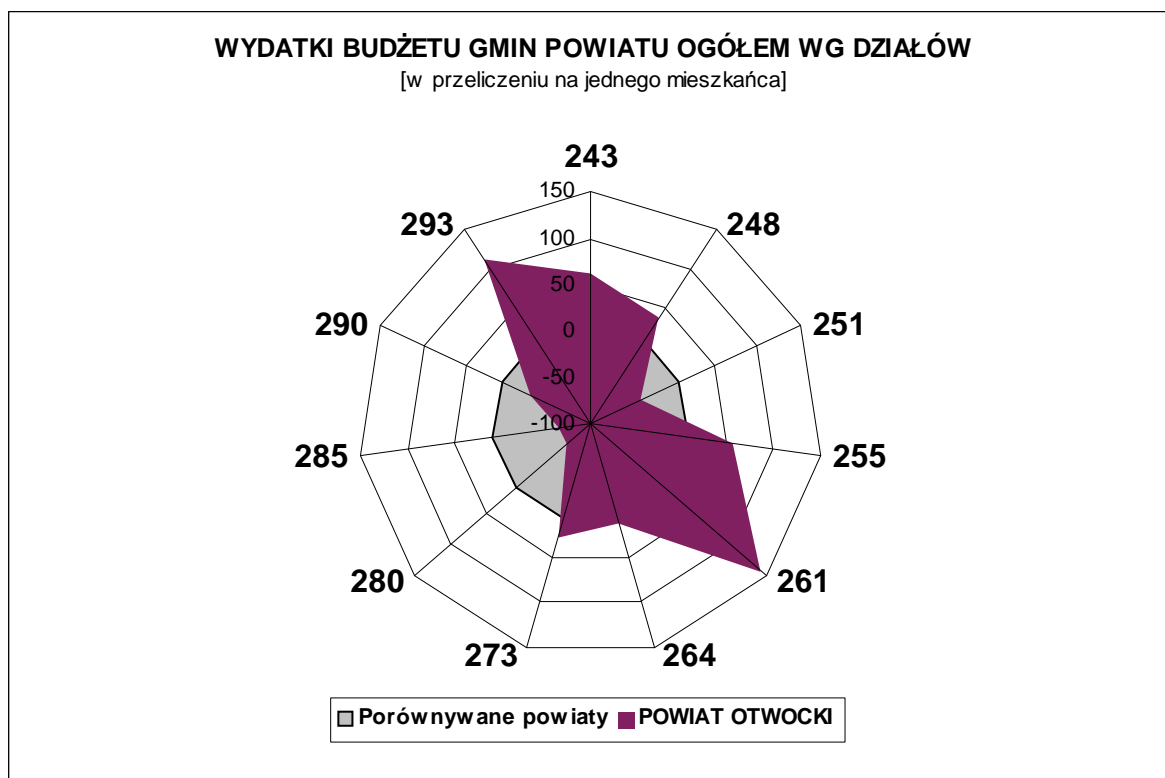
Wsk. nr 239 - Dotacje celowe z budżetu państwa na 1 mieszkańca powiatu. Dochody budżetu powiatu z tytułu dotacji z budżetu państwa wynoszą 8969102 zł . Wskaźnik osiąga wartość 79,65 zł., a w porównywanych powiatach 137,71 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 240 - Dotacje otrzymane z funduszy celowych na 1 mieszkańca powiatu. Dochody budżetu powiatu z tytułu dotacji z funduszy celowych wynoszą 694208 zł . Wskaźnik osiąga wartość 6,16 zł., a w porównywanych powiatach 10,69 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 241 - Dotacje na podstawie porozumień między J.S.T. na 1 mieszkańca powiatu. Dochody budżetu powiatu z tytułu porozumień pomiędzy J.S.T. wynoszą 744857 zł . Wskaźnik osiąga wartość 6,61 zł., a w porównywanych powiatach 5,48 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 242 - Dochody na zadania powiatu ze źródeł pozabudżetowych na 1 mieszkańca powiatu. Dochody budżetu powiatu na zadania własne ze źródeł pozabudżetowych wynoszą 3222302 zł . Wskaźnik osiąga wartość 28,62 zł., a w porównywanych powiatach 24,16 zł. na jednego mieszkańca .

□ WYDATKI

Wsk. nr 243 - Wydatki z budżetu powiatu ogółem na 1 mieszkańca powiatu. Wydatki budżetu powiatu tworzących powiat wynoszą 163700451 zł . Wskaźnik osiąga wartość 1453,76 zł., a w porównywanych powiatach 1290,17 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 248 - Wydatki na rolnictwo ogółem na 1 mieszkańca powiatu . Wydatki budżetu powiatu na rolnictwo wynoszą 4810024 zł . Wskaźnik osiąga wartość 42,72 zł., a w porównywanych powiatach 31,4 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 251 - Wydatki na transport ogółem na 1 mieszkańca powiatu . Wydatki budżetu powiatu na transport wynoszą 4925522 zł . Wskaźnik osiąga wartość 43,74 zł., a w porównywanych powiatach 67,42 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 255 - Wydatki na gospodarkę komunalną ogółem na 1 mieszkańca powiatu . Wydatki budżetu powiatu na gospodarkę komunalną wynoszą 18534025 zł . Wskaźnik osiąga wartość 164,59 zł., a w porównywanych powiatach 117,67 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 261 - Wydatki na gospodarkę mieszkaniową ogółem na 1 mieszkańca. Wydatki budżetu powiatu na gospodarkę mieszkaniową wynoszą 7743195 zł . Wskaźnik osiąga wartość 68,76 zł., a w porównywanych powiatach 29,54 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 264 - Wydatki na oświatę i wychowanie ogółem na 1 mieszkańca powiatu . Wydatki budżetu powiatu na oświatę i wychowanie wynoszą 61432740 zł . Wskaźnik osiąga wartość 545,56 zł., a w porównywanych powiatach 526,29 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 273 - Wydatki na kulturę i sztukę na 1 mieszkańca powiatu . Wydatki budżetu powiatu na kulturę i sztukę wynoszą 5037390 zł . Wskaźnik osiąga wartość 44,74 zł., a w porównywanych powiatach 38,27 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 280 - Wydatki na ochronę zdrowia ogółem na 1 mieszkańca powiatu . Wydatki budżetu powiatu na ochronę zdrowia wynoszą 831377 zł . Wskaźnik osiąga wartość 7,38 zł., a w porównywanych powiatach 12,83 zł. na jednego mieszkańca .

FUNDACJA TERRA HUMANA

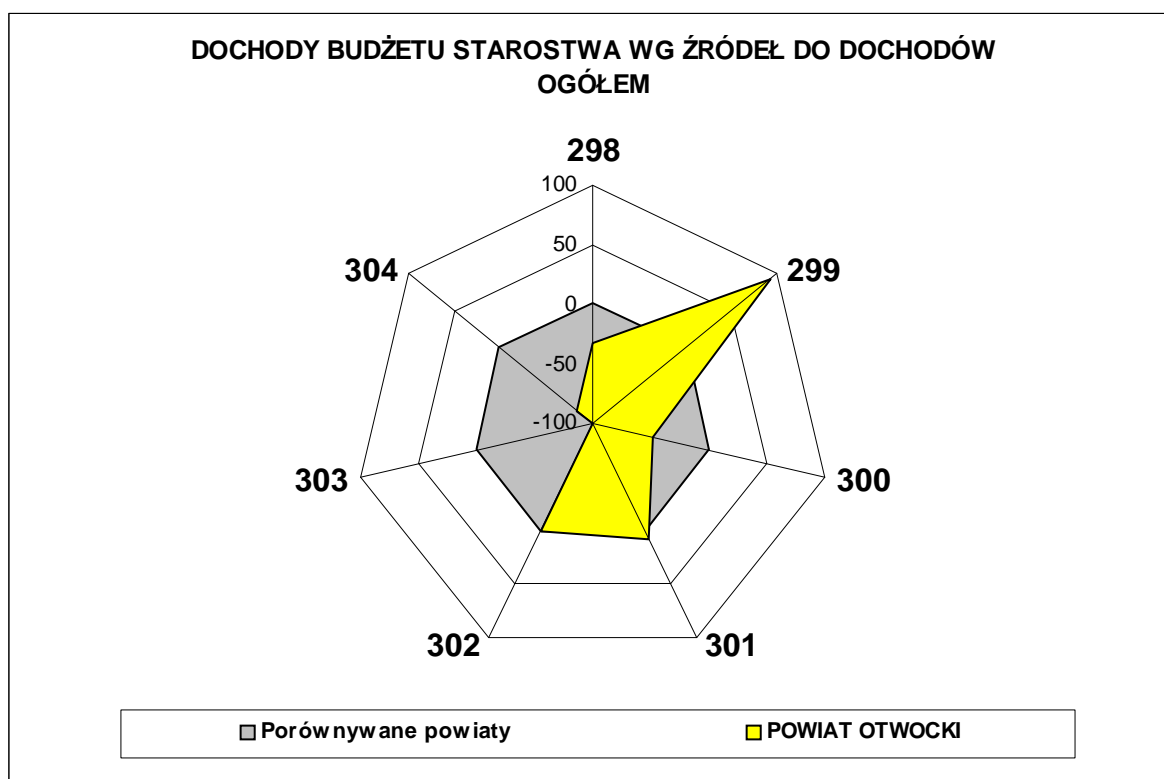
Wsk. nr 285 - Wydatki na opiekę społeczną ogółem na 1 mieszkańca powiatu .
Wydatki budżetu powiatu na opiekę społeczną wynoszą 11290739 zł . Wskaźnik osiąga wartość 100,27 zł., a w porównywanych powiatach 155,55 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 290 - Wydatki na kulturę fizyczną i sport ogółem na 1 mieszkańca powiatu .
Wydatki budżetu powiatu na kulturę fizyczną i sport wynoszą 1805260 zł . Wskaźnik osiąga wartość 16,03 zł., a w porównywanych powiatach 21,97 zł. na jednego mieszkańca .

Wsk. nr 293 - Wydatki na administrację samorządową ogółem na 1 mieszkańca powiatu .
Wydatki budżetu powiatu na administrację samorządową wynoszą 25553493 zł . Wskaźnik osiąga wartość 226,93 zł., a w porównywanych powiatach 166,08 zł. na jednego mieszkańca .

2.5.3. BUDŻET POWIATU OTWOCKIEGO PROCENTOWY UDZIAŁ DO DOCHODÓW I WYDATKÓW OGÓŁEM.

□ DOCHODY

FUNDACJA TERRA HUMANA

Wsk. nr 298 - Dochody własne do dochodów budżetu starostwa ogółem (%). Dochody własne Starostwa wynoszą 416435700 zł . Wskaźnik osiąga wartość 6,43 %, a w porównywanych powiatach 8,12 % dochodów ogółem.

Wsk. nr 299 - Podatek dochodowy od osób fizycznych do dochodów budżetu starostwa ogółem (%). Dochody Starostwa z tytułu podatku od osób fizycznych wynoszą 114258600 zł . Wskaźnik osiąga wartość 1,77 %, a w porównywanych powiatach 1,05 % dochodów ogółem.

Wsk. nr 300 - Dochody z majątku starostwa do dochodów budżetu ogółem (%). Dochody z majątku Starostwa wynoszą 42854300 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,66 %, a w porównywanych powiatach 1,25 % dochodów ogółem.

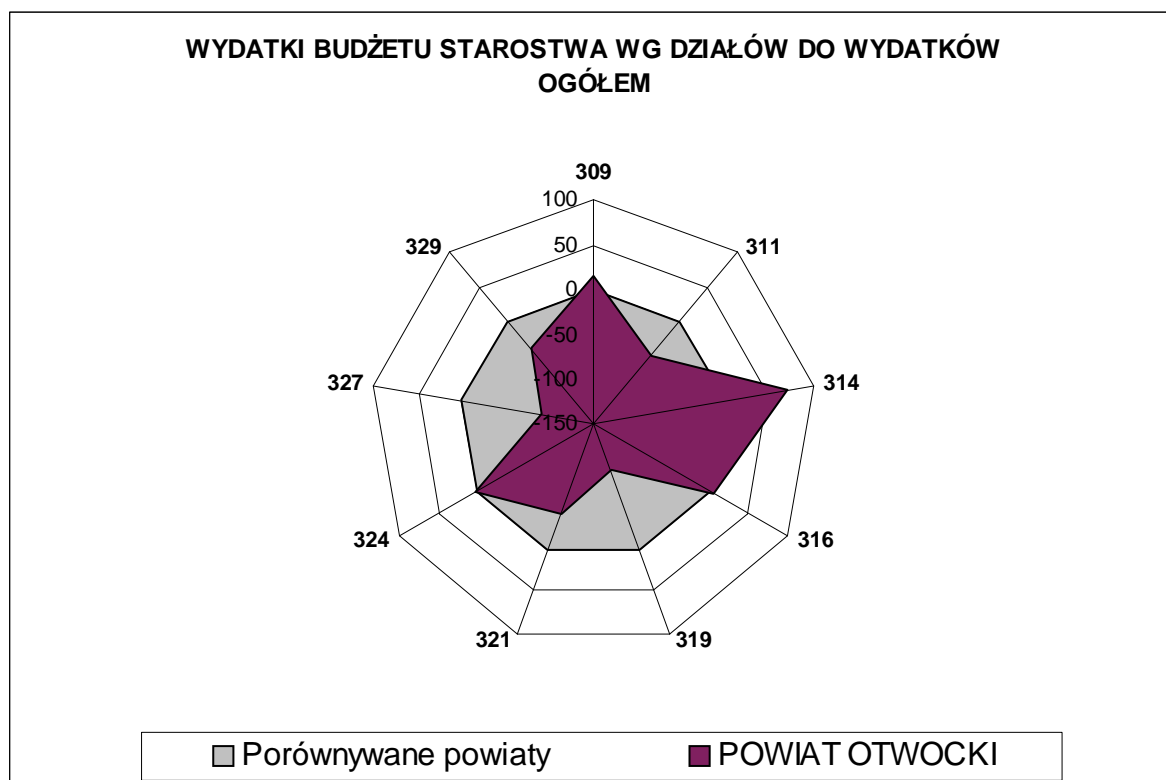
Wsk. nr 301 - Subwencja ogólna (łącznie z subwencją oświatową) do dochodów budżetu starostwa ogółem (%). Dochody Starostwa z tytułu subwencji ogólnej wynoszą 3167355200 zł . Wskaźnik osiąga wartość 48,93 %, a w porównywanych powiatach 46,48 % dochodów ogółem.

Wsk. nr 302 - Dotacje celowe z budżetu państwa do dochodów budżetu starostwa ogółem (%). Dochody Starostwa z tytułu dotacji celowej budżetu państwa wynoszą 2882248900 zł . Wskaźnik osiąga wartość 44,53 %, a w porównywanych powiatach 44,08 % dochodów ogółem.

Wsk. nr 303 - Dotacje otrzymane z funduszy celowych do dochodów budżetu starostwa ogółem (%). Dochody Starostwa z tytułu dotacji z funduszy celowych wynoszą 0 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0 %, a w porównywanych powiatach 0,36 % dochodów ogółem.

Wsk. nr 304 - Dotacje na podstawie porozumień między J.S.T. do dochodów budżetu starostwa ogółem (%). Dochody Starostwa z tytułu dotacji na podstawie porozumień z J.S.T. wynoszą 6900000 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,11 %, a w porównywanych powiatach 0,65 % dochodów ogółem.

▣ WYDATKI

Wsk. nr 309 - Wydatki na rolnictwo ogółem do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki Starostwa na rolnictwo wynoszą 52866000 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,81 %, a w porównywanych powiatach 0,7 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 311 - Wydatki na transport ogółem do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki Starostwa na transport wynoszą 281208600 zł . Wskaźnik osiąga wartość 4,29 %, a w porównywanych powiatach 8,35 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 314 - Wydatki na gospodarkę mieszkaniową oraz niematerialne usługi komunalne ogółem do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki Starostwa na gospodarkę mieszkaniową i niematerialne usługi komunalne wynoszą 27290200 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,42 %, a w porównywanych powiatach 0,25 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 316 - Wydatki na oświatę i wychowanie ogółem do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki Starostwa na oświatę i wychowanie wynoszą 1946008300 zł . Wskaźnik osiąga wartość 29,65 %, a w porównywanych powiatach 28,84 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 319 - Wydatki na kulturę i sztukę do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki Starostwa na kulturę i sztukę wynoszą 1342300 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,02 %, a w porównywanych powiatach 0,4 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 321 - Wydatki na ochronę zdrowia ogółem do wydatków z budżetu ogółem [%].

Wydatki Starostwa na ochronę zdrowia wynoszą 441219900 zł . Wskaźnik osiąga wartość 6,72 %, a w porównywanych powiatach 11,67 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 324 - Wydatki na opiekę społeczną ogółem do wydatków z budżetu ogółem [%].

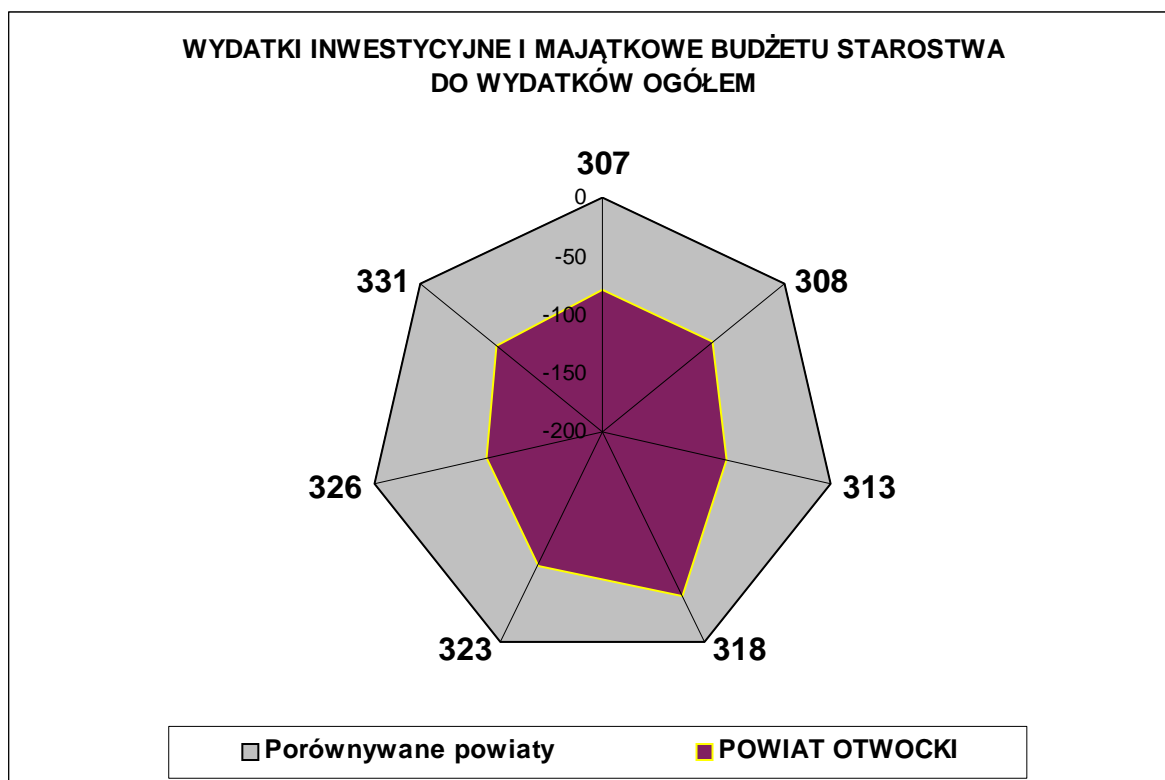
Wydatki Starostwa na opiekę społeczną wynoszą 1039765100 zł . Wskaźnik osiąga wartość 15,84 %, a w porównywanych powiatach 15,54 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 327 - Wydatki na kulturę fizyczną i sport ogółem do wydatków z budżetu ogółem [%].

Wydatki Starostwa na kulturę fizyczną i sport wynoszą 560100 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,01 %, a w porównywanych powiatach 0,13 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 329 - Wydatki na administrację samorządową i państwową ogółem do wydatków z budżetu ogółem [%].

Wydatki Starostwa na administrację samorządową i państwową wynoszą 510704600 zł . Wskaźnik osiąga wartość 7,78 %, a w porównywanych powiatach 10,12 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 307 - Wydatki majątkowe ogółem do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki majątkowe Starostwa wynoszą 133568500 zł . Wskaźnik osiąga wartość 2,04 %, a w porównywanych powiatach 8,57 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 308 - Wydatki inwestycyjne do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki majątkowe Starostwa wynoszą 133568500 zł . Wskaźnik osiąga wartość 2,04 %, a w porównywanych powiatach 8,56 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 313 - Wydatki na transport w tym majątkowe do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki majątkowe Starostwa na transport wynoszą 15000000 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,23 %, a w porównywanych powiatach 2,52 % wydatków ogółem.

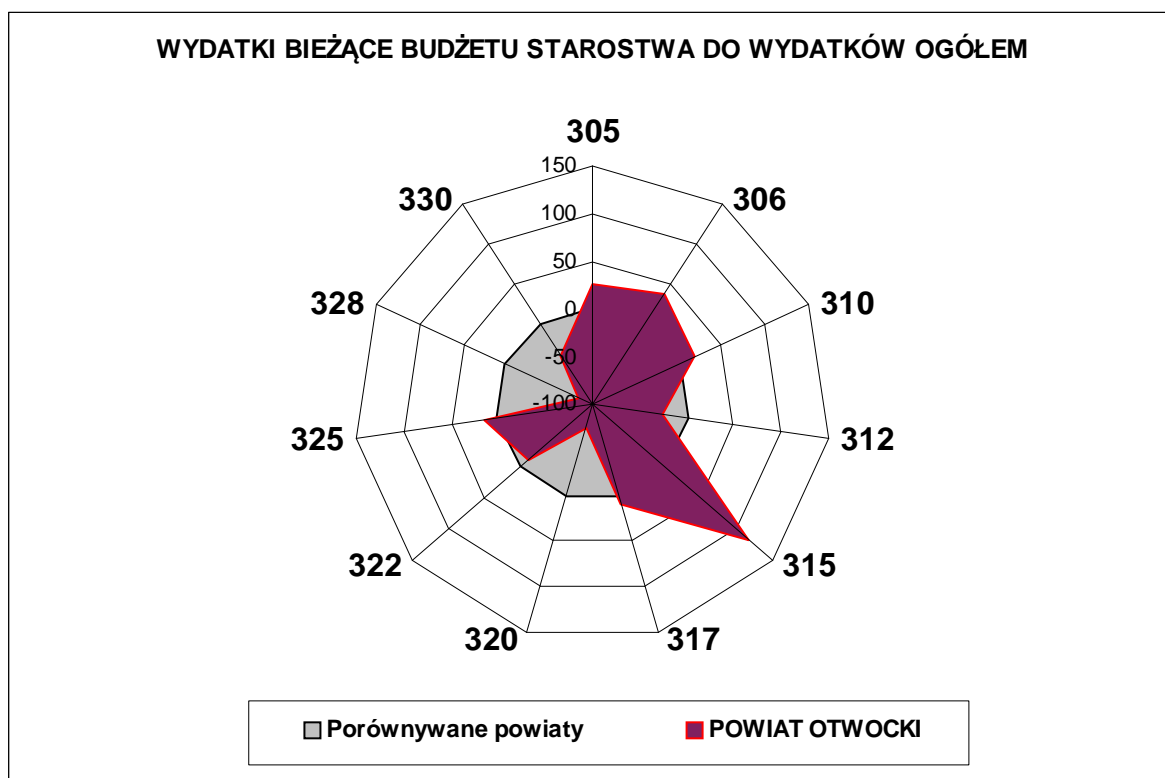
FUNDACJA TERRA HUMANA

Wsk. nr 318 - Wydatki na oświatę w tym wydatki majątkowe do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki majątkowe Starostwa na oświatę wynoszą 65944300 zł . Wskaźnik osiąga wartość 1 %, a w porównywanych powiatach 1,79 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 323 - Wydatki na ochronę zdrowia wydatki majątkowe do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki majątkowe Starostwa na ochronę zdrowia wynoszą 46000000 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,7 %, a w porównywanych powiatach 2,71 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 326 - Wydatki na opiekę społeczną w tym wydatki majątkowe do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki majątkowe Starostwa na społeczną wynoszą 16000000 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,02 %, a w porównywanych powiatach 0,59 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 331 - Wydatki na administrację samorządową i państwową w tym wydatki majątkowe do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki majątkowe Starostwa na administrację samorządową i państwową wynoszą 5024200 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,08 %, a w porównywanych powiatach 0,51 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 305 - Wydatki bieżące jednostek budżetowych starostwa do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki bieżące Starostwa jednostek budżetowych wynoszą 5679692500 zł . Wskaźnik osiąga wartość 86,55 %, a w porównywanych powiatach 75,63 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 306 - Wynagrodzenia pracowników jednostek budżetowych starostwa do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki Starostwa na wynagrodzenia pracowników jednostek budżetowych wynoszą 3847852800 zł . Wskaźnik osiąga wartość 58,63 %, a w porównywanych powiatach 48,52 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 310 - Wydatki na rolnictwo w tym wydatki bieżące jednostek budżetowych do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki bieżące Starostwa na rolnictwo wynoszą 52866000 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,81 %, a w porównywanych powiatach 0,69 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 312 - Wydatki na transport w tym wydatki bieżące jednostek budżetowych do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki bieżące Starostwa na transport wynoszą 264248500 zł . Wskaźnik osiąga wartość 4,03 %, a w porównywanych powiatach 5,54 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 315 - Wydatki na gospodarkę mieszkaniową oraz niematerialne usługi komunalne w tym wydatki bieżące jednostek budżetowych do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki bieżące na gospodarkę mieszkaniową i niematerialne usługi komunalne Starostwa wynoszą 24279800 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,37 %, a w porównywanych powiatach 0,17 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 317 - Wydatki na oświatę w tym wydatki bieżące jednostek budżetowych do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki bieżące Starostwa na oświatę wynoszą 1825484300 zł . Wskaźnik osiąga wartość 27,82 %, a w porównywanych powiatach 26,04 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 320 - Wydatki na kulturę i sztukę w tym wydatki bieżące jednostek budżetowych do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki bieżące Starostwa na kulturę i sztukę wynoszą 1342300 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,02 %, a w porównywanych powiatach 0,08 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 322 - Wydatki na ochronę zdrowia w tym wydatki bieżące jednostek budżetowych do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki bieżące na ochronę zdrowia Starostwa wynoszą 137000000 zł . Wskaźnik osiąga wartość 2,09 %, a w porównywanych powiatach 2,33 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 325 - Wydatki na opiekę społeczną w tym wydatki bieżące jednostek budżetowych do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki bieżące Starostwa na opiekę społeczną wynoszą 853154800 zł . Wskaźnik osiąga wartość 13 %, a w porównywanych powiatach 11,5 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 328 - Wydatki na kulturę fizyczną i sport w tym wydatki bieżące jednostek budżetowych do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki bieżące Starostwa na kulturę fizyczną i sport wynoszą 560100 zł . Wskaźnik osiąga wartość 0,01 %, a w porównywanych powiatach 0,06 % wydatków ogółem.

Wsk. nr 330 - Wydatki na administrację samorządową i państwową w tym wydatki bieżące jednostek budżetowych do wydatków z budżetu ogółem [%]. Wydatki bieżące Starostwa na administrację samorządową i państwową wynoszą 440150100 zł . Wskaźnik osiąga wartość 6,71 %, a w porównywanych powiatach 8,63 % wydatków ogółem.

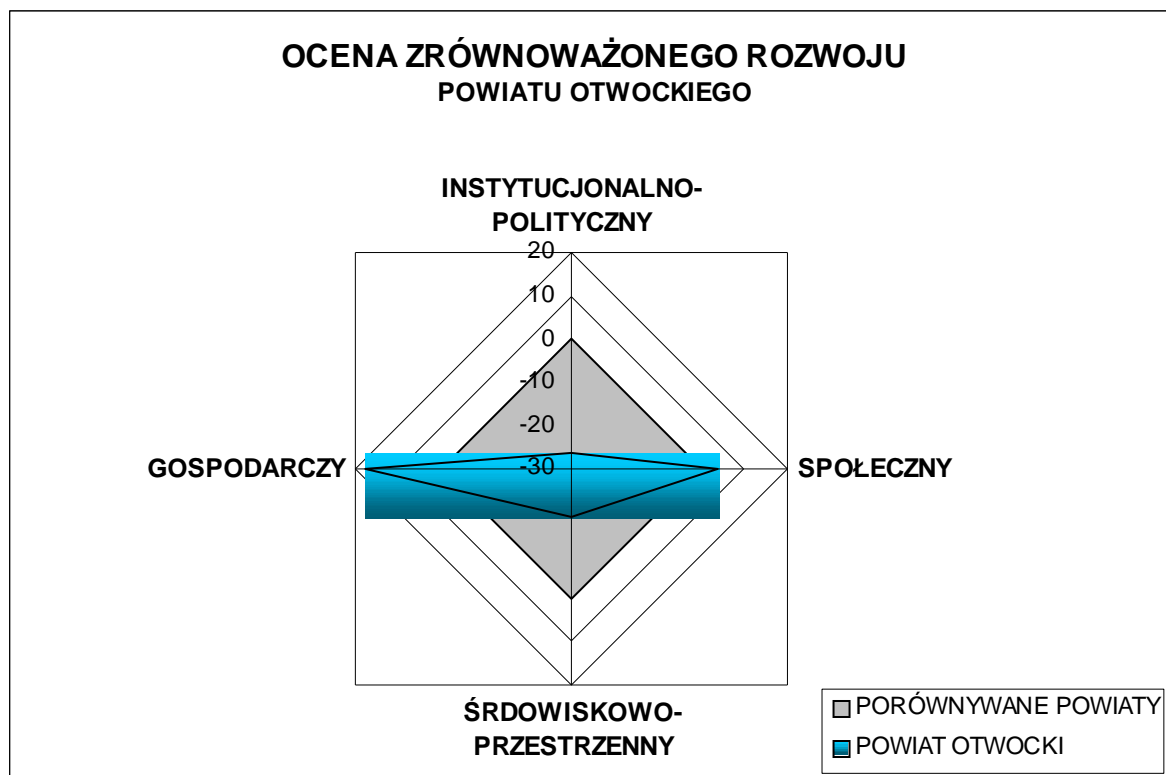
3. OCENA STANU ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

W analizie rozwoju zrównoważonego POWIATU OTWOCKIEGO zastosowano 368 wskaźniki. Ocena poszczególnych ładów przedstawia się w sposób następujący:

- ŁAD ŚRODOWISKOWO I PRZESTRZENNY [-] 19,04 % PONIŻEJ PORÓWNYWANYCH POWIATÓW.
- ŁAD GOSPODARCZY [+] 17,86 % POWYŻEJ PORÓWNYWANYCH POWIATÓW.
- ŁAD SPOŁECZNY [+] 3,39% POWYŻEJ PORÓWNYWANYCH POWIATÓW.
- ŁAD INSTYTUCJONALNO-POLITYCZNY [-] 26,13 % PONIŻEJ PORÓWNYWANYCH POWIATÓW.

Oceną zrównoważonego rozwoju POWIATU OTWOCKIEGO ilustruje poniższy wykres:

3.1 IDENTYFIKACJA „SŁABYCH” I „MOCNYCH” STRON POWIATU

3.1.1. Identyfikacja „słabych” stron POWIATU

ŁAD ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY

W ocenie punktowej ładu środowiskowo-przestrzennego odnotowano następujące wskaźniki, których wartości odbiegały poniżej średniej porównywanych powiatów:

Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika ZR	Ocena wskaźnika PONIŻEJ średniej porównywalnych powiatów
58	Odtworzenie drzewostanu na terenie powiatu (nasadzenia/ubytki drzewX100%) [%]	-99,71
14	Ścieki przemysłowe w ogólnej ilości wytwarzanego ścieku na terenie powiatu (%)	-98,25
13	Ścieki przemysłowe odprowadzane do sieci kanalizacyjnej do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł na terenie powiatu (%)	-89,02
12	Ścieki przemysłowe oczyszczane do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł na terenie powiatu (%)	-85,48
36	Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji w zakładach szczególnie uciążliwych w t/rok na km ² powierzchni powiatu	-82,30
53	Powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych i lasów na 1 mieszkańca powiatu	-58,97
28	Udział zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności przez przemysł w ogólnym zużyciu wody na terenie powiatu (w %)	-40,58
56	Powierzchnia zieleni ogólnodostępnej i lasów do terenów zabudowanych na terenie powiatu [%]	-32,12
22	Udział ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie do ludności na terenie powiatu ogółem (w %)	-17,43
54	Powierzchnia zieleńców, zieleni ulicznej i osiedlowej do terenów zabudowanych powiatu [%]	-16,18
27	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej na terenie powiatu w ludności faktycznej ogółem (w %)	-14,24
23	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu w ludności faktycznej ogółem (w %)	-11,66
9	Ścieki komunalne i przemysłowe (razem) oczyszczane w ogólnej ilości wytwarzanego ścieku na terenie powiatu (%)	-7,61
10	Ścieki komunalne i przemysłowe (razem) nieoczyszczane w ogólnej ilości wytwarzanego ścieku na terenie powiatu (%)	-7,61
66	Gęstość zaludnienia powiatu brutto	-2,25

ŁAD SPOŁECZNY -

W ocenie punktowej ładu społecznego odnotowano następujące wskaźniki, których wartości odbiegały poniżej średniej porównywanych powiatów:

Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika ZR	Ocena wskaźnika PONIŻEJ średniej porównywalnych powiatów
116	Miejsca noclegowe na 1000 mieszkańców powiatu	-89,49
117	Udzielone noclegi na 1000 mieszkańców powiatu	-78,65
120	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności powiatu	-70,01
137	Praktyki lekarskie na 1000 mieszkańców powiatu	-66,67
100	Wydatki budżetu powiatu na opiekę społeczną na 1 000 mieszkańców powiatu	-65,84
118	Księgozbiór bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców powiatu	-44,78
106	Użytkownicy lokali komunalnych zalegający z opłatami za mieszkania do wszystkich użytkowników mieszkań komunalnych na terenie powiatu [%]	-44,72
104	Liczba izb w mieszkaniu na terenie powiatu	-39,39
109	Przeciętnie izby w mieszkaniach na terenie powiatu	-39,39
81	Małżeństwa na 1000 ludności w powiecie	-34,33
107	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania na terenie powiatu	-29,76
129	Uczniowie gimnazjum na 1000 ludności w powiecie	-29,30
79	Przyrost naturalny na 1 000 ludności – różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów na 1 000 ludności w powiecie	-29,15
112	Przeciętna powierzchnia użytkowa oddawanego mieszkania na terenie powiatu	-28,67
77	Urodzenia żywe na 1000 ludności powiatu	-28,62
127	Absolwenci szkół podstawowych na 1000 ludności w powiecie	-28,25
123	Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych przy szkołach na 1000 ludności na terenie powiatu	-27,54
87	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności powiatu ogółem [%]	-26,39
113	Przeciętnie izby w oddawanych mieszkaniach na terenie powiatu	-26,01
126	Uczniowie szkół podstawowych na 1000 ludności powiatu	-25,43
86	Wskaźnik obciążenia demograficznego – liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym na terenie powiatu [%]	-19,13
84	Ogólny wskaźnik aktywności zawodowej – udział czynnych zawodowo w ludności w wieku 15 lat i więcej na terenie powiatu [%]	-10,40
131	Skolaryzacja na poziomie ponadgimnazjalnym – udział uczniów szkół ponadgimnazjalnych w ogólnej liczbie dzieci w wieku ponadgimnazjalnym [%] na terenie powiatu	-9,72
92	Udział pracujących w sektorze przemysłowym w ogólnej liczbie	-9,02

FUNDACJA TERRA HUMANA

	pracujących na terenie powiatu [%]	
105	Mieszkania stanowiące własność powiatu na terenie powiatu do wszystkich mieszkań [%]	-7,02
134	Liczba uczniów na nauczyciela w liceach ogólnokształcących na terenie powiatu	-5,22
128	Liczba uczniów na nauczyciela w szkołach podstawowych na terenie powiatu	-5,05
75	Gęstość zaludnienia powiatu – liczba ludności na km ²	-2,29
85	Ogólny wskaźnik aktywności zawodowej kobiet – udział czynnych zawodowo w liczbie kobiet w wieku 15 lat i więcej na terenie powiatu [%]	-1,83

ŁAD GOSPODARCZY

W ocenie punktowej ładu gospodarczego odnotowano następujące wskaźniki, których wartości odbiegały poniżej średniej porównywanych powiatów:

Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika ZR	Ocena wskaźnika PONIŻEJ średniej porównywanych powiatów
174	Udział pracujących w sektorze rolniczym w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu [%]	-89,61
185	Miejsca noclegowe na 1000 mieszkańców w powiecie [%]	-89,49
164	Udział jednostek z sekcji rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]	-79,78
186	Udzielone noclegi na 1000 mieszkańców w powiecie	-78,65
167	Udział jednostek z sekcji administracji publicznej i obrony narodowej oraz obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]	-75,59
187	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności w powiecie	-70,01
173	Powierzchnia użytków rolnych na 1 mieszkańca powiatu	-64,56
168	Udział jednostek z sekcji edukacji w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]	-55,20
161	Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 000 mieszkańców powiatu	-43,76
169	Udział jednostek z sekcji ochrony zdrowia i opieki społecznej w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]	-40,41
170	Udział powierzchni użytków rolnych w powierzchni powiatu ogółem [%]	-19,48
172	Udział gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych na terenie powiatu [%]	-18,50
175	Udział powierzchni pozostałych gruntów i nieużytków w powierzchni powiatu [%]	-11,32

FUNDACJA TERRA HUMANA

157	Udział osób fizycznych w liczbie jednostek ogółem sektora prywatnego na terenie powiatu [%]	-11,26
183	Udział dróg powiatowych o nawierzchni ulepszonej do dróg powiatowych ogółem [%]	-10,25
153	Udział pracujących w sektorze przemysłowym w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu [%]	-9,02
158	Udział osób fizycznych w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]	-0,28

ŁAD INSTYTUCJONALNO - POLITYCZNY

W ocenie punktowej ładu instytucjonalno politycznego odnotowano następujące wskaźniki, których wartości odbiegały poniżej średniej porównywanych powiatów:

Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika ZR	Ocena wskaźnika PONIŻEJ średniej porównywalnych powiatów
219	Dotacje otrzymane z funduszy celowych, oraz środki ze źródeł pozabudżetowych w stosunku do dochodów budżetu starostwa ogółem (%)	-91,67
223	Wydatki inwestycyjne w stosunku do wydatków starostwa ogółem [%]	-78,18
222	Dotacje ogółem w stosunku do wydatków z budżetu starostwa ogółem [%]	-54,35
206	Liczba zarejestrowanych w systemie REGON fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 10 000 mieszkańców powiatu	-43,76
220	Wydatki na administrację państwową i samorządową ogółem w stosunku do wydatków z budżetu starostwa ogółem [%]	-40,55
195	Radni z wykształceniem średnim i policealnym w stosunku do liczby radnych starostwa ogółem [%]	-36,41
191	Radni w wieku 30 - 39 lat w stosunku do ilości radnych starostwa ogółem [%]	-28,71
193	Radni w wieku powyżej 60 lat w stosunku do ilości radnych starostwa ogółem [%]	-19,35

3.1.2. Identyfikacja „mocnych” stron POWIATU

ŁAD ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY

W ocenie punktowej ładu środowiskowo-przestrzennego odnotowano następujące wskaźniki, których wartości odbiegały powyżej średniej porównywanych powiatów:

Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika ZR	Ocena wskaźnika POWYŻEJ średniej porównywalnych powiatów
25	Udział zużycia wody przez sieć wodociągową na terenie powiatu do ogólnego zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (w %)	28,22
15	Ścieki komunalne oczyszczane odprowadzane ogółem w stosunku do ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię na terenie powiatu w (tys.m ³ /rok/osobę)	20,00
24	Liczba równoważnych mieszkańców korzystających z oczyszczalni komunalnych do ludności na terenie powiatu ogółem (w %)	18,13
39	Ilość odpadów przemysłowych na terenie powiatu składowanych na składowiskach własnych i innych do odpadów wytworzonych w ciągu roku w tys. ton / rok [%]	10,39
11	Ścieki przemysłowe nieoczyszczone odprowadzone bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi do ogólnej ilości odprowadzonej przez przemysł na terenie powiatu (%)	6,88
34	Emisja tlenu węgla w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ² powierzchni powiatu	3,73
29	Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t/rok z zakładów szczególnie uciążliwych na km ² powierzchni powiatu	3,62
30	Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t/rok ze spalania paliw z zakładów szczególnie uciążliwych na km ² powierzchni powiatu	3,08
33	Emisja tlenków azotu w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ² powierzchni powiatu	2,16
31	Emisja zanieczyszczeń w t/rok gazowych (bez dwutlenku węgla) ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ² powierzchni powiatu	1,35
35	Emisja dwutlenku węgla t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ² powierzchni powiatu	1,34
32	Emisja dwutlenku siarki w t/rok ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych na km ² powierzchni powiatu	1,17

ŁAD SPOŁECZNY

W ocenie punktowej ładu społecznego odnotowano następujące wskaźniki, których wartości odbiegały powyżej średniej porównywanych powiatów:

Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika ZR	Ocena wskaźnika POWYŻEJ średniej porównywalnych powiatów
136	Osobodni leczenia na 1000 mieszkańców powiatu	255,33
111	Mieszkania oddane do użytku na 1 000 ludności powiatu	229,19
135	Łóżka w szpitalach na 10 000 ludności powiatu	206,54
76	Ogólne saldo migracji na 1 000 ludności – różnica napływu i odpływu ludności na 1 000 ludności powiatu	75,42
83	wskaźnik zatrudnienia kobiet na terenie powiatu (liczba pracujących do kobiet ogółem) [%]	62,13
80	Liczba kobiet na 100 mężczyzn w powiecie	60,29
124	Liczba dzieci w przedszkolach na 100 dzieci w wieku 3-6 na terenie powiatu	52,30
122	Liczba dzieci w przedszkolach na 1000 ludności powiatu	41,00
103	Mieszkania na 1000 ludności powiatu	38,04
110	Udział oddawanych budynków mieszkalnych we wszystkich budynkach na terenie powiatu [%]	33,01
82	Wskaźnik zatrudnienia w % - liczba pracujących na 1 000 mieszkańców powiatu	29,56
89	Udział pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie powiatu - (w %)	28,87
125	Liczba dzieci w przedszkolach na 1 nauczyciela w powiecie	25,98
130	Liczba uczniów na nauczyciela w gimnazjach na terenie powiatu	24,07
121	Liczba miejsc w przedszkolach na 1000 ludności w powiecie	21,68
88	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności powiatu ogółem [%]	19,11
78	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych w powiecie	18,67
139	Apteki na 1000 mieszkańców powiatu	18,18
91	Udział pracujących w usługach (serwicyzacja gospodarki – sekcje G,H,J,J,O,P,Q,L,M.,N) na terenie powiatu (%)	16,90
132	Uczniowie liceów ogólnokształcących na 1000 ludności powiatu	16,54
90	Udział pracujących w sektorze usług rynkowych w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu [%]	15,91
108	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 mieszkańca w powiecie	13,45
119	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności powiatu	10,61
138	Liczba mieszkańców na 1 przychodnię w powiecie	8,82
133	Absolwenci liceów ogólnokształcących na 1000 ludności w powiecie	6,15
93	Udział pracujących w sektorze prywatnym w ogólnej liczbie	4,14

pracujących na terenie powiatu[%]	
-----------------------------------	--

ŁAD GOSPODARCZY

W ocenie punktowej ładu gospodarczego odnotowano następujące wskaźniki, których wartości odbiegały powyżej średniej porównywanych powiatów:

Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika ZR	Ocena wskaźnika POWYŻEJ średniej porównywalnych powiatów
176	Zużycie gazu w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca powiatu rocznie	171,43
178	Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 osobę w mieszkaniach na terenie powiatu	165,38
179	Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca powiatu	161,54
177	Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkanie w powiecie	140,00
165	Udział jednostek z sekcji przetwórstwa przemysłowego w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]	105,10
148	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców powiatu	81,23
162	Udział spółek prawa handlowego w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]	75,88
163	Udział spółek z udziałem kapitału zagranicznego w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]	48,48
150	Udział jednostek gospodarczych sektora prywatnego w stosunku do ogółu na terenie powiatu [%]	38,05
166	Udział jednostek z sekcji budownictwa w liczbie jednostek na terenie powiatu ogółem [%]	37,94
155	Stopa zatrudnienia - liczba pracujących na 1 000 mieszkańców powiatu	29,56
156	Ogólny wskaźnik aktywności zawodowej – udział czynnych zawodowo w ludności w wieku 15 lat i więcej na terenie powiatu [%]	26,14
171	Udział powierzchni użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych w powierzchni użytków rolnych na terenie powiatu ogółem [%]	22,38
159	Udział jednostek prawa budżetowego państwowych i komunalnych w liczbie jednostek sektora publicznego na terenie powiatu [%]	18,44
160	Udział jednostek prawa budżetowego państwowych i komunalnych w liczbie jednostek sektora publicznego na terenie powiatu [%]	18,44
152	Udział pracujących w usługach (serwicyzacja gospodarki – sekcje G,H,J,I,O,P,Q,L,M.,N) na terenie powiatu (%)	16,90
151	Udział pracujących w sektorze usług rynkowych w ogólnej liczbie pracujących na terenie powiatu [%]	15,91
182	Ludność na 1 sklep w powiecie	5,56
154	Udział pracujących w sektorze prywatnym w ogólnej liczbie	4,14

pracujących na terenie powiatu [%]	
------------------------------------	--

ŁAD INSTYTUCJONALNO - POLITYCZNY

W ocenie punktowej ładu instytucjonalno politycznego odnotowano następujące wskaźniki, których wartości odbiegały powyżej średniej porównywanych powiatów:

Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika ZR	Ocena wskaźnika POWYŻEJ średniej porównywanych powiatów
196	Radni z wykształceniem podstawowym w stosunku do liczby radnych starostwa ogółem [%]	204,88
224	Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska w stosunku do wydatków inwestycyjnych starostwa ogółem [%]	66,67
194	Radni z wykształceniem wyższym w stosunku do liczby radnych starostwa ogółem [%]	29,42
192	Radni w wieku 40 - 59 lat w stosunku do ilości radnych starostwa ogółem [%]	15,67

Podstawowe pojęcia, w tym zasady zrównoważonego rozwoju

Matryca1. Podstawowe definicje

<p>Agenda 21</p> <p>Lokalna Agenda 21 (LA 21)</p>	<p>jeden z podstawowych dokumentów Szczytu Ziemi w Rio de Janeiro 1992 roku, który ukazuje, w jaki sposób w perspektywie XXI wieku rozwój może być praktycznie zrównoważony w kategoriach środowiskowych, przestrzennych, ekonomicznych, społecznych i instytucjonalno-politycznych. → Lokalna Agenda 21</p> <p>to uspołeczniony proces zarządzania zrównoważonym rozwojem (ZR), w którym społeczności lokalne uczestniczą w podejmowaniu kluczowych decyzji (<i>por. schemat 1</i>) → Agenda 21</p>
<p>Rozwój</p> <p>Rozwój zrównoważony</p>	<p>to proces zmian oceniany pozytywnie z punktu widzenia określonego systemu zasad (systemu wartości) → Rozwój zrównoważony</p> <p>to proces zmian oceniany pozytywnie z punktu widzenia zasad ZR, czyli rozwój społeczno-gospodarczy, w którym, w celu zrównoważenia szans dostępu do środowiska poszczególnych społeczeństw i ich obywateli - zarówno współczesnych, jak i przyszłych pokoleń, następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych, społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych. → Zasady ZR</p>
<p>Zasady zrównoważonego rozwoju</p>	<p>stanowią główny sprawdzian, czy deklaracja realizacji ZR zawarta w celach strategicznych jest zgodna z istotą tego rozwoju. Zasady są więc jedną z form definiowania ZR i podstawą tworzenia wskaźnikowego systemu monitorowania poszczególnych etapów zarządzania ZR</p> <p>Szczególnie ważne znaczenie dla polskiego systemu wskaźnikowego monitorowania ZR mają zbiory zasad przyjęte w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Światowej Karcie Przyrody (5 zasad), - Karcie Ziemi (Deklaracji z Rio – 27 zasad), - Unii Europejskiej (7 głównych zasad), - II polityce ekologicznej państwa (12 zasad), - europejskich sieciach miast zrównoważonego rozwoju (6 zasad) <p>Zbiór wspólnych zasad ZR tworzą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>dwie zasady podstawowe o charakterze filarów ZR</i>, akcentujące to, czego nie powinniśmy robić (naruszać), aby ideę ZR rzeczywiście realizować. Są to zasady: (1) równego dostępu do środowiska, w tym sprawiedliwości międzypokoleniowej i (2) wydolności środowiska, czyli nie przekraczania granic odporności środowiska;

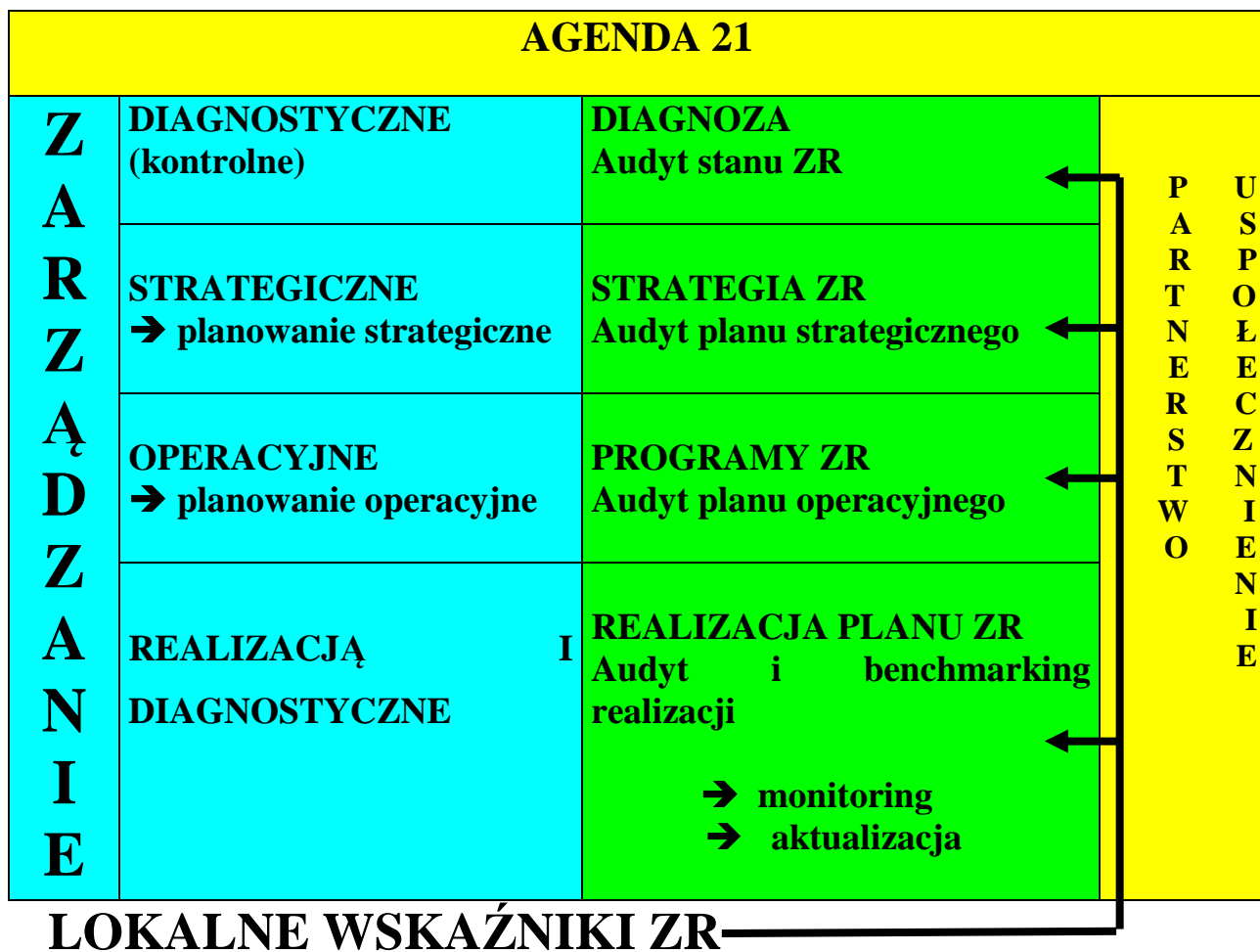
FUNDACJA TERRA HUMANA

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>osiem zasad o charakterze wytycznych, czy zaleceń, które akcentują co i jak należy robić, aby ideę ZR wprowadzać w życie. Są to zasady: (1) wysokiego poziomu ochrony środowiska przyrodniczego, (2) wysokiego poziomu ochrony środowiska kulturowego, (3) wysokiego poziomu ochrony kapitału ludzkiego, a zwłaszcza minimalizacji sfer ubóstwa, (4) integracji łańców (środowiskowego, przestrzennego ekonomicznego, społecznego i instytucjonalno-politycznego), (5) prewencji i przezorności, (6) skuteczności prawnej, technicznej i ekologicznej i efektywności ekonomiczno-środowiskowej, w tym "zanieczyszczający płaci", (7) regionalizacji (lokalności) i subsydiarności oraz (8) partnerstwa i uspołecznienia. → Rozwój zrównoważony → matryca zasad ZR</i>
<p>Zarządzanie</p> <p>Zarządzanie zrównoważonym rozwojem</p> <p>Zarządzanie strategiczne</p> <p>Zarządzanie operacyjne</p>	<p>to działanie związane z przepływem informacji i podejmowaniem decyzji w procesach diagnozowania, planowania, realizacji i kontroli. Przy określaniu systemu zarządzania należy zdefiniować: przedmiot - <i>czym zarządzamy</i>, podmioty - <i>kto zarządza</i>, instrumenty i metody - <i>jak zarządzać</i>. → Zarządzanie ZR</p> <p>to zarządzanie, którego przedmiotem jest zrównoważony rozwój; składa się z zarządzania strategicznego i operacyjnego (<i>por. schemat 1</i>). → Zarządzanie → strategiczne → operacyjne</p> <p>to działanie związane z przepływem informacji i podejmowaniem decyzji planistycznych (w procesie planowania strategicznego) w odniesieniu wizji i celów ZR oraz diagnostycznych w odniesieniu do stanu ZR (w procesach diagnozowania i kontroli) → Zarządzanie ZR → operacyjne</p> <p>to działanie związane z przepływem informacji i podejmowaniem decyzji planistycznych (w procesie planowania operacyjnego) w odniesieniu do zadań ZR oraz narzędzi i sposobów ich realizacji. → Zarządzanie → strategiczne</p>
<p>Podstawowe dokumenty powstające w zarządzaniu zrównoważonym rozwojem</p> <p>Polityka ZR</p>	<p>W wyniku wykorzystania w zarządzaniu ZR różnych metod diagnozowania i planowania powstają m.in. takie "produkty" jak: polityka, plan, strategia, program i raporty. Sporządzanie tylko niektórych z tych dokumentów ma w gminie i powiecie charakter obligatoryjny. Powiązania tych "produktów" ilustruje <i>schemat 2</i>.</p> <p>obejmuje swym zakresem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – plan koordynujący i łączący procesy powstawania różnych dokumentów planistycznych w celu zintegrowania ich treści i nadania im niezbędnej spójności i kompletności, – oraz sferę realizacji planu ZR. <p>Polityka ZR łączy więc:</p>

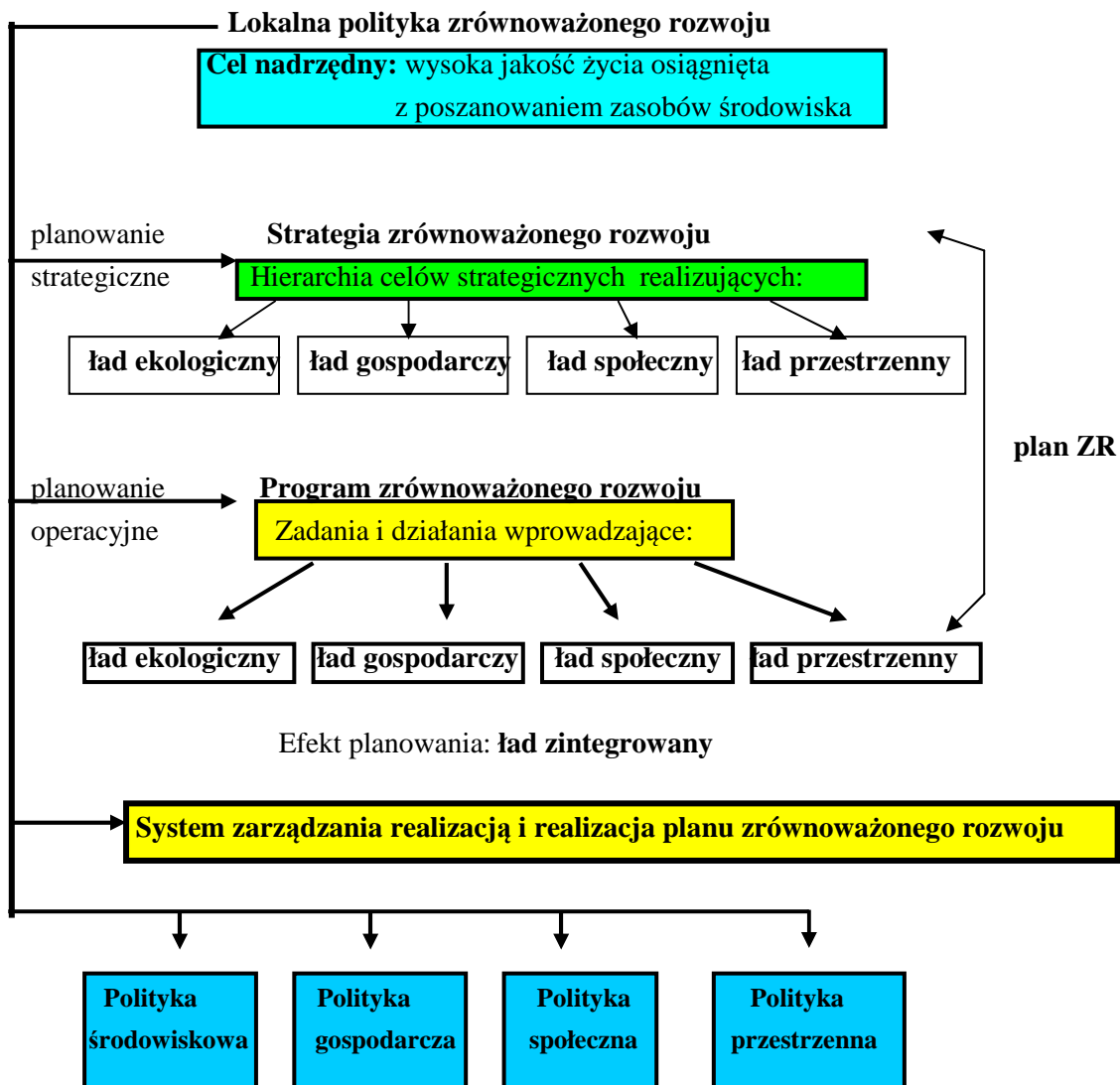
<p>Plan ZR</p> <p>Strategia ZR</p> <p>Program ZR</p> <p>Raport z audytu</p>	<p>– określanie celów i zasad (<i>część strategiczna polityki</i>), – z określaniem zadań/działań i środków służących ich urzeczywistnieniu (<i>część programowa polityki</i>), – oraz z samą implementacją decyzji strategicznych i operacyjnych (<i>część realizacyjna polityki</i>).</p> <p>Politykę ZR tworzą na ogół cztery polityki dziedzinowe: ekologiczna, przestrzenna, gospodarcza i społeczna (<i>por. schemat 2</i>). → Plan ZR → Strategia ZR → Program ZR → System zarządzania</p> <p>to strategia i program ZR, czyli planistyczna część polityki ZR i Agendy 21</p> <p>czyli plan strategiczny (efekt planowania strategicznego), ukazujący główne długofalowe orientacje (kierunki, tendencje rozwojowe), tzn. misję, wizję, cele oraz szanse i zagrożenia ich realizacji w perspektywie 10-15 lat. W praktyce, tworzone na poziomie lokalnym strategie obejmują swym zakresem także programy ZR (tzw. programy działań) oraz określają system zarządzania realizacją celów strategicznych.</p> <p>to jest plan operacyjny (efekt planowania operacyjnego), przekładający orientacje strategiczne na zadania (działania) z określonym harmonogramem oraz sposobem realizacji.</p> <p>dokument przedstawiający wyniki audytu, składający się z trzech zasadniczych części: diagnozy, oceny i kierunków poprawy istniejącego stanu. → Audyt ZR</p>
<p>System zarządzania realizacją strategii</p> <p>Monitoring</p>	<p>to dwa powiązane ze sobą podsystemy określające:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podmioty zarządzające, • instrumenty realizacji, w tym monitoring i aktualizację strategii. <p>System określa więc organizację, zasady i sposoby wdrażania strategii i jej monitorowania. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”. → Polityka ZR</p> <p>to najważniejszy informacyjny instrument realizacji strategii. Składa się on z dwóch uzupełniających się form monitoringu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>społecznego</i>, tzn. z udziałem społeczności lokalnej, poprzez badania opinii społecznej (ankiety, sondaże), upowszechnianie wśród mieszkańców wszystkimi dostępnymi kanałami komunikacji społecznej (audycje telewizyjne, artykuły w prasie, spotkania radnych z wyborcami itp.) informacji o postępach i efektach realizacji strategii oraz o dokonywanych w niej zmianach; • <i>wskaźnikowego</i> dla wymiernej oceny stopnia realizacji celów strategii.

<p>Dobra Praktyka Zrównoważonego Rozwoju (DP ZR)</p>	<ul style="list-style-type: none"> mają cechę uniwersalności, a przez to powtarzalności, czyli można je zastosować w wielu organizacjach (gminach, powiatach itp.) <p>DP daje <i>potwierdzoną poprawę</i> w określonej dziedzinie, np. zakresie kosztów, terminów, jakości, wydajności, efektywności, bezpieczeństwa, środowiska, czy innych mierzalnych czynników wpływających na stan organizacji. → Dobra Praktyka ZR</p> <p>to dobra praktyka w zakresie realizacji zasad zrównoważonego rozwoju. DPZR powinna:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązywać konkretne problemy z zakresu zrównoważonego rozwoju, przynosić wymierne rezultaty, najlepiej mierzalne, być jak najbardziej uniwersalna, choć specyfika organizacji (np. gminy, powiatu) będzie w niektórych przypadkach utrudniać lub uniemożliwiać ich zastosowanie. <p>O istnieniu w organizacji DPZR informują często obliczone wskaźniki reakcji, a zwłaszcza ich wysokie wartości. → wskaźniki ZR</p>
<p>Benchmarking</p> <p>Benchmarking zrównoważonego rozwoju gminy</p>	<p>(<i>bench</i> - punkt orientacyjny, <i>marking</i> - znakowanie, znaczenie)</p> <p>to narzędzie, które pozwala na identyfikację i zrozumienie dobrych praktyk i dostosowanie ich do własnych potrzeb organizacji. → benchmarking ZR</p> <p>obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenę stanu zrównoważonego rozwoju gminy przez porównanie stanu ZR gminy z wybranymi obszarami odniesienia (zasadami ZR, wartościami najkorzystniejszymi itp.) i identyfikację głównych problemów (stanów niekorzystnych) propozycje kierunków działań z wykorzystaniem w gminie Dobrych Praktyk ZR <p>→ benchmarking → Dobre Praktyka ZR → Wskaźnik ZR</p>

Schemat 1. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ NA POZIOMIE LOKALNYM - gminy i powiatu

Schemat 2. Polityka, plan, strategia i program zrównoważonego rozwoju

Matryca 2. Zasady zrównoważonego rozwoju

Lp.	Zasada	Krótki opis	Powiązanie ze wskaźnikami
I. ZASADY - FILARY ZR : czego nie powinniśmy robić, przekraczać, naruszać			
1.	Równego dostępu do środowiska	traktowanego w następujących kategoriach: <ul style="list-style-type: none"> • sprawiedliwości międzypokoleniowej, • sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej, • równoważenia szans pomiędzy człowiekiem a przyrodą. 	- wszystkich łądów
2.	Wydolności środowiska	traktowanej w następujących kategoriach: <ul style="list-style-type: none"> • rozszerzania i umacniania możliwości odtwarzania się zasobów odnawialnych oraz rewitalizacji i renaturalizacji zdegradowanych ekosystemów, • efektywnego korzystania z zasobów nieodnawialnych i dążenia do ich zastępowania dostępnymi substytutami, • stopniowego eliminowania z użytkowania substancji niebezpiecznych i toksycznych • ograniczania skali uciążliwości działalności gospodarczej dla środowiska i nie przekraczania granic jego odporności, • zwiększenia bezpieczeństwa prowadzenia procesów z udziałem materiałów niebezpiecznych i ograniczenia występowania oraz skutków zagrożeń środowiska o charakterze nadzwyczajnym, • stałej ochrony i odtwarzania, w możliwym zakresie, różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym, • tworzenia podmiotom gospodarczym warunków do uczciwej konkurencji w sferze dostępu do ograniczonych zasobów środowiska i możliwości odprowadzania zanieczyszczeń, • usprawniania procesów podejmowania decyzji dotyczących środowiska, zwłaszcza na szczeblu lokalnym, w tym stymulowania udziału społecznego w tych procesach, • dążenia do zapewnienia poczucia bezpieczeństwa ekologicznego poszczególnym jednostkom i grupom społecznym. 	- wszystkich łądów
II. ZASADY - ZALECENIA, WYTYCZNE ZR: co i jak należy robić			
3	wysokiego poziomu ochrony środowiska przyrodniczego (kapitału naturalnego)	<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie zasad prewencji i przezorności powinno być ukierunkowane na wysoki i bezpieczny dla zdrowia ludzkiego poziom ochrony środowiska przyrodniczego • przyjęcie ekosystemowego podejścia, służącego zminimalizowaniu zużycia naturalnych zasobów, wytwarzania odpadów i emisji zanieczyszczeń, utrzymaniu biologicznej różnorodności 	łądu: <ul style="list-style-type: none"> - środowiskowego i przestrzennego - gospodarczego
4	wysokiego poziomu ochrony kulturowego (kapitału antropogenicznego)	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymywanie jakości wytworzonego dziedzictwa kulturowego, tzn. ochrona, utrzymanie i rehabilitacja kultury i wartości architektury, łącznie z budynkami, pomnikami; zapewnienie atrakcyjności przestrzeni i budynków. 	łądu: <ul style="list-style-type: none"> - środowiskowego i przestrzennego - gospodarczego - społecznego
5	wysokiego poziomu ochrony środowiska społecznego (kapitału ludzkiego)	<ul style="list-style-type: none"> • eliminowanie stref ubóstwa i niedopuszczania do ich powstawania (bezrobocie, w tym trwałe bezrobocie, aktywność zawodowa itp.) • jakość i społeczny dostęp do właściwych i możliwych do osiągnięcia podstawowych usług, takich jak np. edukacja (skolaryzacja), zatrudnienie, energia, ochrona zdrowia, kultura, mieszkanie (schronienie), transport zbiorowy itp. • problemy demograficzne (obciążenie demograficzne, migracje, presja gęstości zaludnienia) 	łądu: <ul style="list-style-type: none"> - gospodarczego - społecznego
6.	integracji łądów (łądu zintegrowanego)	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie w polityki ZR (strategii ZR, programach ZR itp.) równoważenia rozwoju w kategoriach środowiskowych, przestrzennych, gospodarczych i społecznych, • traktowanie środowiska jako nierozłącznej części procesów rozwojowych 	- wszystkich łądów

FUNDACJA TERRA HUMANA

Lp.	Zasada	Krótki opis	Powiązanie ze wskaźnikami
7.	Prewencji przezorności	<p>prewencji, czyli likwidacji zanieczyszczeń, uciążliwości i zagrożeń u źródła. Oznacza to:</p> <ul style="list-style-type: none"> zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń i innych uciążliwości, tj. działanie na rzecz przebudowy modelu produkcji i konsumpcji w kierunku zmniejszania presji na środowisko – w szczególności poprzez stosowanie tzw. najlepszych dostępnych technik (BAT); stosowanie recyklingu i zintegrowanego podejścia do ograniczania i likwidacji zanieczyszczeń i zagrożeń, ciągłą ocenę oddziaływania na środowisko i powstrzymywanie się przed realizacją projektów (działań), które mogą wywołać nieodwracalne zmiany w ekosystemach; <p>przezorności, tzn.:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązywanie pojawiających się problemów powinno następować po „bezpiecznej stronie” (odpowiednie działania powinny być podejmowane już wtedy, gdy pojawia się uzasadnione prawdopodobieństwo, że problem wymaga rozwiązania, a nie dopiero wtedy, gdy istnieje pełne tego naukowe potwierdzenie. Pozwala to unikać zaniechań wynikających z czasochłonnych badań, braku środków lub zachowawczego działania odpowiedzialnych osób bądź instytucji) 	- wszystkich łańdów
8.	Skuteczności - prawnej - technicznej - ekologicznej i efektywności ekonomicznej	<ul style="list-style-type: none"> ma zastosowanie do wyboru planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych ochrony środowiska (lub szerzej: przedsięwzięć wymagających nakładów finansowych), a następnie, w trakcie i po zakończeniu ich realizacji - do oceny osiągniętych wyników. W praktyce oznacza ona potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu. Związana jest ze przede wszystkim ze stosowaniem następujących zasad szczegółowych: <ul style="list-style-type: none"> klauzul zabezpieczających, która umożliwia państwu członkowskim UE stosowanie w uzasadnionych przypadkach ostrzejszych środków w porównaniu z wymaganiami wspólnotowego prawa ekologicznego (<i>skuteczność prawna</i>), stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT), w tym najlepszych, uzasadnionych ekonomicznie, dostępnych technologii. (<i>skuteczność techniczna</i>), zasada „zanieczyszczający płaci” (<i>odpowiedzialność i efektywność ekonomiczna</i>). 	- wszystkich łańdów
9	Regionalizacji (lokalności) i subsidiarności	<p>regionalizacji oznaczającej m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozszerzenie uprawnień dla samorządu terytorialnego i wojewodów do ustalania regionalnych opłat, normatywów, ulg i wymogów ekologicznych wobec jednostek gospodarczych; regionalizowanie ogólnokrajowych narzędzi polityki ekologicznej w odniesieniu do trzech rodzajów obszarów: wykorzystanie lokalnej kultury i tożsamości mieszkańców w programowaniu rozwoju lokalnego; <p>subsidiarności oznaczającej decentralizację decyzji dotyczących ochrony środowiska, które powinny być podejmowane na szczeblu „jak najbliższym obywateli”.</p>	<p>łańdu:</p> <ul style="list-style-type: none"> społecznego, instytucjonalno-politycznego
10.	Partnerstwa uspołecznienia (partycypacji społecznej)	<ul style="list-style-type: none"> realizowana poprzez stworzenie instytucjonalnych, prawnych i materialnych warunków do udziału obywateli, grup społecznych i organizacji pozarządowych w procesie planowania, podejmowania decyzji i realizacji zrównoważonego rozwoju (planowanie partnerskie, funkcjonowanie forum społecznego z udziałem wszystkich sektorów lokalnej społeczności itp.) dostęp obywateli do informacji o stanie ZR (stanie środowiska przyrodniczego, kulturowego i społecznego) 	<p>łańdu:</p> <ul style="list-style-type: none"> społecznego, instytucjonalno-politycznego